

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 6. SEPTEMBRA 1984

ŠTEVILKA: 35 • XXXIII

Nas kovinar, svobodno glasilo delavcev ŽKB, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarji prihaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval s redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Vani - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometa davka po pristojnem mnenju štev.: 42/1-72

PETNAJST LET SESTAVLJENE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA SLOVENSKE ŽELEZARNE

Letos mineva 15 let od uspešno izvedenega referenduma o združitvi vseh treh slovenskih železarn Jesenice, Ravne in Štore. Referendumi so bili izvedeni v vseh treh delovnih organizacijah isti dan, 15. septembra 1969. Rezultati izjavljanja so bili pozitivni in tako so delavski sveti Železarn Jesenice, Železarn Ravne in Železarn Štore na sejah 26. septembra 1969 sprejeli ugotovitelne sklepe, da so se delavci vseh treh železarskih kolektivov izrekli za ustanovitev ZDRUŽENEGA PODJETJA SLOVENSKE ŽELEZARNE.

Rojstni dan sestavljene delovne organizacije združenega dela Slovenske železarne je torej 15. september 1969. V statutu, ki je bil sprejet 15. novembra 1969 in je po sklepu delavskega sveta pričel veljati 23.

PROGRAM UKREPOV ZA ODPRAVO MOTENJ IN SANACIJO POSLOVNIH REZULTATOV V TOZD, DELOVNIH SKUPNOSTIH IN ŽELEZARNI

Delavski svet Železarne je na seji 22. avgusta med drugim obravnaval uresničevanje programa ukrepov za sanacijo poslovnih rezultatov, ki ga je sprejel na svoji seji 16. maja letos, glede na izkazano poslovno izgubo. V programu sprejeti ukrepi so v tem času že dali nekatere konkretne rezultate, vendar pa nekateri ukrepi zahtevajo nekoliko daljšo pripravo, kot so prvotno predvidevali. Prav gotovo pa bi bili rezultati lahko še boljši, če bi v konkretnih okoljih bolje motivirali delavce in če v tem času ne bi bila tako velika dopustniška odsotnost. To pa seveda kaže tudi na to, da povsod še niso dovolj resno in odgovorno sprejeli programa ukrepov, kajti ob sprejemu je bilo še dovolj časa, da bi naredili tudi nekatere premike v letnih planih dopustov.

Analiza izvajanja sprejetega programa ukrepov, ki jo je na osnovi poročil temeljnih organizacij izdelal poslovodni odbor Železarne, kaže, da smo v juniju in juliju pri uresničevanju osnovnih nalog privarčevali nekaj nad 70 milijonov dinarjev. Uspeh pa bi bil lahko še večji, če bi tudi v juliju dosegli planirano količino odlitih gredic na konti livu in če bi na vakumski napravi predelali več jekla, kajti vsaka tona izdelanega dinamno jekla na tej napravi nam da prihranek 2.320.254 dinarjev. Prihranki pri energiji sicer še niso zbrani, vendar pa se je močno povečala poraba plavžnega plina na kotlih, kar seveda pomeni prihranek na ostali energiji. Napredek je bil dosežen pri izpolnitvi valjanja na ogrojenih bluming in štekel, kakor tudi v TOZD Hladna valjana Bela, ki je v juliju spremenila negativni rezultat v pozitivnega. Doseženi so bili tudi nekateri drugi pozitivni premiki in izvedene priprave za bolj racionalno in učinkovito gospodarjenje.

Ne glede na vse to pa je dejstvo, da so se motnje v poslovanju, ki so se začele že v zadnjem tromesečju lanskega leta, nadaljevale tudi v letošnjem prvem polletju in da je zaradi teh enajst temeljnih organizacij združenega dela naše železarne prvo polletje zaključilo s poslovno izgubo v skupni višini 1.577 milij. dinarjev. Po zakonu o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela mora vsaka TOZD, ki v polletju izkazuje poslovno izgubo, izvesti svoj predsanacijski postopek, to je ugotoviti vzroke za nastalo izgubo in sprejeti program ukrepov za odpravo motenj. Ker so v delovni organizaciji dohodkovno in tehnološko povezane in medsebojno odvisne vse temeljne organizacije in delovne skupnosti, je delavski svet Železarne na že omenjeni seji, 22. avgusta, sprejel generalne usmeritve za odpravo motenj v poslovanju Železarne in cilje poslovanja v drugem polletju, ki jih je podrobno obdelala in na osnovi mayskih tudi razširila strokovna grupa in jih v teh dneh posredovala TOZD in delovnim skupnostim v obravnavo. Po sklepu delavskega sveta morajo vse temeljne organizacije in delovne skupnosti obravnavati celoten program za odpravo motenj v poslovanju v Železarni Jesenice, ne glede na dosežen poslovni rezultat v prvem polletju, temeljne organizacije pa, ki so v prvem polletju poslovale z izgubo, morajo na osnovi tega programa izdelati še bolj razčlenjene interne programe ukrepov za odpravo motenj v poslovanju. Po programu samoupravnih aktivnosti morajo biti o tem razprave na sestankih samoupravnih delovnih skupin zaključene do 12. septembra, do 15. septembra pa morajo o svojih programih sklepati delavski sveti TOZD in delovnih skupnosti.

V teh razpravah mora biti sleherni delavec seznanjen z vzroki za motnje v poslovanju svoje TOZD in delovne skupnosti, kakor tudi z ukrepi in cilji poslovanja v drugem polletju, na katerih je tudi grajen predlog za 20 % povečanje tarifnih postavk s 1. avgustom, ki je prav tako v razpravi na sestankih samoupravnih delovnih skupin. To povečanje bo namreč doseglo svoj učinek le, če bomo dosegali planske naloge oziroma zastavljene cilje do konca letošnjega leta.

Dejstvo je, da bomo le z večjo proizvodnjo, zniževanjem proizvodnih in drugih poslovnih stroškov, večjo produktivnostjo in krepitvijo kakovostnih dejavnikov gospodarjenja resnično občutili predlagano povečanje v svojih osebnih dohodkih. Ravno zato bi morali v razpravah o sanacijskih programih ob že večkrat poudarjenih vzrokih za motnje v poslovanju, kot so nesorazmerja med porastom cen osnovnih surovin, energije, transporta v primerjavi s cenami naših izdelkov, zastarel in drag postopek pridobivanja jekla v SM jeklarni, neustrezna oskrba zaradi pomanjkanja deviz, porast tečajnih razlik in povečanja stroškov zaradi refinanciranja naših deviznih dolgov oziroma kreditov, previsoke izvozne izgube, več pozornosti nameniti notranjim vzrokom in ukrepom. Med temi so prav gotovo še marsikje velike rezerve v organizaciji dela, boljšem izkoriščanju delovnega časa in naprav, varčevanju, še predvsem z energetskimi mediji, katerih poraba je še zelo visoka, boljšem izplenu, odgovornejšem odnosu do delovnih naprav in vestnejšem delu in na drugih področjih.

Največ pozornosti v razpravah bo seveda moralo biti namenjeno predlaganim ciljem poslovanja do konca koledarskega leta in programu ukrepov za sanacijo poslovnih rezultatov v Železarni, ki zelo konkretno opredeljuje naloge in cilje in nosilce. V teh razpravah bomo morali delavcem zelo prepričljivo in argumentirano povedati, da se zavedamo posledic upadanja življenjskega standarda in nejevolje, ki zaradi tega spremlja delavce, vendar pa, da je nadaljnja perspektiva razvoja življenjskega standarda predvsem v uresničevanju ciljev in nalog, ki jih opredeljuje obravnavani program. Skratka, da bomo le z večjo novoustvarjeno vrednostjo, ki jo ustvarjamo v materialni proizvodnji, lahko tudi več delili.

Lahko pričakujemo, da se bo v teh razpravah prav gotovo pojavljalo tudi vprašanje stimulacije za večjo ekonomsko motivacijo delavcev in ostrejšo diferenciacijo dobrega in produktivnega dela od nedela in slabega dela. V tem smislu je predloženi program nepopoln, kajti zastavljenih ciljev in nalog ne bo mogoče dolgoročno dosegati, če ne bomo program dopolnili z nalogo za hitrejšo spreminjanje položaja delavcev pri odločanju o razširjeni reprodukciji v smislu ustave in zakona o združenem delu in za izboljšanje sistema delitve po delu in rezultatih dela. To je sicer naloga, ki je ne bomo rešili v krajšem času, oziroma v času, ko moramo rešiti ostale naloge, vendar pa z njo ne smemo več odlašati. Vsekakor vse te razprave moramo sprejeti zelo odgovorno in resno, kar zahteva resen ekonomski položaj Železarne s predpostavko, da si bomo le z doslednim uresničevanjem predloženega programa in ciljev izboljševali svoj življenjski standard in položaj družbenih dejavnosti, katerih dejavnost posredno ali neposredno vpliva na naš standard.

novembra, v uvodu piše: »Z namenom, da bi se uspešno razvijalo železarstvo na Slovenskem, da bi se z enotno tehnologijo in organizacijo poslovanja zagotovile najširše potencialne možnosti na domačem in tujem tržišču ob upoštevanju vseh dosežkov sodobne tehnike in znanosti, delitve proizvodnega programa in specializacije proizvodnje ter da bi črna metalurgija čim bolj integralno skoncentrirala svoj podjetniški potencial, pri tem pa realizirala usklajene razvojne programe, so se delovne skupnosti Železarn Jesenice, Železarn Ravne in Železarn Štore z referendumom dne 15. 9. 1969 odločile, da se združijo v »ZDRUŽENO PODJETJE SLOVENSKE ŽELEZARNE«.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Srečanja se je udeležil tudi predsednik Skupščine SR Slovenije Vinko Hafner (foto I. Kučina)

SREČANJA BORCEV NOV, DELAVCEV DELOVNIH ORGANIZACIJ SOZD SŽ, NAJ BI SE NADALJEVALA KOT SREČANJA ŽELEZARJEV

V zelo lepem vremenu so se v soboto, 1. septembra, na Poljanah nad Jesenicami dvanaeststič srečali borci NOV, delavci delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne. Med okrog 1.000 udeleženci sta bila poleg predstavnikov družbenopolitičnega življenja regije in občine ter prvoborcev, tudi predsednik Skupščine SR Slovenije Vinko Hafner in sekretar republiškega odbora ZZZB NOV Marjan Lenarčič. Srečanje je začel predsednik poslovodnega odbora Železarne Jesenice Boris Bregant, slavnostni govornik pa je bil predsednik koordinacijskega odbora ZB NOV SOZD Slovenske železarne Peter Žbontar.

PROGRAM AKTIVNOSTI, NALOG IN CILJEV ZA ODPRAVO MOTENJ V POSLOVANJU ŽELEZARNE

Po sklepu delavskega sveta Železarne z dne 22. avgusta, ki je sprejel tudi okvirne usmeritve in cilje za odpravo motenj v poslovanju Železarne, je strokovna grupa pripravila zelo konkreten program, ki po razpravi na sestankih samoupravnih delovnih skupin v TOZD in delovnih skupnostih do 15. septembra mora biti sklenjena s sprejemom programa na delavskih svetih TOZD in delovnih skupnostih s tem, da ga morajo TOZD, ki so poslovale z izgubo, dopolniti s podrobnejšimi ukrepi, ki bodo omogočili doseganje predlaganih ciljev.

(Nadaljevanje na 6. strani)

GOSPODARJENJE V OBČINI V PRVEM POLLETJU

Pogoji gospodarjenja so bili v prvem polletju 1984 še vedno neugodni; oskrbljenost gospodarstva z domačimi in tujimi surovinami in repromaterialom je še vedno nezadovoljiva, cene industrijskih izdelkov pri proizvodnji so se v primerjavi z enakim obdobjem lani povečale za 59 % (v primerjavi z decembrom 1983 za 6,6 %), cene na drobno za 54,1 % (v primerjavi z decembrom 1983 za 6,8 %) in cene življenjskih potrebščin za 53,2 % (v primerjavi z decembrom 1983 za 7,5 %).

Osební in družbeni standard se je ob omejevanju rasti osebnih dohodkov in sredstev za skupno in splošno porabo realno zmanjšal. Tudi doseženi finančni rezultati gospodarjenja so v pretežni meri rezultat dosežene stopnje inflacije, ki je višja od načrtovane.

Fizični obseg industrijske proizvodnje se je v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšal za 0,2 % (v občinski resoluciji je načrtovano 2,2 % povečanje), v črni metalurgiji pa za 1,4 %.

Doseženi družbeni proizvod se je v

(Nadaljevanje na 8. strani)

OPERATIVNI NAČRT AKTIVNOSTI IN RAZPRAV PO 13. SEJI CENTRALNEGA KOMITEJA ZKJ

V preteklem tednu se je sestalo predsedstvo občinskega komiteja zveze komunistov Jesenice in obravnavalo ter sprejelo operativni program aktivnosti in razprav po 13. seji centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, na kateri so obravnavali uresničevanje vodilne vloge ZKJ v družbi in krepitve njene idejne in akcijske enotnosti ter razprav o predlogu sklepov predsedstva centralnega komiteja ZKJ o istih vprašanjih v organih in organizacijah zveze komunistov v jeseniški občini.

Po sprejetem operativnem načrtu se morajo sekretariati osnovnih organizacij zveze komunistov sestati še v tem tednu in pripraviti problematiko za razpravo v osnovnih organizacijah in predlog načrta razprave, ki naj bi se zaradi obsežnosti gradiva delila na več sestankov po določenih sklopih vprašanj. Sestanki osnovnih organizacij, ki naj bi bili

odprti, kot pravimo, oziroma bodo nanje povabili tudi delovne ljudi in občane nekomuniste, morajo biti zaključeni do 15. oktobra. Povzetek razprav v osnovnih organizacijah zveze komunistov, vključno s predlogi, dopolnitvami in sugestijami ter oceno občinske organizacije bo po tem načrtu 18. oktobra obravnavalo

(Nadaljevanje na 2. strani)

V AVGUSTU SLABI REZULTATI

Po prvih še nedokončnih podatkih smo v avgustu izdelali 118.198,6 tone skupne proizvodnje, kar je 94 % operativnega programa. Operativni program skupne proizvodnje so dosegle le štiri temeljne organizacije: Jeklovlek 110,4 %, HV Bela 107,5 %, Vratni podboji 102,7 % in Livarna 100,6 %. Ostale TOZD plana niso dosegle.

Plavžarji so ob daljšem zastoju plavža 1 izdelali 13.557,2 tone grodja, kar je za 15,3 % manj, kot so planirali.

Jeklarji so vili 37.816,5 tone jekla in so za 4,3 % pod družbenim planom in za 4,9 % pod nekoliko višjim operativnim programom.

Tudi prodaja s 30.976,9 tone odpremljenih gotovih izdelkov in storitev ni dosegla planirane količine. Za družbenim planom zaostaja za 12,2 %, medtem ko za nižjim operativnim programom za 6,1 %.

(Nadaljevanje na 9. strani)

SPODBUDNI REZULTATI SANACIJSKIH UKREPOV V TOZD HVB

TOZD Hladna valjarna Bela je ena tistih temeljnih organizacij, ki v sedanjih trenutkih ne izkazujejo izgube, saj dosega čez 107 % skupne proizvodnje. Izgube, ki je bila še v prvem tromesečju zaskrbljujoča, torej ni več. O poslovnem uspehu te temeljne organizacije smo se pogovarjali z vodjem TOZD Bogdanom RAVNIKOM. Meni, da so rezultati sad številnih ukrepov, ki so jih izvedli in ki jih še izvajajo znotraj celotne delovne organizacije. Njihovo vodilo pri tem je delati več, ceneje in bolj kvalitetno.

»V TOZD Hladna valjarna Bela smo sprejeli interne sanacijske ukrepe za dvig proizvodnje konec marca, takoj potem, ko smo ugotovili, da TOZD izkazuje negativne finančne rezultate, torej pred ukrepi poslovnega odbora. Z izvajanjem sanacijskih ukrepov nam je do konca polletja uspelo primanjkljaj, ki je bil skoraj 12 milijard dinarjev, zmanjšati na dve milijardi, v juliju pa smo že poslovali brez rdečih števil,« je povedal Bogdan Ravniki.

Interni ukrepi, ki so jih v tej temeljni organizaciji sprejeli za izboljšanje proizvodnih rezultatov, so razdeljeni v štiri skupine: proizvodno-tehnološki ukrepi, ukrepi s področja vzdrževanja, komercialno-proizvodni ukrepi in kadrovske ukrepi.

»Najobsežnejša je prva skupina ukrepov, pri katerih smo si za cilj postavili doseganje ali celo preseganje planirane proizvodnje. To nam je tudi uspelo, saj smo v juliju dosegli največjo proizvodnjo, odkar stoji hladna valjarna. Izvaljali smo 9.679 ton hladno valjane pločevine. Zadali smo si tudi cilj, da bomo poleg količine realizirali planirano proizvodnjo tudi po asortimentu. Za to pa žal nismo imeli realnih možnosti, kajti v temeljnih organizacijah, ki so v proizvodni verigi pred nami, so imeli veliko težav predvsem pri proizvodnji nerjavnih in dinamo kvalitet.

Da smo dosegli sedanje poslovne rezultate, smo se morali na vseh področjih začeti obnašati bolj racionalno, pri tem pa še nismo izkoristili vseh možnosti in veliko je še stvari, ki jih moramo izboljšati.

V okviru proizvodno-tehnoloških ukrepov smo izdelali analizo možnih idealnih izpolnenov za posamezne kvalitne grupe, ki sloni na dejanskih možnostih glede na vložek, ki ga dobivamo. Na podlagi te analize smo sprejeli ukrepe, da bi se temu idelalnemu izpolniti čim bolj približali, kajti vsak procent izgubljenega izpolnenja pomeni manj dohodka za delovno organizacijo. Rezultati teh prizadevanj so vidni, čeprav še zdaleč nismo storili vsega, kar je potrebno za doseg tega cilja.

Ker tako medfazne kot končne zaloge finančno bremenijo temeljno organizacijo, smo izdelali tudi analizo, s katero smo ugotovili, katere so tiste minimalne zaloge, s katerimi lahko še nemoteno poslujemo. Stremimo k temu, da medfazne zaloge in zaloge končnih izdelkov znižamo na to mejo. Da bi odprema končnih izdelkov potekala čim bolj nemoteno, smo izvedli tudi kadrovske spremembe oziroma dopolnitve. Sedaj stalno spremljamo količino zaloga. Ob bolj kontinuiranih dobavah vložka pa bi nam ta akcija prinesla še boljše rezultate.

S stalno in dosledno kontrolo stroškov poskušamo doseči optimalno porabo energije in vseh pomožnih sredstev. Tehnološko smo določili meje porab, s katerimi lahko dosežemo načrtovano proizvodnjo. Vsako odstopanje od teh porab analiziramo in ugotavljamo vzroke odstopanj. Na podlagi teh ugotovitev potem lahko ukrepamo.

Za rešitev problema varjenih kolobarjev, kar je naša naloga v okviru sanacijskih ukrepov, ki jih je izdelal poslovni odbor, smo formirali strokovno grupo, v kateri so zastopni poleg naših sodelavcev še strokovnjaki iz raziskovalnega oddelka in iz TOZD Vzdrževanje. Rezultati dela te grupe so se že pokazali, saj se je povečalo število varjenih kolobarjev. Z varjenjem kolobarjev dosežemo zmanjšanje tehnološkega odpadka, torej pridobimo na izplenu, skrajša pa se tudi manipulativni čas na agregatih. Tehnologija varjenja je že osvojena. To so pokazali vsi opravljeni poizkusi in testi zvarov, vendar nam geometrija TVT, zlasti pri dinamo kvalitetah, še vedno onemogoča, da bi varjenje v celoti vključili v redno proizvodnjo.

Veliko pozornosti smo namenili tudi sami tehnologiji predelave vseh kvalitet vložka. Pregledali smo in pri nekaterih kvalitetah na novo izdelali tehnološke regulative, dodali pa smo jim vsa potrebna navodila za pripravo in vzdrževanje posameznih tehnoloških medijev in pomožnih sredstev, ki se uporabljajo v proizvodnem procesu.

Uvedli smo tehnološke kartone za vsak kolobar, ki ga obdelujemo. To je prvi korak k izboljšanju samokontrole kvalitete na proizvodnih lini-

jah. S pomočjo teh kartonov skušamo doseči selekcijo TVT pred valjanjem in selekcijo izvaljanih kolobarjev pred razrezom. Delavec na liniji vpisuje v tehnološki karton vse podatke o kolobarju in spremembe, ki se dogajajo, tako da je kolobar kvalitetno spremljan skozi ves proces obdelave v temeljni organizaciji. S tem tudi delavci na liniji lahko spremljajo svoje delo, vendar imamo pri tem še vedno nekaj težav zaradi površnosti.

Med tehnološke ukrepe spada tudi skrajšanje časa valjanja kolobarjev na lužilnih linijah, poskusi lakiranja dinamo pločevine s domačim lakom, stalna kontrola dimnih plinov in nastavitve izžigovanja zaradi zmanjšane porabe zemeljskega plina.

Delamo tudi na izboljšanju čistote površine dinamo pločevine po valjanju in to v obeh oddelkih, v valjarni in v žarilnici. Zadali smo si tudi naloge, da moramo zmanjšati količino slabo lakirane dinamo pločevine in prekinitev lakiranja. Rešujemo problematiko brušenja valjev in še veliko drugih problemov.

Na področju vzdrževanja smo sprejeli ukrepe za zmanjšanje zastojev. Pri reševanju teh ukrepov imajo svoje naloge tako vzdrževalci kot proizvodni delavci. Z naše strani smo poosttrili kontrolo nad upravljanjem z napravami. Določili smo tudi najvišje dopustne meje zastojev na posameznih napravah, ki še dovoljujejo doseganje planirane proizvodnje. V sodelovanju z vzdrževanjem določamo prioriteto vzdrževalnih posegov na posameznih napravah v skladu s programom dela na teh napravah. V zvezi s komercialno-proizvodnimi ukrepi pa vedno spremljamo izpolnjevanje plana prodaje in naročil kupcev, da dosežemo kontinuirano proizvodnjo in čim večjo izrabljenost proizvodnih kapacitet. Skupaj s komercialno izdelamo jasen in natančen plan proizvodnje za ves mesec. V te plane so vključene tudi vse usluge prevajanja, ki so tako postale enakovredne ostali proizvodnji. Pri tem preverjamo vsak posel uspešno uspešen za temeljno organizacijo ali za Železarno.

Skupaj s komercialno in marketingom iščemo možnosti za prodajo širšega kvalitetnega asortimenta na tujem trgu, pri čemer upoštevamo tržne zakonitosti. Na domačem trgu pa dajemo prednost izdelkom, ki so najbolj donosni.

Na kadrovske področje smo določili minimalno število delavcev, s katerimi temeljna organizacija lahko izpolnjuje svoje obveze. Pri reševanju kadrovske problematike dosledno izvajamo premeščanje delavcev iz oddelka v oddelke in v okviru

oddelka v skladu s potrebami proizvodnje. V ta namen smo izdelali tudi program izobraževanja kadrov, tako da bodo delavci usposobljeni za opravljanje več delovnih nalog, kajti ugotovili smo, da le tako lahko popolnoma izkoristimo premeščanje.

Stalen problem, ki zavira doseganje boljših rezultatov, je pomanjkanje kvalitetnega asortimenta vložka, kajti izpad določene kvalitete je zelo težko tehnološko nadomestiti z drugimi kvaliteta. Če bo delo v predhodnih temeljnih organizacijah potekalo normalno, mislim, da tudi v septembru ne bi smeli imeti težav pri doseganju planirane proizvodnje.

Doseženi rezultati so sad prizadevanja cele temeljne organizacije. Akcija za izboljšanje proizvodnih rezultatov je potekala preko samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij in segla praktično do vsakega delavca, postati pa bo morala tako močna, da bo vsakemu zaposlenemu v TOZD HVB jasno, da samo z boljšim delom lahko dosežemo rezultate, ki nas bodo pripeljali iz današnje gospodarske situacije in do boljšega osebnega dohodka.

Prej omenjena prizadevanja delavcev temeljne organizacije kažejo le približno sliko dogajanja v temeljni organizaciji, kajti naloge, ki so si jih zadali, je treba stalno zasledovati in ukrepati vsakodnevno. Iskati je treba vzroke za neuspehe, jih analizirati, skratka, potrebna je velika angažiranost vseh in velika pripravljenost na spremembe pri delu in na drugačen odnos do dela.

Vseh nalog nam še ni uspelo rešiti, kajti zadali smo si jih veliko. Rešujemo le tiste, za katere vemo, da smo jim kos, ostajajo pa problemi, za katere bomo potrebovali več časa. Naloge, ki smo si jih zadali, da temeljna organizacija v svojem razvoju ne bi stagnirala, so v programu sanacijskih ukrepov le delno zajete, ostale pa sodijo v okvir razvojnega programa temeljne organizacije. Pri izvajanju teh nalog skoraj praviloma naletimo na težave. Vsaka novost zahteva sredstva in čas za izvedbo. Roki za izdelavo pa so izredno dolgi. Teh nalog je okoli 60, izdelane so za vsak oddelke posebej. Zajemajo vse spremembe v posameznem oddelku in jih je treba izvesti, od tistih najmanjših na delovnih napravah do postavitev linije za pakiranje, ki je največja. Najenostavnejše od teh nalog so že izvedene, ostale pa bomo realizirali postopoma, čeprav vsaka od teh nalog zahteva določena sredstva in čas. Njihova realizacija bo prispevala k višji proizvodnji, lažjemu delu, sigurnejšemu obratovanju naprav, manjši porabi energije, varstvu okolja itd., večina pa h kvalitetnejšemu končnemu izdelku.

Potruditi se moramo, da se bo naša valjarna razvijala naprej, kajti ni več daleč 10. obletnica našega obratovanja, to pa je priložnost, ko se ponavadi ozremo nazaj in pregledamo prehojeno pot.

Regulacija potoka Bela sodi tudi med priprave za gradnjo jeklarne 2 (foto I. Kučina)

OPERATIVNI NAČRT AKTIVNOSTI IN RAZPRAV PO 13. SEJI CENTRALNEGA KOMITEJA ZKJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

predsedstvo občinskega komiteja, 24. oktobra pa občinski komite zveze komunistov.

V razpravah po posameznih sklopih bodo v osnovnih organizacijah zveze komunistov morali oceniti delo vsakega posameznega člana zveze komunistov in preveriti uresničevanje doslej sprejetih nalog in usmeritev, se zlasti sklepov šeste in sedme seje centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, na katerih so obravnavali in sprejeli stališča in sklepe o aktualnih vprašanjih kadrovske politike in nalogah zveze komunistov Slovenije.

Oceniti bodo morali uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v svojih okoljih in vzporedno s tem oceniti uresničevanje sklepov osme seje centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, ki se nanašajo na usmeritve in naloge komunistov pri uresničevanju programa dolgoročne gospodarske stabilizacije. Preveriti bodo morali tudi uresničevanje ugotovitev in usmeritev centralnega komiteja ZK Slovenije za uveljavljanje in razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja, sprejetih na enajsti seji maja letos.

Z ustvarjalno in kritično razpravo bodo komunisti in ostali udeleženci v razpravah v osnovnih organizacijah morali spregovoriti o predlogu sklepov predsedstva centralnega komiteja ZKJ o uresničevanju vodilne vloge ZKJ ter krepitvi njene idejne in akcijske enotnosti in o gradivu, ki ga je o tem vprašanju obravnaval centralni komite ZKJ na junjski seji letos. Poleg predlogov in sugestij na predlog sklepov bodo v osnovnih organizacijah morali sprejeti tudi konkretne akcijske programe za lastno dejavnost pri krepitvi svoje vodilne vloge in idejne ter akcijske enotnosti.

Operativni načrt navaja, da bodo člani v osnovnih prganizacijah zveze komunistov v občini na teh sestankih morali oceniti: idejnopolitično in akcijsko enotnost ter sposobnost tako posameznega člana, kakor tudi organizacije v celoti; ali predstavlja osnovna organizacija mobilizacijski faktor v vseh okoljih oziroma med ljudmi, kjer deluje; zaupanje ljudi in občanov v sposobnosti zveze komunistov kot celote; ali osnovna organizacija zveze komunistov posveča v svoji aktivnosti dovolj pozornosti aktualnim vprašanjem in problemom delovnih ljudi in občanov v času in kraju, kjer deluje; učinkovitost osnovne organizacije in posameznega člana v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja oziroma v delegatskem sistemu; vpliv članov oziroma njihovo aktivnost v SZDL kot frontni organizaciji; odprtost osnovne organizacije zveze komunistov v političnem sistemu in samoupravnih organih; kakšna je moralno-politična ocena celotne osnovne organizacije oziroma posameznega člana zveze komunistov; kakšna je skrb za stalno kadrovske rast in obnovo osnovne organizacije zveze komunistov; analizirati vzroke, zakaj ponekod člani zveze komunistov sprejemajo stalno idejnopolitično

usposabljanje kot breme, ne pa kot svojo potrebo in dolžnost oziroma statutarno obvezo; oceniti delo občinskega komiteja in centralnih komitejev zveze komunistov Slovenije in Zveze komunistov Jugoslavije, pomanjkljivosti pri njihovem delu in oblikovati predloge za izboljšanje dela.

To so seveda najbolj pomembni poudarki iz predloga sklepov, ki jim bo potrebno nameniti največ pozornosti. Predsedstvo občinskega komiteja zveze komunistov tudi predlaga, da komunisti, ki se akcijsko povezujejo v stalno akcijsko konferenco, povzamejo razprave v osnovnih organizacijah in izdelajo politično oceno razmer oziroma delovanja zveze komunistov v svojih organizacijah združenega dela, in sicer skupaj s konferenco osnovnih organizacij sindikata, aktivom ZB NOV in koordinacijskimi sveti ZSMS. V krajevnih skupnostih, v katerih delujejo sveti zveze komunistov, naj bi to delo opravili sveti skupaj s predsedstvi krajevnih konferenc SZDL, krajevnimi organizacijami ZB NOV in ZSMS.

Predsedstvo bo v mesecu septembru tudi organiziralo javno razpravo v aktivu komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev in sestank z odgovornimi političnimi delavci javnih, političnih in družbenih funkcij v občini. Zadolžuje pa tudi komuniste v poslovnih in upravnih organih, izvršnem svetu, samoupravnih organih, samoupravnih interesnih skupnostih, novinarje in druge, da obravnavajo predlog sklepov in gradivo 13. seje centralnega komiteja ZKJ, zabeležijo razprave, pobude, predloge in izdelajo načrte za izpeljavo programov.

V razpravah v osnovnih organizacijah bodo sodelovali tudi člani občinskega komiteja zveze komunistov, ki so zadolženi za posamezne organizacije, predsedstvo pa je imenovalo tudi petčlansko delovno skupino, ki bo tekoče spremljala aktivnost v organih in organizacijah zveze komunistov. Določilo pa je tudi posebno delovno skupino, katere člani se bodo udeleževali razprav v osnovnih organizacijah, kjer ocenjujejo, da je situacija zaradi objektivnih pa tudi subjektivnih vzrokov težja.

Dejansko predstavlja izpeljava tega obsežnega programa tudi prvo veliko preizkušnjo odgovornosti, sposobnosti in zrelosti osnovnih organizacij in njihovih sekretariotov. Kakršnokoli odlašanje ali zamujevanje rokov bo vodilo k formalizmu in površnosti, kar je bila pogosta praksa v preteklosti in zaradi česar je tudi mnokokje otopena vodilna vloga zveze komunistov in njena idejna in akcijska enotnost. Že sama predelava gradiva, ki je predlagan v razpravo, bo zahtevala velik napor in odgovornost sekretariotov in nosilcev razprav, poleg priprav problematike za razpravo, da bi se izognili govornju na pamet ali brezplodnim razpravam. To pa moramo, če hočemo od besed preiti k dejanjem in zato bo tudi pri uresničevanju teh nalog potrebno izvajati idejno-politično diferenciacijo v vrstah zveze komunistov.

ČLANOM ZIT

Vse člane ZIT obveščamo, da elektrotehniško društvo po sklepu UO ZIT organizira v sredo, 12. septembra, ogled jesenskega velesejma v Zagrebu.

Odhod bo ob 6. uri s parkirnega prostora pred Železarno.

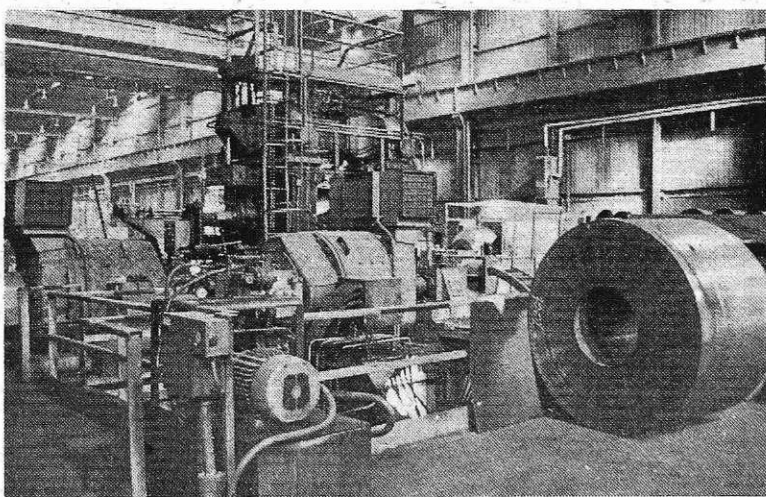
Udeleženci ekskurzije plačajo ob prijavi 250 din.

Prijave sprejema do 11. septembra oziroma do polne zasedbe avtobusa Vinko Rekar — telefon 2058.

Društvo za varilno tehniko Jesenice 15. in 16. septembra organizira za vse člane ZIT dvodnevno ekskurzijo z ogledom ladijedelnice Uljanik v Pulju, znamenitosti Pulja in narodnega parka na brionskih otokih.

Prijave sprejema tov. Krivc — OTK, telefon 3414. Pri njem dobite tudi podrobnejše informacije. Predvidena finančna udeležba članov je 1.800 din. Rok prijave je do torka, 11. septembra.

IO DVT Jesenice

Dresirno ogrodje v TOZD HVB (foto I. Kučina)

VABILO UPOKOJENCEM TOZD STROJNE DELAVNICE

Osnovna organizacija sindikata TOZD Strojne delavnice vabi svoje nekdane sodelavce — upokojenke in njihove sorce na piknik, ki bo v soboto, 8. septembra, pri planinskem domu na Pristavi v Javorniškem rovtu, s pričetkom ob 10. uri. Piknik bo v vsakem vremenu.

Prijavite se pri personaliki TOZD (interni telefon 33-40) do srede, 5. septembra.

PETNAJST LET SESTAVLJENE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA SLOVENSKE ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Pogodbo o ustanovitvi združenega podjetja so 30. septembra 1969 podpisali predstavniki vseh treh železarn. Določila te prve pogodbe so spremenili kasneje, leta 1973, ob prvi samoupravni sporazumu o pridružitvi predelovalcev žice: »Veriga« — Lesce, »Plamen« — Kropa, TOVIL — Ljubljana in »Žična« — Celje ter Metalurškega inštituta — Ljubljana v SLOVENSKE ŽELEZARNE.

V petnajstih letih se je mnogokaj spremenilo, kljub temu pa so nekatera določila prve pogodbe o združenju zanimiva že zaradi tega, da vidimo, o čem so razmišljali takrat in kako so gledali na združevanje, pa tudi zato, ker v pretečenem obdobju ni bilo uresničeno prav vse, o čemer so se s pogodbo zavezali. Veliko določil velja tudi še sedaj. Predvsem, da je združitev potrebna zaradi boljše gospodarske učinkovitosti in boljših možnosti uvajanja sodobnega tehnološkega razvoja. Združitev je imela tudi namen, da se z usklajevanjem programa proizvodnje, njegovo specializacijo in delitvijo dela dosežejo čim boljši ekonomski učinki. Takrat so se strinjali, da je za dosego navedenega nujna koncentracija finančnih in materialnih sredstev ter fizičnega in umskega dela. Zavedali so se, da so združeni močnejši in pomembnejši in tako sledili tudi zgledom v industrijskem svetu.

Za sedež združenega podjetja so se dogovorili, da bo v Ljubljani. Ime je ostalo tako, kot je bilo navedeno že ob referendumu ali skrajšano SLOVENSKE ŽELEZARNE.

Pomembno določilo v pogodbi je peti člen, ki navaja: »V združenem podjetju ima vsaka pogodbenica stranka lastnost pravne osebe s pravico do samostojnega oblikovanja dohodka, neposrednega obračunavanja in izpolnjevanja obveznosti do družbene skupnosti ter do samostojne delitve sredstev, namenjenih za osebne dohodke in sklade.«

Pogodbeno so se sporazumeli, da za opravljanje skupnih zadev ustanovijo direkcijo s strokovnimi službami, ki jo vodi generalni direktor, ki naj bi opravljal naslednja dela:

- enotne tržne raziskave za tržno orientacijo proizvodnje;
- usklajevanje proizvodno razvojne politike razširjene reprodukcije;
- združevanje in usklajevanje raziskovalne dejavnosti;
- oblikovanje enotne finančne kreditne politike ter skupnega nastopa pri denarnih zavodih;
- združevanje in delitev komercialnih funkcij, oskrbovanja in prodaje;
- organiziranje in koordiniranje skupnega nastopa pri predstavniških organih, denarnih zavodih, združenih in drugih organih;
- izvajanje sklepov organov upravljanja združenega podjetja.

Izvoljen je bil 25-članski delavski svet združenega podjetja, in sicer iz vsake železarne po osem članov in en član iz direkcije. V poslovnem odboru je bilo sedem članov, iz vsake železarne po dva in generalni direktor združenega podjetja. S pogodbo je bilo tudi dogovorjeno, da ima združeno podjetje svoj skupen, perspektivni načrt razvoja, ki mora vsebovati usklajen razvoj proizvodnje, investicijski program, gibanje dohodka ter osebnih dohodkov, izobraževanje kadrov in izboljšanje delovnih ter življenjskih pogojev.

Združeno podjetje ima tudi letni gospodarski načrt, ki je sestavljen na podlagi tržnih potreb, proizvodnih zmogljivosti ter razpoložljivih sredstev in kadrov. Letni gospodarski načrt vsebuje obseg poslovanja, smernice in priporočila za vodenje poslovne politike v tekočem letu ter instrumente za oblikovanje skupnih skladov združenega podjetja in kritje skupnih stroškov direkcije.

Med določili o medsebojnih odnosih ter drugimi določili je zanimivo, da je bilo v XIV. členu takratne pogodbe o združevanju izrecno poudarjeno, da vsaka železarne — članica združenega podjetja odgovarja za svoje obveznosti sama. Napisano je bilo tudi: »V združenem podjetju med pogodbenimi strankami ni subsidiarne odgovornosti«. V naslednjem členu pa v pogodbi nadalje piše: »Pogodbene stranke lahko samostojno sklepajo pogodbe s tretjimi osebami s tem, da ti posli niso v škodo pogodbenih partnerjev in da so v skladu s to pogodbo, statutom in sprejetimi načrti združenega podjetja.«

Za vršila dolžnosti generalnega direktorja je bil z določilom v XXI. členu pogodbe imenovan Gregor Klančnik z nalogo, da opravi vse potrebno za pravno in materialno ustanovitev združenega podjetja.

Železarne so se s pogodbo dogovorile, da lahko pristopi k ustanovitvi združenemu podjetju tudi druga delovna organizacija ali zavod s pravnim statusom pogodbenice stranke. O pristopu odloča delavski svet združenega podjetja po predhodnem soglasju delavskih svetov železarn.

Integracija treh slovenskih železarn je bila torej izvedena. Pospešilo jo je takratno težko gospodarsko stanje črne metalurgije v celoti in vsake železarne posebej, ene bolj in druge manj. Ob razumljivem sklepanju, da si z združitvijo v mnogočem lahko izboljšajo svoj gospodarski položaj, je bilo vendarle prisotno precej nezaupanja, v tem, da ne bi izgube ene železarne morale pokrivati druge iz svojih sredstev. Obstajali so tudi dvomi, da si med seboj ne bodo več konkurirali, zato so tudi to opredelili v pogodbi.

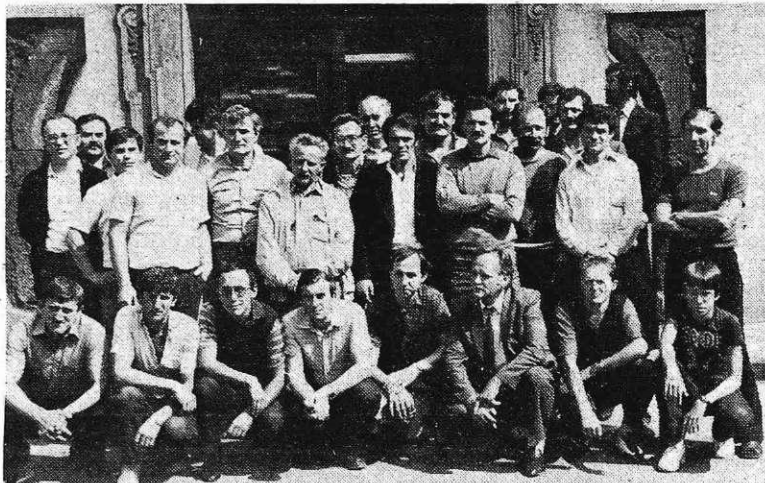
Za začetek poslovanja združenega podjetja so takrat oblikovali skupni poslovni sklad, ki sicer ni bil poseben velik in pomemben, pa vendar prvi korak k združevanju sredstev.

Kaj je bilo v teh 15 letih iz določil prvotne pogodbe in statuta o ustanovitvi in delu združenega podjetja Slovenske železarne uresničeno in kaj ne, sedaj ni potrebno ugotavljati in razpravljati o tem. Od prvotnih treh podjetij se je integracija kasneje razširila na sedem proizvodnih in dve storitveni delovni organizaciji.

Poleg neposrednih proizvajalcev je kladu se pridružili še predelovalci jeklarskih izdelkov in Metalurški inštitut Ljubljana. Storitvena delovna organizacija je tudi Interna banka. Potrebne so bile spremembe prvotnih dogovorov in statuta. Pogodbo je zamenjal samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenske železarne. Preživela določila so zamenjala nova. Osnovna težnja in cilj združevanja pa le ostajata: skupno je možno doseči boljše gospodarsko učinkovitost in ob združevanju umskega dela ter materialnih sredstev lažje posodabljanje tehnologijo in poslovanje ter realizirati načrtovani razvoj.

Ob petnajsti obletnici ustanovitve zaželimo torej SOZD Slovenske železarne še nadaljne uspešno delo in razvoj.

Milan Marolt

Novotorji iz Železarne Sisak pred našim tehničnim muzejem (foto I. Kučina)

OBISK ČLANOV DIATI IZ SSKA V NAŠI ŽELEZARNI

Člani društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice so že v prvih letih po ustanovitvi leta 1961 navezali stike s člani drugih društev po Sloveniji. Namen teh povezav je bil predvsem v izmenjavi izkušenj, pridobljenih pri organiziranju inovacijske dejavnosti, usklajevanju pravilnikov in iskanja skupnih rešitev za delo v naslednjem obdobju.

Ker je bil odnos do inovacijske dejavnosti po posameznih republikah zelo različen, so člani društva navezali stike tudi z novotorji iz SSKA. V tistem obdobju novotorji iz SSKA še niso bili organizirani v društvo, vendar so se kot železarji srečevali s podobnimi težavami kot novotorji naše železarne, zato je bil osnovni namen teh srečanj izmenjava informacij o večjih inovacijah. V naslednjem obdobju je to sodelovanje zamrlo.

Železarne Jesenice in Železarne Sisak razstavljata dosežke na razstavi inovacij RAST YU. Na razstavi so sodelavci našega oddelka za zaščito industrijske lastnine in njihove službe za inovacije ugotovili, kako potrebno bi bilo stike ponovno obnoviti. Te ugotovitve smo člani upravnega odbora Društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav podprli in sklenili, da izmenjamo obiske članov društev. Sklenili smo tudi, da navežemo stike z DIATI 3. maj z Reke.

Oktober 1983 so nas obiskali člani društva z Reke in iz SSKA. Člani našega društva so bili v istem mesecu v Sisku, junija 1984 pa smo obiskali tudi člane DIATI z Reke.

Pogostost teh srečanj kaže na to, da so bile razprave med novotorji koristne in zato so nas člani društva iz SSKA 1. septembra letos ponovno obiskali.

Ogledali so si muzej, valjarne na Beli, nato pa smo jim predstavili delovanje našega društva v preteklem obdobju.

V razpravi smo največ pozornosti namenili prenosu informacij o uspešnih inovacijah med železarnami in se dogovorili, da bomo izmenjevali opise izboljšav, ki so objavljeni v Železarni oziroma v Vjesniku Železarne Sisak. Poleg tega nam bodo pošiljali tudi revijo »Metalurgija«, kjer so po-

leg inovacij predstavljena tudi vsa njihova raziskovalna dela.

Govorili smo o povezavi razvojno raziskovalne dejavnosti in množične inovacijske dejavnosti, o problemih določanja meje med delovnimi nalogami in inovacijami delavcev v razvojno raziskovalnih oddelkih, o povezovanju društev in raziskovalcev itd. Prepričani smo, da ne bomo ostali samo pri besedah, saj nam primer prenosa inovacije njihovega avtorja, ki se nanaša na merjenje dolžine gredic na konti livu, daje realne možnosti, da bo takih primerov še več.

Cilj novotorjev je, da se uspešne inovacije realizirajo povsod tam, kjer dajejo prihranke in s tem zmanjšajo stroške v proizvodnji oziroma vzdrževanju. Zato so novotorji iz SSKA predlagali, da bi na naslednjem srečanju sodelovali novotorji določene stroke, ki bi se lahko bolj podrobno posvetili posameznim problemom. Ta njihov predlog bomo proučili in ga po možnosti v sodelovanju z ZIT Jesenice tudi realizirali.

Ker so bila vsa dosedanja srečanja delovno-rekreativnega značaja, smo goste iz SSKA povabili, naj se udeležijo pohoda na Stol.

Pavel Dimitrov, član našega upravnega odbora in predsednik Planinskega društva Jesenice, je s pomočjo svojih planincev veliko pripomogel k temu, da so skoraj vsi gostje iz SSKA osvojili Stol. Vsi so zatrjevali, da je bilo to enkratno doživetje in istočasno tudi nagrada za njihovo dosedanje delo.

Ob slovesu smo ponovno potrdili že v soboto izrečeno obljubo in obvezo, da se bomo novotorji z Jesenic in SSKA še obiskovali in še večji poudarek dali delovnemu delu srečanja.

Predsednik DIATI Jesenice
Sašo Piber

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE

OD 10. DO 16. SEPTEMBRA

10. septembra, Sašo MANDELJC, vodja TOZD Valjarna bluming štekel, Jesenice, Tomšičeva 88, tel. št. 82-054.

11. septembra, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16.

12. septembra, Marin GABROVŠEK, član poslovnega odbora, Bled, Ribenska 8, tel. št. 78-157.

13. septembra, Sašo KAVČIČ, vodja TOZD HV Jesenice, Jesenice, Titova 85, tel. št. 81-413.

14. septembra, Srečo MEŽNAR, vodja TOZD Jeklovlek, Mojstrana, Dobje 107/a.

15. septembra, Jože KRAMAR, vodja TOZD Energetika, Mojstrana, Dobje 112.

16. septembra, Oskar KÜRNER, vodja TKR, Jesenice, Tavčarjeva 9, tel. št. 81-214.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva predsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 10. 9.	FRANC NEČIMER	MIHA ŠLIBAR
TOREK — 11. 9.	EDO KAVČIČ	BOŽIDAR INTIHAR
SREDA — 12. 9.	ANTON BURJA	BERTI KRAPEŽ
ČETRTEK — 13. 9.	BRANE CEPIČ	DUŠAN POLAJNAR
PETEK — 14. 9.	FRANC ARNEŽ	STANE ERŽEN
SOBOTA — 15. 9.	ALOJZ LEBAR	DUŠAN ŠMID
NEDELJA — 16. 9.	STANE MENCINGER	JANEZ KOVAČ

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 10. do 15. septembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: III. obratna ambulanta — dr. Matej Andoljšek in IV. obratna ambulanta — mag. dr. Ilica Vreš.

Dispanzer za borce: dr. Ilica Vreš.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek.

V soboto, 15. septembra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno Zenica vsak dan od 9.30 do 10.30.

POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce vsak dan od 13. do 14. ure.

V soboto, 15. septembra, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

DEŽURSTVO V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

8. in 9. septembra, Tomaž ZALOKAR, Jesenice, Titova 22.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarne 34-65. V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

RAZPISNA KOMISIJA TOZD MONTER DRAVOGRAD

razpisuje dela in naloge

VODJE TOZD MONTER DRAVOGRAD

Za vodjo TOZD je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje z zakonom predpisane in še naslednje pogoje:

— da ima visokošolsko izobrazbo tehnične ali družboslovne smeri in tri leta uspešnega dela v gospodarstvu,

— da ima višješolsko izobrazbo tehnične ali družboslovne smeri in pet let uspešnega dela v gospodarstvu,

— da ima aktiven odnos do razvijanja samoupravnih odnosov.

Mandat vodje TOZD je štiri leta.

Kandidati naj prijave z dokazili naslovijo na naslov: Razpisna komisija TOZD MONTER DRAVOGRAD, Otiški vrh 165, Šentjanž pri Dravogradu, 62373.

Rok za zbiranje prijav je 15 dni od dneva objave.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Hladna valjarna Bela, z dne 28. avgusta 1984

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

IZDELOVALEC PALET šifra 4311 D-3 8. kategorija 3 osebe

POGOJI:

Dokončana poklicna šola lesne stroke in šest mesecev delovnih izkušenj ali dokončana osnovna šola in tri leta delovnih izkušenj v lesni stroki.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku osmih dni na kadroviski sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8, z oznako »za TOZD Hladna valjarna Bela«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Energetika z dne 27. 8. 1984 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

PONOVNO OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

	šifra	KV	kg.	oseb
1. Vodja procesa vodikarne Jesenice	3335	D-4	9.	1
2. Vodja procesa vodikarne Bela	3351	D-4	9.	1
3. I. električar za VN naprave	3143	D-4	9.	1
4. Strojnik stikalničar HE Vintgar	3122	D-3	8.	1
5. II. ključavničar	3250	D-3	8.	1

POGOJI:
Ad 1. in 2. poklicna šola kovinarske stroke, izpit za strojnika kompresor-jev in črpalk ter polnilca tlačnih posod.

Ad 3. poklicna šola elektrostroke in pet let delovnih izkušenj.

Ad 4. poklicna šola kovinarske ali elektro stroke in pet let delovnih izkušenj.

Ad 5. poklicna šola — strojni mehanik.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh na kadroviski sektor z oznako »za TOZD ENERGETIKA« — Železarne Jesenice.

BOLEZENSKA ODSOTNOST V ŽELEZARNI JESENICE

Gibanje bolezenske odsotnosti od leta 1975 dalje nam kaže naslednjo sliko: leta 1975 je bolezenska odsotnost znašala 6,99 %, celotna odsotnost (dopusti, plačani in neplačani dopusti, oboje vaje in pozivi oblasti ter neopravičeni izostanki), pa je znašala 17,52 %. V letu 1976 pade bolniška odsotnost na 5,92 % (indeks 76/75 je 84,7), celotna odsotnost pa je bila 16,35 %.

Kot bomo v nadaljevanju videli je bilo to leto po številu odsotnih delavcev eno najugodnejših. Treba je poudariti, da je bilo to leto ekonomsko zelo uspešno. Zabeležimo tudi izredno nizko fluktuacijo in relativno malo poškodb pri delu. Število poškodb je sicer nekoliko večje kot v letu poprej, vendar pa precej nižje kot v letih, ki sledijo (razen 1977). Takšna gibanja prav gotovo kažejo na povezanost stopnje različnih vrst absenzizma z družbeno-ekonomskimi gibanji. Ne bomo postavili hipoteze o direktni povezanosti med družbeno-ekonomskimi gibanji in stopnjami absenzizma; ta vpliv prav gotovo ni mehaničen in linearen. Relativno ugodno leto lahko povzroči, da tudi v naslednjih letih slabše gospodarske situacije nekatera gibanja ohranijo spremembe, ki so ugodne za delovno organizacijo.

Število obolelih se zelo poveča leta 1977. Odstotek znaša 6,99 (indeks 77/76 je 118,1). Celotna odsotnost znaša 17,55 % in je za 1,20 % večja kot leto poprej ali drugače rečeno: poprečno je zaradi boleznih odsotno skoraj 100 delavcev več.

Bolezenska odsotnost se še naprej povečuje v letu 1978, ko znaša 7,28 % (povečanje za okroglo 4 indeksične točke). Mimogrede lahko omenimo, da je tudi število poškodb precej naraslo: glede na celotni stalež delavcev se je poškodovalo 8,22 %; leto poprej 6,95 %. Res da se je tudi povečalo število zaposlenih v ŽELEZARNI (za dober %), zato nam naj zaenkrat to povečanje razloži tudi povečano bolezensko odsotnost in večje število poškodb pri delu.

Prav gotovo pa je, da so neugodna gibanja na področju absenzizma v letu 1978 sprožila akcijo, da bi se analiziralo stanje in seveda tudi ukrepa- lo v prid izboljšanja obstoječe situacije. V tem in naslednjem (1979) letu, so bile narejene tudi edine poglobljene analize problema bolezenske odsotnosti (govorimo o obdobju 1975–1983). Izdelal jih je Bojan Erjavšek psiholog na kadrovskem sektorju. Te analize nam bodo pri našem razmišljanju v (edino – razen seveda podatkov) oporo.

Nadaljnjo rast števila obolelih zasledimo tudi v letu 1979 – 7,97 % (indeks 79/78 je 109,1), čeprav je to leto število zaposlenih nekoliko upadlo. Nasploh se je celotna odsotnost dvignila na 19,13 % od celotne populacije. Poraslo je tudi število poškodovanih pri delu. V ilustraciji naj pove- mo da je bilo zaradi različnih oblik obolenosti in poškodb izgubljenih 147426 delovnih dni, kar pomeni da bi bila Železarna en delovni mesec (23 dni) praktično popolnoma prazna.

Nova zakonodaja na področju zaposlovanja je udarila upokojece. Odcepila se je tudi manjša temeljna organizacija in v letu 1980 pade število zaposlenih v Železarni za več kot 250 delavcev (od 6640 na 6388 delavcev). Kljub temu je zmanjšanje bolezenske odsotnosti minimalno – 0,18 %. Še naprej se povečuje tudi število poškodovanih pri delu in poškodovanih je še skoraj 10 % od vseh zaposlenih ali okroglo 630 delavcev.

Zanimivo si bo ogledati nekaj otonih ugotovitev, ki jih prinaša POSLOVNO POROČILO za leto 1980. Citati: Devalvacija dinarja in

spremljajoči ukrepi ZIS so zelo za- ostrili pogoje uvoza repromateriala in rezervnih (pod F.T. – poškod- be?) delov ...; ne obstaja korelacija med rastjo dohodka in višino vseh vrst obveznosti ...; Močan vpliv na realizacijo investicij so imeli stabilizacijski oziroma restriktivni ukrepi (realiziranih ni bilo niti polovico pla- niranih investicijskih naložb); in še: Na področju osnovnih sredstev in dolgoročnih naložb smo se usmerili v spremljanje sprememb zakonoda- je s področja investiranja in v prilagajanje novim zahtevam (vse pod F.T.) konec citatov.

Gospodarske težave in spremljajo- ča poplava administrativnih ukre- pov so torej poglavitna znamenja le- ta 1980. Kot smo že ugotovili je tudi gibanje števila obolelih in poškodo- vanih zelo neugodno.

Ta neugodni trend se podaljša tu- di v leto 1981, ko porast obolelih zna- ša 8,33 %, kar je najvišji odstotek v doslej obravnavanem obdobju. Šte- vilo poškodovanih je le za malenkost manjše – 0,19 %.

Upad bolezenske odsotnosti zabe- ležimo v letu 1982 (7,87 %) in letu 1983 (7,64 %). Upada tudi število po- škodovanih (kar ne moremo reči za število poškodb, ki so se končale s smrtjo poškodovanega delavca – ra- zen leta 1982. V prvem polletju 1984 število obolelih in poškodovanih zo- pet narasča. Bili sta že tudi dve smr- tni žrtvi. Ob vsem tem je potrebno pripomniti, da se je število delavcev zaposlenih v Železarni zmanjšalo za skoraj 400.

KDO JE TISTI, KI BOLUJE?

Analiza(e) bolezenske odsotnosti, ki je bila narejena 1979 leta je (mu- tatis mutandis) relevantna še danes. To lahko trdimo predvsem zaradi skoraj neizpremenjenih delovnih po- gojev znotraj t. im. neposredne pro- izvodnje. Ker bolniška odsotnost, druge vrste odsotnosti ter število po- škodb z manjšimi oscilacijami osta- ja na precej visokem nivoju, bi tudi po teh kazalcih lahko sklepali da v Železarni ni prišlo do pomembnejših premikov v modernizaciji proizvod- nje in organizaciji dela. Še celo več: kljub vedno ostrejšim kriterijem pri sprejemu novih delavcev, ostrejšim kazenskim ukrepom, ki jih narekuje izvajanje stabilizacijskih ukrepov, ideološkemu pritisku na moralo de- lavcev se situacija na področju od- sotnosti ne izboljšuje in se je v letu 1984 celo poslabšala (razen manjše- ga upada v kategoriji neopravičeno odsotnih delavcev).

Z nekaterimi spremembami smo rekli zaradi ostrejših kriterijev pri sprejemu. Novih delavcev je vedno manj. Zlasti je manj novo zaposle- nih iz drugih krajev Slovenije in Ju- goslavije. Da takšna gibanja ne bi smela biti brez vpliva tudi na giba- nje bolezenske odsotnosti nam bo ilustriralo tudi nekaj ugotovitev iz raziskav narejenih 1979 leta. Analiz- am v nobenem primeru ne mislimo očitati pomanjklivosti (ki jih tako ali tako že same ugotavljajo), pač pa naj bi pričujoče razmišljanje prido- neslo nekaj refleksij sedanji realno- sti.

Študijo z naslovom: »Analiza bole- zenske odsotnosti v Železarni Jesen- ice«, zanima predvsem »vprašanje povezanosti bolezenske odsotnosti z naslednjimi spremenljivkami:

- starost
- narodnost
- spol
- staž v Železarni
- kvalifikacija
- plačilna kategorija (grupa)
- TOZD
- dnevi v tednu»

Naj bo takoj v začetku rečeno, da so prav vse spremenljivke relevant- ne v problematiki bolezenske odsot- nosti. Ker je bila analiza statistično korektno opravljena (prav vse trdi- tve so tudi statistično dokazane ozi- roma podprte tudi s statističnimi do- kazi), se ne bomo pri vsaki spremen- ljivki ustavljali pri postopku ampak bomo navedli samo zaključke. Naj dodamo, da je to populacija obolelih v obdobju pet mesecev leta 1979, da je število oseb 3127 (seveda so neka- teri oboleli šteti večkrat) in, da je število izgubljenih delovnih dni v tem obdobju 61020.

Rezultati analize (povzetki):

1. Povprečno število primerov bo- lezenske odsotnosti je največje pri skupini mladih delavcev, najmanjše pa pri skupini delavcev srednjih let. Veliko število izostankov mladih de- lavcev lahko pripišemo velikemu številu kratkotrajnih izostankov teh delavcev. Z drugimi besedami: mlaj- ši delavci (predvsem do 25 oziroma 26 do 32 let) zelo pogosto in kratko- trajno bolujejo. V skupini delavcev od 47 do 53 let je frekvenca pogostosti obolenosti majhna pač pa je dolžina (teža) obolenj veliko večja.

2. Poprečno število primerov bole- zenske odsotnosti je v prvi vrsti od- visno od narodnosti in šele v drugi vrsti od starosti. Nasprotno pa je povprečno število izgubljenih dni bolj odvisno od starosti.

3. Delavci, ki prihajajo iz drugih republik, imajo več izostankov zara- di bolezni in izgubljenih delovnih dni, kot Slovenci.

4. Veliko število primerov bolezen- ske odsotnosti pri delavcih iz drugih republik, se ne da razložiti s tem, da so le ti večinoma mladi (tudi starejši delavci iz drugih republik več boluje- jo kot Slovenci – op. T. F.)

5. Povprečno število primerov bo- lezenske odsotnosti in povprečno število izgubljenih dni je pri žen- skah dosti večje kot pri moških, ven- dar se to da pojasniti z odsotnostjo zaradi nege in porodniških dopu- stov.

6. Delavci s krajšim delovnim sta- žem bolujejo zelo pogosto in izgubijo večje število delovnih dni. V obeh po- gledih je najboljša skupina delavcev s stažem od 15 do 25 let.

7. Poprečno število obolenj in tra- janje obolenja je največje pri skup- ni polkvalificiranih delavcev; izstopa pa tudi skupina nekvalificiranih de- lavcev.

8. Ravno tako se v obeh pogledih razlikujejo od ostalih delavci z na- slednjimi plačilnimi kategorijami: 2, 4, 6, 8 in 14.

9. Med TOZD zlasti izstopajo tiste kjer so zaposlene pretežno ženske; lahko pa tudi zaključimo, da gre pri tistih TOZD, ki imajo višje povpre- čno število bolezenske odsotnosti, precejšnji del le te na račun t. im. neopredeljivih obolenj.

10. Dokaj večje število primerov bolezenske odsotnosti smo zabeležili v ponedeljkih in delno v torkih, ka- kor v ostalih dnevih v tednu (vseh 10 točk je dobesseno citiranih iz Anal- iz).

ze ... B. Erjavška): Tudi v nadalje- vanju se bodo nekatere ugotovitve ujemale z ugotovitvami v Analizi, ker se (vsaj na tem nivoju) proble- matike ne da kaj bistveno drugače razlagati.

Neka druga študija (M. Vegnuti: Življenjski stil samcev) iz leta 1979 ugotavlja, da je situacija delavcev stanujočih v samskih domovih Žele- zarne v mnogih pogledih takšna, da bi lahko govorili o segregiranosti te populacije od migrantske družbe. Skoraj da lahko govorimo o getoiza- ciji delavcev, stanujočih v samskih domovih. Verjetno ni potrebno pose- bej poudarjati, da je ogromna večina teh delavcev priseljenih iz drugih re- publik in mlajših od 25 let (45 % de- lavcev v samskih domovih – 1979 – je do 9 mesecev v samskem domu; Življenjski stil samcev, stran 8). Lo- čenost prebivalcev samskih domov je bila ugotovljena z vprašanji o po- gostosti stikov s Slovenci, načinu preživljanja prostega časa, zabave itd. Ugotovljeno je bilo porazno malo zvez z novim okoljem. Takšno popo- loma nezadovoljivo stanje, prav go- tovo vpliva tudi na vse vrste odsotno- sti in fluktuaciji (ki je v tej populaci- ji ogromna). Da ni brez vpliva tudi na bolezensko odsotnost nam uspeš- no dokazuje Analiza.

En razlog, da mladi delavci iz dru- gih republik toliko bolujejo je prav gotovo v nezadovoljivem življenju v samskih domovih, v prostem času. Drug verjetno še pomembnejši raz- log pa so dela in naloge, ki jih dobi- jo kot delavci – začetniki. Analiza ugotavlja da je odsotnost največja v četrti plačilni grupi; to so pomožni delavci pri pečen, adjuterji, prekla- danci, nakladalci, posluževalci, po- novčarji itd. Tudi nepoznavalec raz- mer v Železarni je lahko hitro jasno, da gre za težka fizična opravila, mo- notona in v težkih delovnih pogojih – vročini, prahu, ropotu in vibraci- ja.

Prav gotovo ni potrebno ne vem kakšnih analiz, da takšni pogoji pov- zročajo tako resnična obolenja (in poškodbe) tako obolenja, ki so odraz nezadovoljstva z delom in ki bi jih lahko preprosto označili kot beg od dela in delovnega okolja. Kratkost in pogostost obolenj pri tej populaci- ji delavcev je torej po eni strani odraz mladosti in še nenačetege zdravja novih delavcev; oboleli dela- vec hitreje ozdravi kot starejši de- lavci, ki imajo poleg nadlog, ki jih prinesejo leta tudi težke ali pa sploh nepopravljive bolezni in okvare, ki so jih »pridobili« z dolgoletnim de- lom v zdravju škodljivih razmerah.

Drugi vsekakor pomembnejši raz- log pogoste kratkotrajne bolezen- ske odsotnosti je kot že rečeno beg od neprijetnega dela in delovnega okolja. Tovrstna odsotnost je kljub razumevanju (?) problematike, mo- ralno obsojana in, če mladi delavec izostane z dela (ne dobi bolniške) tu- di disciplinsko obravnavana in nega- tivno sankcionirana.

Seveda bo podjetje ščitilo svoje in- terese in skušalo na takšen ali dru- gačen način odpraviti nezaželeno in ekonomsko gledano drago odsot- nost. Kakorkoli že: menimo da bi od- sotnost za katero je nedvoumno, da izhaja iz težkih delovnih pogojev skušali reševati bolj z sanacijami najbolj ogroženih delovnih mest, po- zitivnimi sankcijami in z možnostjo napredovanja vsaj tistih delavcev, ki pokažejo prizadevnost in ambicije, da bi delali še kaj drugega kot lo- patali in krampali okrog peči. Takšno miselnost in praktično inercijo je podpirala tudi vizija nove elektroje- klarne: sedaj se nam ne izplača bog- vekaj spreminjati, saj bo kmalu ko- nec umazane in naporne proizvod- nje. Takšna miselnost ni dobra iz

dveh razlogov: projekt nove jeklarne se vse prepočasi uresničuje in marti- narna bo še nekaj let obratovala; po drugi strani pa je prisotna (kar je ve- liko huje od tistega prvega) (ne) praksa jugoslovanske družbe upanja v čudežni jutri, ko bo rešen gordijski vozle problemov in težav in prepre- čuje reševanje situacije tukaj in se- danj.

Seveda pa o težkem in napornem delu ne moremo govoriti v zvezi z martinarno in plavži. Povsod v Žele- zarni lahko najdemo izredno napor- na, monotona in tudi nevarna delov- na mesta. Na takih napornih in mo- notonih delovnih mestih pogosto najdemo ženske (razen seveda no- vosprejetih delavcev). Analiza ugot-avlja, da ženske pogosteje bolujejo kot moški. Vendar pa je poleg nege otroka in porodniških dopustov po- trebno upoštevati, da ženske delajo na raznih pakirnih, navijalnih in drugih linijah kjer stroj diktra pre- cej hiter tempo in kjer morajo dosti- krat preložiti po več ton proizvodov vsak dan. Ne smemo pozabiti, da je veliko žensk zaposlenih v temeljni organizaciji Elektrode in Željarna, kjer opravljajo naporena dela v tež- kih delovnih pogojih.

Visoko in pogosto bolezensko od- sotnost beležimo torej pri mladih de- lavcih na začetnih delovnih mestih. Najbolj zanimivo je, da največ tak- šne odsotnosti beležimo v predelo- valnih temeljnih organizacijah in ne talilnicah, kjer so delovni pogoji naj- težji. Neka druga analiza napravljena v letu 1979 podrobneje analizira tiste skupine delavcev, ki najbolj po- gosto ali najdalj bolujejo (B. Erja- všek: Problem bolezenske odsotnosti z vidika ekstremnih skupin). Rezul- tati dobljeni s to študijo potrdijo za- ključke Analize, le da nekatere vidi- ke bolezenske odsotnosti še ostreje osvetlijo.

Smatramo, da je najpomembnejša ugotovitev te študije, da mladi dela- vci pogosto bolujejo ne toliko zaradi težkih in nevarnih delovnih pogojev, pač pa bolj zaradi monotoničnosti, repetitivnosti del in nalog v predeloval- nih obratih. Prav tako vemo, da so možnosti za napredovanje majhne. Pri napredovanju nimamo v mislih samo vzpenjanje po plačilni lestvici, ampak tudi večjo zanimivost, komple- ksnost, dinamičnost dela. Prav ideologija usmerjenega izobraževa- nja naj bi pomagala odstraniti tak- šne težave in motnje. Izobraževanje za potrebe (neposredne) proizvodnje naj bi dalo takšne kadre, ki bodo uporabni, zadovoljni z obstoječim. Morda se bo na takšen način dalo odpraviti »namišljene bolnike« iz procesa proizvodnje. Ali lahko po- temtaka v Železarni še nekaj let počakamo, da se bodo tovrstne teža- ve uredile z prilivom usmerjeno izo- braženih in vzgojenih generacij?

Morda pa se bo čez nekaj let ure- dila vsaj problematika teže in dolgo- trajnejše obolenih (starejših) dela- vcev, ki kot kaže študija izhajajo predvsem iz zastarelih talilnic (kon- čno vendarle izgleda, da bo prišlo do gradnje nove jeklarne).

Pri mladih delavcih so tudi po- škodb pri delu pomemben dejav- nik, ki vpliva na visoko bolezensko odsotnost. Premajhna skrb za uva- janje in usposabljanje novosprejetih delavcev je tudi ena od značilnosti nasploh dokaj malobrižnega odnosa do problemov, ki mučijo delavce. S tem mislimo seveda na potrebe in želje delavcev v zvezi z urejanjem težav na delovnem mestu in v obra- tu. Prav tu bi tudi lahko mnogo nare- dili (brez kakšnih velikih material- nih vlaganj), da bi se zmanjšala tako fluktuacija kot tudi različne oblike nezaželene odsotnosti.

Franc Treven

PREGLED SESTANKOV SDS

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Iz TOZD ŽEJLJARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, željarna 1, 2 in 3, adjutaza ter orodjarna. SDS vodstvo TOZD v zvezi s poslovanjem v prvem polletju ugotavlja, da je v TOZD treba poskrbeti za namestitve manjkajočih delavcev ter za pravočasno dostavljanje kontejnerjev. SDS željarna 1 vprašuje, »kako bomo v TOZD Željarna dosegli mesečni plan, ko pa imamo tako malo delavcev pri željarskih strojih«. Tudi SDS željarna 2 opozarja, da zaradi pomanjkanja delavcev – željarnarjev prihaja do izpada proizvodnje in s tem do neizpolnjevanja planskih nalog. Zahtevala je, da se čimprej popravijo noge pri silosih ter odvijalci. Člani SDS željarna 3 vprašujejo, če so kakšne možnosti za nor- malno zasedenost željarskih strojev. Če ne bo novih delavcev, pravijo, bo treba razmisliti o dvoimzemske obratovanju. Sprejete delavce je treba priučiti za željarnje. Pri odvijalcih na II. grupi je treba zakrpati luknje. SDS adjutaza željarnje vprašuje, zakaj si- losev ne popravijo takoj, ko se polomijo. Zanima jih, kdo je odgo- voren za popoldansko delo in za pakiranje. Kritične pripombe gle- de pomanjkanja delavcev in s tem glede nemotenega obratovanja in doseganja plana je imela tudi SDS orodjarna, ki meni, »da bi morale ustrezne službe (kadrovski sektor) zagotoviti potrebno šte- vilo novih delavcev«.

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, priprava dela + materialna služba, težka obdelava

Javornik, strugarna 1 in 2, orodjarna 1 in 2, konstrukcijske delav- nice 1 in 2, strugarna valjev Javornik in Bela, ključavničarji stro- jev ter kovačnica-kalilnica. SDS vodstvo TOZD v zvezi s poslov- nim poročilom meni, »da je vzporedno z izvajanjem ukrepov za sa- nacijo poslovnih rezultatov treba reševati tudi nagajevanje, saj železarna zaostaja za osebnimi dohodki v občini«. Delavci materi- alne službe na Javorniku so na sestanku SDS težka obdelava Ja- vornik zahtevali, da se jim glede na prihajajočo zimo izboljša delo- vne pogoje. Delovni pogoji so pozimi tako nemogoči, da jim zamr- zne celo hladilna tekočina. Vprašujejo, kako je s povišanjem oseb- nih dohodkov (»Cene se skoraj dnevno povišujejo, tako, da je že vprašljiv standard delavcev«). SDS strugarna 1 bi želela, da se čim- prej poskrbi za čiščenje in popravilo higienskih prostorov. SDS strugarna 2 opozarja, da ni prejela odgovorov na postavljena vpra- šanja. SDS orodjarna 1 in 2 menita, »da na podlagi padca življenj- skega standarda povečamo osebne dohodke«. Stališče SDS kon- strukcijska delavnica 1 in 2 v zvezi s poslovnim poročilom za prvo polletje: »Zaradi pomanjkanja kadra smo vedno bolj obremenjeni, tako da se nedovršena proizvodnja zvišuje, kader pa lahko dobi- mo, če dvignemo kvalificiranim delavcem osebne dohodke in jih zmanjšamo administraciji. Menijo, da je edini vzrok za pomanjka- nje kadra nizki osebni dohodek«. SDS ključavničarji strojev pre- lagajo oziroma zahtevajo »porast osebnih dohodkov, ker ti ne do- hajajo rasti življenjskih stroškov«. SDS kovačnica-kalilnica vpra- šuje, kdaj bo letos preventivni zdravniški pregled.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD + tehnične službe, ključavničarji 1 in 2, in- stalacija 1 in 2, montaža 1 in 2, žerjavni oddelek, hidravlika in pne- vmatika, elektrodelavnica, elektrožerjavni, delavnica elektrosto- rojev 1 in 2, vodstvo GRD, tesarji, mizarji, kleparji, zidarji, plastika in GRD Javornik ter RTA 1, 2, 3, 4, 5 in 6. SDS instalacija 1 in 2 vprašujeta, kdaj in kam bo organiziran izlet ter kaj je z vsakole- tnim piknikom. Na sestanku SDS montaža 1 (Jesenice) se je raz- prava o polletnem poslovanju razvijala predvsem pod vtisom ne-

sreče z 20-tonskim žerjavom na blumingu. Delavci so enotnega mišljenja, da se veliko napak pri vzdrževanju naprav pripeti zara- di velikega »pritiska proizvodnje« in »slabe kadrovske zasedeno- sti« celotnega obrata: strojnoremontnih delavnic. Kot dopolnilni vzrok pa navajajo, da je »poleg vsega sedaj omejeno še število na- dur«, s katerimi smo prej reševali proizvodnjo, predvsem v sobotah in nedeljah. Kot pravijo »montažni oddelek sodeluje na remontih, na kurativnih popravilih, poleg tega pa ima še cel kup drugih del, ki niso v nobenem mesečnem planu remonta«. Kritično je pred- vsem v času letnih dopustov; kljub temu ugotavljajo, da je še ved- no nekaj rezerv in da se morajo zavzemati za boljše, kakovostnej- še delo. Do nošenja zaščitnih sredstev je v skupini še vedno preveč malomarnega odnosa. Primanjkuje jim varilcev, kar skušajo reše- vati s ključavničarji, ki se na tečajih usposabljaajo za varjenje, ven- dar pa so ti preveč obremenjeni. SDS posebej opozarja na slabo stanje vlagalnih strojev in žerjavov v martinarni in drugje. Velike probleme jim povzroča prevoz materiala iz profilnega skladišča z Javornika na Jesenice, kajti prevoz morajo naročiti že en dan pred izvajanjem del. »Vprašanje pa je, kje dobiti prevoz za trenutne okvare, ki se dogodijo sredi delovnega dne«, se vprašuje SDS. SDS montaža 2 (Javornik) vprašuje, kaj je z ročnim vilicarjem, »kate- raga imamo obljubljenega že od začetka leta«. SDS hidravlika in pnevmatika opozarja, da se zaradi pomanjkanja kadra kopiči vse več dela, ki ni opravljen pravočasno. Premalo je sodelovanja med proizvodnjo in vzdrževanjem delovnih naprav. SDS elektrodelav- nica in elektrožerjavni predlagata, da se ponovno prouči sklep o nadomeščanju delavcev. SDS delavnica elektrostrojev 1 opozarja, da so spremembe normativa in vrednotenja delovnih nalog v de- lavnici elektrostrojev že večkrat obravnavali, da pa še vedno niso prejeli odgovora. Zahtevke za odgovor na to vprašanje so nazadnje postavili 30. maja – naslovili so ga na vodstvo TOZD – vendar od- govora do 6. avgusta, ko so imeli sestanek, še niso prejeli. Popis o tem so poslali oddelku za študij dela, vendar tudi od tu niso prejeli odgovora. Zato prosijo CPSI, da imenovane opozori, »da so dolžni dati odgovor, če ga delovna skupina zahteva«. SDS delavnica elek-

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

DELOVNA SKUPNOST ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE

Četrta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata te delovne skupnosti je bila v ponedeljek, šestega avgusta, na njej pa so obravnavali polletno poslovno poročilo in učenje izvajanja sanacijskih ukrepov ter stališča občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice.

Pri pregledu polletnega poslovanja in učinkov sanacijskih ukrepov so ugotovili, da je izvoz količinsko dober, finančni rezultat pa je negativen, zato je treba nujno preiti na asortiment, ki je finančno bolj ugoden.

Zaradi naročil, ki jih temeljne organizacije izstavljajo neposredno, imajo v finančno računovodski službi velike težave, zato je nujno, da vsa naročila izstavlja samo komercialni sektor ali oddelček nabave.

Zmanjševanje kadra enotno za pet odstotkov bo težko izvedljivo naloge, predvsem v finančno računovodski službi, ker so se naloge, ki izhajajo iz raznih zakonov in predpisov, povečale številčno in po zahtevnosti. V delovni skupnosti so že naredili nekaj prerazporeditev, tako da se stalež ni povečal, nujno pa bo treba povečati stalež za dela v zvezi z novo jeklarino.

Ugotovili so, da imajo druge delovne organizacije SOZD Slovenske železarnice višje osebne dohodke, zato na podlagi boljših poslovnih rezultatov zadnjih mesecev dajejo pobudo, da se prouči možnost za povečanje osebnih dohodkov. Obenem ugotavljajo, da kriteriji nagrajevanja za isto delo v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih niso enaki.

Obravnavali so delo njihovih delegacij in ugotovili, da nimajo povratnih informacij. Z delegacijo za zbor združenega dela naj bi tesneje sodeloval tudi vodja delovne skupnosti, saj predvsem strokovnih vprašanj sami ne morejo reševati.

TOZD JEKLOVLEK

Četrta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije je bila v sredo, osmega avgusta, na njej pa so obravnavali poslovno poročilo in organizacijo izleta.

Ugotovili so, da TOZD Jeklovlek dosega in presega vse planske obveznosti in da občutno zmanjšuje stroške predelave. Poslovni rezultat pa je kljub temu negativen, saj imajo 27,1 milijona dinarjev izgube. Sindikalni odbor je menil, da se bodo morali zaradi takih ekonomskih nepravilnosti dohodkovni odnosi med temeljnimi organizacijami v Železarni spremeniti.

Predvidoma bodo 22. in 23. septembra organizirali izlet v Belo Krajino in Dolenjske toplice.

Obravnavali so še regresiranje permanentnih hokejskih kart, prošnje za denarno pomoč in socilane pomoči.

TOZD DRUŽBENA PREHRANA

Deveta seja izvršnega odbora sindikata osnovne organizacije je bila v torek, 14. avgusta, na njej pa so obravnavali polletno poslovno poročilo in organizacijo sindikalnega izleta.

Pomanjkanje kadra je še vedno največji problem te temeljne organi-

zacije, saj je zelo težko dobiti sobarico, kuharja ali delavko v kantini. Verjetno je razlog za to tudi zelo nizek osebni dohodek, ki je pod prečjem železarni in SOZD.

Sindikalni izlet bo v Crikvenico, in sicer od 21. do 23. septembra. Cena izleta za člane kolektiva in otroke do deset let je 500 dinarjev, za svojce pa 900 dinarjev. Prijave sprejemajo neposredni vodje do vključno desetega septembra.

TOZD VZDRŽEVANJE

Osmo seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v ponedeljek, 20. avgusta, na njej pa so obravnavali kandidate za opravljanje delovnih nalog vodja TOZD Vzdrževanje in delo komisij.

Člani izvršnega odbora so komisiji za izbor vodje TOZD Vzdrževanje predlagali, da kandidati predložijo program razvoja in del temeljne organizacije, da se bodo delegati delavskega sveta lažje odločili.

Komisija za izlete in oddihe bo pripravila predlog enodnevnega izleta in piknika. V izvedbo piknika se bodo vključili tudi člani ostalih komisij in tako zagotovili pestrost programa.

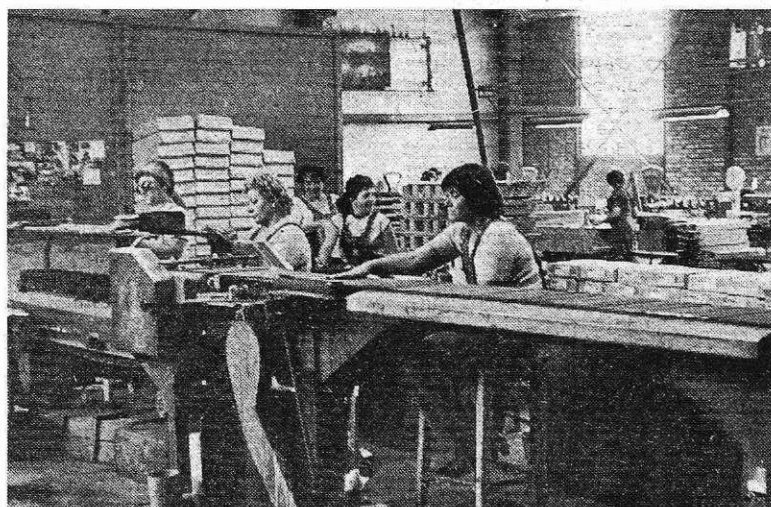
Delo v komisiji za šport poteka normalno. Pripravljajo tekmovanje v plavanju in izbirne tekme v tenisu in balinanju. Na tekmovanjih naj bo vedno prisoten vsaj en član komisije za šport.

Petim sodelavcem so odobrili denarne pomoči, predsednik izvršnega odbora pa je prisotne seznanil o zbiranju pripomb o katalogu del in nalog. Razprave samoupravnih delovnih skupin naj bi bile zaključene do osmega septembra.

TOZD ELEKTRODE

Šesta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v sredo, 22. avgusta, na njej pa so obravnavali poslovno poročilo, socialne pomoči in nakup permanentnih hokejskih kart.

Iz poslovnega poročila je razvidno, da je temeljna organizacija v prvem polletju poslovala z izgubo, predvsem zaradi slabe oskrbe s kvaliteto EO žico, kar je vplivalo na neizpolnjevanje planskih obvez in kvaliteta asortimenta.

Ročno pakiranje elektrod (foto I. Kučina).

trostrovov 2 opozarja, da je nujno treba popraviti vodovod za njihovo delavnico na Javorniku. Ob 13.30 namreč zmanjka pritiska, tako da nimajo tople vode. »Prisiljeni bomo preje zaključevati delo, kar pa ob današnji situaciji ne bi bilo primerno«, ugotavlja SDS. SDS tesarji je razpravljala tudi o varstvu pri delu. V zvezi s tem menijo, da bi moral biti vsak žerjav zasidran proti naletu drugega, sosednjega žerjava, čeprav je na njem le manjši remont oziroma popravilo. SDS mizarji (skupaj s steklarji in pleskarji) v zvezi z isto problematiko ugotavljajo, da se zaradi zahteve po čimhitrejši odpravi napake dela velikokrat ne morejo izvesti povsem varno. »Nered na delovnih mestih, slabe transportne poti, zastareli in nerodni varnostni pripomočki, s temi problemi se srečujejo največkrat steklarji in pleskarji. Mizarje pa motijo tla v strojni delavnici, ki so zaradi dotrajanosti in bližnjih strojev nevarna. Zgodilo pa se je že tudi več nezdod, ugotavlja ta SDS. SDS zidarji menijo, da se pri izvajanju remontov in večjih popravil še vedno dela na nevaren način. Kot primer navajajo »utiranje žerjava na blumingu« in »smrtni primer v elektroenergiji«. Posebej opozarjajo na nevarno vožnjo vozničev v notranjem transportu, ki se ne drže pravil o omejitvah hitrosti. Tudi SDS plastika meni, da se remont izvajajo preveč v naglici, »ker proizvodnja zmerom priganja in da zato prihaja do opuščanja ukrepov iz varstva pri delu. SDS gradbeno remontna delavnica Javornik glede izvajanja ukrepov za varno delo opozarja, da je malo kdaj rezerviran čas za postavitev odrove. SDS RTA 1 je obravnavala informacijo oziroma zapisnik o porušitvi žerjava v valjarni bluming in o prometni nesreči s kombijem. V zvezi s tem je zavzela sledeče stališče: »SDS smatra, da je vsako dodatno administriranje okoli službenih voženj nesmiselno in nepotrebno. Upravičenost vožnje in relacije je že dosedaj presojal vodja obrata, vodja TOZD pa na njegov predlog odobril potni nalog. Menimo, da je njuna presoja in zavest dovolj velika garancija za pravilno koriščenje voženj izven Jesenic, vsaka kršitev pa naj se sankcionira kot je določeno. Zanimivo je stališče SDS RTA 3 v zvezi z nekaterimi spremembami statuta železarnice: »Delovna skupina ne razume, zakaj bi, oziroma je potrebno spreminjati statut delovne organizacije za ta delovna mesta«. SDS RTA 4 meni, da je vprašanje pomanjkanja kadrov (kovinske stroke) in sploh pomanjkanje delavcev za neposredno proizvodnjo v železarni treba reševati s prerazporejanjem delavcev. Tem delavcem je treba zvišati osebni dohodek, da ne bodo uhajali v pisarne in službe. SDS je tu-

di »proti uvozu delovne sile iz drugih republik«. SDS RTA 6 meni, da bi bil pri izvajanju posebno nevarnih del prisoten tudi vodja oddelka.

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, vzdrževanje plavž 1, 2 in 3, vzdrževanje jeklarne 1 in 2, vzdrževanje HVZ 1 in 2, vzdrževanje Jesenice 1 in 2, vzdrževanje Javornik 1 in 2, vzdrževanje HVB 1 in 2 ter vzdrževanje Bela 2, 3, 4 in 5. SDS vzdrževanje plavž 3 je imela v zvezi s poslovnim poročilom za prvo polletje »pripombo na račun učinkovitosti zastojev, ki jim jih je napravila proizvodnja«. Pritoževali so se, da delavci iz skladišča »Plavž« slabo sodelujejo z vzdrževalci ter da je založenost skladišča z materiali in orodjem vedno slabša. V garderobi imajo težave z vodo. Zato zahtevajo, da se nujno pokliče strokovnjak, da ugotovi, zakaj ni vode in da se okvaro takoj odpravi. SDS vzdrževanje jeklarne 1 in 2 vprašujeta, »kdo predlaga letovanje v ČSSR v poletnih mesecih«. Ker vozači iz goriške smeri stalno zamujajo popoldansko in nočno dnino, SDS predlagata, da bi vlak ustavljal pred signalom. »S tem bi se skrajšala pot v službo in bi odpadle zamude, ki se nabirajo ravno pred zaprtim signalom«, menita omenjeni SDS. Isti SDS opozarjata na pomanjkanje rezervnih delov in orodja ter na preveliko porabo olja na LM peči, na slabo kvaliteto zaščitnih sredstev in neustrezno skladišče rezervnih delov. SDS predlagata, da se cene izdelkov povišajo avtomatsko takoj, ko se povečajo cene surovin. Stališče SDS vzdrževanje HVZ 1 in 2 v zvezi s polletnim poslovnim poročilom: »Ugotavljamo, da izguba ne izhaja iz slabega dela, temveč je splet okoliščin, ki so pogojene s slabim gospodarskim stanjem, nepravilno cenovno politiko itd. Pripombe imamo na prikazovanje mesečnih povprečnih dohodkov, ker niso realni. Povprečni mesečni dohodek bi se moral prikazovati ločeno po sistemih dela in brez nadurnega dela«. Člani SDS vzdrževanje Javornik 1 in 2 še vedno niso zadovoljni z delom kantine. »Cena in kvaliteta kruha, klobas in želodčkov bi se morala popraviti«, pravijo. SDS vzdrževanje Bela 2, 3 in 5 opozarjajo na slabo oskrbo z rezervnimi deli, zaradi česar vse bolj improvizirajo, kvaliteta opravljenega dela pa pada ter da je treba na nekaterih delih in opravilih nujno poskrbeti za strugarje. Postavili so več vprašanj. Delavec iz Jeklovleka vprašuje in prosi za pismeni odgovor, zakaj strugar-vzdrževalec ne more dobiti ur za manjkajoče, ko pa jih delavka v pisarni TOZD Jeklovlek lahko dobi ter zakaj ne dobi dodatka za deficitarnost, kljub pomanjkanju strugarjev. Zanima

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

Ostali predmeti
Dokumenti
Denarna vrednost
Nakit in ostalo
Posebnosti
Rezultati identifikacije
Številka trupla je identificirano kot (ime in priimek
..... star (leta)
stanujoč v
Truplo je oddano ekipi za asanacijo in je pokopano na (ime pokopališča)
parcela številka groba
dne ob uri
Številka trupla ni identificirana
V dne
Podpis vodja ekipe:

PRILOGA 2 — Karton identificiranega umrlega

1. (priimek in ime)
2. (mesto nastanitve, ulična številka)
3. (datum in čas smrti)
4. (pokopališče in številka groba)
5. (kdo je opravil pokop)
NB.: Izpolnjuje oseba, ki pokopuje truplo in vrne formular v center za identifikacijo.
V dne
Podpis pooblaščen osebe

PRILOGA 3 — Zapisnik o zaslišanju osebe, ki je prepoznala truplo

1. Ime in priimek osebe (trupla)
2. Leta starosti
3. Mesto nastanitve
4. Kraj rojstva
5. Sorodstvena zveza odn. znanstvo (oče, brat, itd.) med preminulo osebo in podpisnikom zapisnika
6. Vrsta spola preminulega
7. Približna višina
8. Barva las in dolžina
9. Barva oči
10. Oblečen je bil
11. Imel je posebne znake
Štev. osebne izkaznice
Izdana pri Sob

Nadaljevanje

jih tudi, »zakaj kadroviski sektor ne preskrbi strugarjev« in »kaj je z novo snemalno napravo za snemanje ležajev?« Skrbijo jih, ker se bliža jesen z deževjem, streha v garderobi pa še kar naprej pušča. Člani SDS vzdrževanje Bela 4 pravijo, da so vzdrževalci prizadeti zaradi govoric o slabo izvedenem remontu bluminga. Remont so po svojem prepričanju opravili »kar najbolje«, vendar pa se pojavljajo napake, ki v večini primerov z vzdrževalci nimajo nič skupnega. Težave jim povzročajo tudi morebitna odsotnost instalaterja, saj mora v tem primeru dnina delati brez njega. Včasih ga je nadomeščal instalater iz TOZD REMONTNE delavnice. SDS vzdrževanje HVB 1 in 2 opozarjata vodjo TOZD na stanje v delavnici vzdrževanja HVB in na prehitro vožnjo vozničev viličarjev po hali. SDS menita, da vzroki za izgubo, izkazano v polletnem poslovnem poročilu, niso le visoka rast oziroma visoke cene vhodnih surovin, zastarelost postopka pridobivanja jekla in nižje cene naših izdelkov, kajti »v preteklosti je bila narejena velika napaka«. Naredili smo HVB, ostalo verigo pa smo pustili neurejeno, in to nas danes v zaostrenih pogojih »gospodarjenja tepe«, menita SDS. TOZD Valjarna bluming štekel je po njihovi oceni zaradi velike izgube za delovno organizacijo veliko breme. Omenjata, da so skupni zastoji na blumingu preveliki in da obstajajo »še vedno velike rezerve za izboljšanje stanja«. Predlagali so, da se v »organizacijski verigi« na vseh področjih dela na ravni železarnice takoj organizira tim, ki naj takoj začne reševati nakopičene probleme. Ponovno opozarjajo, da v poslovnem poročilu še vedno ni podatkov, koliko železarna daje za zunanje firme. Odgovora nikdar niso dobili, pa tudi rezultat njihovega dela se v poročilih ne vidi, menijo pa, da mora nekdo v železarni le biti odgovoren za količino in kvaliteto dela tujih firm ter za nadzor nad njihovim delom. Kritični so do osebnih dohodkov vzdrževalcev. »Ne morejo razumeti, da odgovorni toliko let ne prisluhnejo, da je način prikazovanja nepravilen in da škodljivo vpliva na vzdrževalce«. Predlagali so, da se 184 ur izkazuje po področjih in po njihovem načinu dela. Nadalje ugotavljajo, da so osebni dohodki v gospodarstvu in negospodarstvu v velikem nasprotju in da so osebni dohodki v železarni dosegli kritično mejo, zaradi česar je treba v železarni takoj nekaj narediti. Zanima jih, zakaj ne morejo dobiti srajce kot zaščitno sredstvo, medtem ko jo v drugih TOZD dobijo.

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

(Nadaljevanje s 1. strani)

Železarna Jesenice se že dalj časa srečuje z resnimi dohodkovnimi težavami, situacija pa se je ekstremno zaostрила v lanskem IV. četrtletju in se še v težji obliki kaže v letu 1984. V zadnjem četrtletju 1983 smo v Železarni poslovali s 400 mio din izgube. Pokrili smo jo delno z rezultati, doseženimi v prvih treh četrtletjih, nepokriti del pa iz lastnih sredstev rezerv. V letošnjem prvem četrtletju je izguba znašala 1.000 mio din in se je do zaključka prvega polletja povečala na 1.577 mio din.

Tako visoka izguba predstavlja breme ne le za delavce TOZD in delovnih skupnosti Železarne, ampak tudi za širšo družbeno skupnost, kar povečuje našo odgovornost in zahteva angažiranost celotnega kolektiva za odpravo motenj.

V prvem polletju 1984 je z izgubo zaključilo svoje poslovanje enajst temeljnih organizacij. Po zakonu o sanaciji in prenehanju OZD bo vsaka TOZD izvedla svoj predsanacijski postopek, to je ugotovila vzroke za nastalo izgubo in sprejela program ukrepov za odpravo motenj. Zaradi tesne dohodkovne in tehnološke povezanosti in medsebojne odvisnosti pa smo pristopili tudi k vsestranski analizi poslovanja celotne Železarne. V njej smo ugotovili, kje so glavni vzroki za nastalo izgubo in v kolikšni meri je odpravljanje teh vzrokov odvisno od delavcev, organov upravljanja in poslovnih organov Železarne oziroma od ukrepov, ki jih je treba uveljaviti zunaj naše delovne organizacije.

Na osnovi teh ugotovitev smo izoblikovali cilje, ki jih je potrebno doseči, da bo Železarna lahko začela uspešneje poslovati tako ekonomsko kot tudi tehnično, tehnološko in organizacijsko.

Izpolnjevanje teh ciljev predstavlja obvezo vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti Železarne Jesenice ne glede na poslovni rezultat v I. polletju, za temeljne organizacije, ki so poslovale z izgubo, pa tudi osnovo za izoblikovanje njihovih podrobnejših internih ukrepov.

1.1. DEJAVNOST ŽELEZARNE JESENICE IN NJENE ZNAČILNOSTI

Železarna Jesenice je s 420.000 tonami končnih proizvodov, celotnim prihodkom 50 mia din in s 6.300 zaposlenimi delavci največja tovrstna organizacija v SR Sloveniji in hkrati tudi največja OZD v jeseniški občini. Organizirana je v 21 TOZD in tri delovne skupnosti.

Osnovna opredelitev proizvodnje v Železarni je pridobivanje in metalurška predelava jekla. Jeklo pridobivamo po dveh postopkih. Okoli 180.000 ton ga izdelujemo v elektroobločnih pečeh in okoli 320.000 ton po starem in iztrošenem Siemens-Martinovem (SM) postopku. Prav proizvodnja dveh tretjin jekla po SM postopku pa zaradi zastarele tehnologije ter visokih specifičnih porab energije predstavlja velik dohodkovni problem, saj so lastne cene jekla za več kot 20 % višje kot lastne cene enakih jekel, izdelanih v elektroobločnih pečeh. Poleg tega so delovni pogoji izredno težki in neprimerni. SM jeklarna je sedaj tudi glavni onesnaževalec zraka, ustrezni ukrepi za sanacijo pa niso možni.

V proizvodnem programu predstavljajo izdelki črne metalurgije, s katerimi oskrbujemo slovenski oz. jugoslovanski trg ter izvoz, 90 %, le 10 % pa izdelki višje stopnje predelave. Proizvajamo predvsem naslednje kvaliteten asortiment: elektroplodvine, nerjavne hladnovaljane trake, vse vrste ogličnih in konstrukcijskih jekel v toploti in hladni valjani pločevini in trakovih, toplovaljana in hladno vlečena luščena in brušena avtomatska jekla in druga oglična in konstrukcijska jekla, toplo valjana in hladno vlečeno žico, dodajni material, žičnice in različne oblike hladnooblikovanih profilov. Tak proizvodni program nas uvršča v bazično industrijo in med kapitalno intenzivne dejavnosti z vsemi značilnostmi kot so visoki stroški agregatov, drage investicije, daljši čas prestrukturiranja proizvodnje, itd.

Proizvodni proces zahteva velike količine materiala, v katerem so vezana precejšnja denarna sredstva. Materialni stroški predstavljajo kar 75–77 % celotnega prihodka. V okviru skupnih materialnih stroškov znaša delež energije 20 %, skupno s koksom 26 %.

Velika vrednost osnovnih sredstev pogojuje tudi visoko amortizacijo, za katero namenjamo nadaljnjih 8 % celotnega prihodka. Iz tega je razvidna specifičnost naše panoge, ki

prinaša ob veliki vrednosti prihodkov in stroškov relativno nizko vrednost dohodka. Delež dohodka v primerjavi s celotnim prihodkom je 15–17 %, v primerjavi s porabljenimi sredstvi pa 18–20 %.

Obremenitve ustvarjenega dohodka so precejšnje in imajo močno tendenco naraščanja. V letu 1979 smo namenili za kritje obveznosti 36 % dohodka, v letu 1983 pa že 47 %. V okviru teh obveznosti se je delež skupne in splošne porabe povečal od 11 % na 17 %. Delež obveznosti iz dohodka v celotnem prihodku se je v tem času dvignil od 7 % na 8 %, delež skupne in splošne porabe pa od 2 % na 3 %.

Omejevanje osebne porabe se kaže v padcu deleža osebnih dohodkov v dohodku od 49 % v letu 1979 na 43 % v letu 1983 oz. v celotnem prihodku od 10 % na 7 %.

Razmerje med vrednostjo celotnega prihodka oz. porabljenih sredstev in dohodka dokazuje veliko občutljivost dohodka na spremembe pogojev gospodarjenja, saj predstavlja vsak odstotek povečanja materialnih stroškov padec dohodka za 4–5 %, oz. 1 % zmanjšanje celotnega prihodka 5–6 % zmanjšanje dohodka.

Železarna je na področju konvertibilne zunanje-trgovinske menjave deficitarna. S svojim izvozom na konvertibilno tržišče pokriva ob sedanjem deviznem režimu le 30 % potrebo po uvozu. Ostale potrebe pokriva z združevanjem deviznih sredstev in deviznimi krediti.

Nepremostljive težave pa predstavljajo vračila deviznih kreditov, ki so bili najeti pod pogoji dinarskih vračil v višini 37,3 milijone dolarjev (11,7 mio dolarjev že zapadlih) ter iz tega izvirajoče tečajne razlike iz leta 1983 v višini 2.000 mio dinarjev.

1.2. PROIZVODNI IN POSLOVNI REZULTATI V LETIH 1981–83

Pogoji gospodarjenja so se v tekočem srednjeročnem obdobju močno poslabšali. Dejstvo je, da smo politiko ekonomske stabilizacije pričeli uresničevati v obdobju izredno zaostrenih ekonomskih in političnih razmer v celotnem svetovnem gospodarstvu. Tako je že za začetek srednjeročnega planskega obdobja značilno izredno zaostrovanje deviznobilančnega in plačilnobilančnega položaja Jugoslavije. Te zaostrene razmere so odločilno vplivale na družbeno reprodukcijo. Prišlo je do močno zmanjšanih možnosti uvoza in s tem do slabše oskrbljenosti s surovinami in reprodukcijskimi materiali tudi z jugoslovanskega tržišča, kot posledica pospeševanja izvoza. To se je neposredno odražalo kot odločilna omejitev za možnosti proizvodnje, pogosto pa celo kot vzrok zastojev v posameznih organizacijah združenega dela; predvsem v industriji. Preusmerjanje blagovnih tokov v izvoz je ob relativno umirjeni rasti proizvodnje zahtevalo omejitev vseh oblik domače porabe (investicije, skupna in splošna poraba, osebni dohodki).

Pogoji gospodarjenja so se v letu 1983 še bolj zaostрили. Prejšnje možnosti so se še zožile (praktično imamo na vseh področjih ekonomske politike opravka z restrikcijami). Zmanjšala se je razpoložalna pravica pri devizah, pospešeno je bilo dresenje tečaja dinarja, pri politiki izvoznih stimulacij je prišlo do krčenja, dodatno pa je bila zaostrena tudi politika porabe. Politika višjih obrestnih mer je pripeljala tudi do skoka v stroških finančnega poslovanja.

Poslabšani pogoji gospodarjenja so neposredno vplivali tudi na poslovne rezultate Železarne Jesenice. Preskrba s potrebnimi surovinami, repromaterialom in energijo se je iz leta v leto slabšala. Ob vsesplošni težnji našega gospodarstva po čim večjem izvozu, predvsem na konvertibilno področje, je pričelo primanjkovati nekaterih materialov za domači trg. Kljub našim prizadevanjem, da nadomestimo čim več uvoženih materialov z domačimi, smo se morali še vedno obračati na tuje dobavitelje, da bi si omogočili normalno proizvodnjo.

Najbolj nas je prizadelo pomanjkanje osnovnih materialov, kot so rude, koks, jekleni odpadki, surovo železo, ferolegure, polizdelki, itd. To pomanjkanje je vplivalo tako na padec naše proizvodnje kot tudi na izpolnjevanje kvaliteta asortimenta. Konec leta 1983 se je situacija zaostрила v taki meri, da smo bili prisiljeni ustaviti obratovanje enega plavža za 2 meseca in s tem zaradi pomanjkanja grodja tudi ene od SM peči v jeklarni. Zaradi izredno zmanjšanih dobav tujih polproizvodov smo postali vse bolj odvisni le od domačega jekla.

Z letom 1980 je začelo padati tudi število zaposlenih. Na porast prekinitev delovnega razmerja, predvsem pri strokovnih in kvalificiranih delavcih, je v veliki mero vplivala tudi negotovost nadaljnjega razvoja in slabšanje ekonomske moči Železarne Jesenice. V letu 1983 se je število delavcev zmanjšalo na 6.331, kar je za 200 manj kot v letu 1977. Opazno znižanje števila zaposlenih je nastopilo zlasti v tistih temeljnih organizacijah, kjer smo bili zaradi pomanjkanja vložka prisiljeni zmanjševati proizvodnjo oziroma ukiniti delovne izmene.

Problem pomanjkanja delavcev smo delno reševali z zaposlovanjem dijakov in študentov med počitnicami, z nadurnim delom, s pogodbenim delom upokojujencev ter delom delavcev iz delovnih skupnosti.

Proizvodni rezultati so zato zaostali za cilji, ki smo si jih začetli s srednjeročnim planom ter rezultati, doseženimi v predhodnih letih. Zniževanje proizvodnje se je odražalo tudi na količini naše prodaje, kar smo delno nadoknadili s preusmeritvijo jekla v donosnejše proizvode. Potrebe po devizah, nujnih za preskrbo proizvodnje, so nas vodile v povečevanje izvoza, saj beležimo po letu 1980 poprečno 20 % letno stopnjo rasti količine izvoza ob 16 % letni stopnji rasti vrednosti izvoza.

Zmanjšana ponudba na domačem trgu z naraščajočo inflacijo je povzročila tudi prekomerno naraščanje cen surovin in energije. Od leta 1980 do konca leta 1983 so se povečale cene kokska 225 %, železove rude 258 %, starega železa 208 % itd. Še občutnejše so se podražile elektrode za elektropeči in sicer 326 %, kurilno olje 324 %, mazut 276 %, zemeljski plin 230 %. V tem obdobju so se povečale cene surovin in energije v poprečju 190 %, istočasno pa so se cene metalurških izdelkov povečale le 160–170 %. Pri tem so bile odobrene podražitve vseh izdelkov črne metalurgije že od leta 1982 linearne, kar pomeni enak procent povečanja za vse izdelke ne glede na različno povečane stroške posameznih izdelkov in ne glede na kvaliteto.

To je še povečalo nesorazmerje med lastnimi in prodajnimi cenami in povzročilo izgubo celih skupin proizvodov. Prihaja do velike neusklajenosti med toplovaljanimi in hladnopredelanimi izdelki, predvsem v škodo kvalitetnih in plemenitih hladno valjanih trakov in pločevin. Dinamo in nerjavni trakovi imajo že v štartu prenizka vrednotenja glede na stroške in realno tržno vrednost.

Do povečanja nabavnih in prodajnih cen je prihajalo neusklajeno, zato so se pričeli pojavljati negativni poslovni rezultati. Z odobrenimi povečanimi prodajnih cen smo v večini primerov uspeli pokriti le negativne razlike, ki so nastale s predhodno podražitvijo na strani nabavnih cen.

Delež materialnih stroškov v celotnem prihodku ima tendenco naraščanja. V predhodnem srednjeročnem obdobju v Železarni nismo imeli izgube, v posameznih temeljnih organizacijah pa se je začela pojavljati od leta 1980 dalje, vendar smo jo uspeli pokriti z lastnimi sredstvi rezerv.

2. REZULTATI POSLOVANJA V I. POLLETJU 1984

Neskladja med rastjo nabavnih in prodajnih cen in s tem močno naraščanje materialnih stroškov v primerjavi z realizacijo so bili osnovni vzrok, da je Železarna Jesenice že v zadnjem tromesečju 1983 poslovala s 400 mio din izgube. V drugi polovici leta 1983 so se namreč cene rude povečale za 36 %, kokska za 19 %, legur za 35 %, električne energije za 33 %, zemeljskega plina za 48 % ter mazuta za 87 %, medtem ko so se cene za naše izdelke povečale šele konec decembra in to le za 21 %. Zato so materialni stroški v četrtem tromesečju v primerjavi s tretjim tromesečjem porasli za 28 %, celotni prihodek pa samo za 17 %.

Omenjeni razkorak v cenah se je nadaljeval tudi v prvem polletju 1984. Stroški za surovine so v prvem tromesečju letošnjega leta glede na četrto tromesečje leta 1983 porasli za 37 %, stroški energije pa kar za 58 %. Del tega porasta je nastal tudi zaradi prenosa podražitev iz zadnjega četrtletja 1983. V istem obdobju se je celotni prihodek povečal le za 25 %. Normalen trend rasti celotnega prihodka v primerjavi s stroški bi obržali le v primeru, če bi se cene naših izdelkov povečale že v februarju linearno za približno 20 %. Višina prodajnih cen pa se vse prvo polletje ni menjala, zato je rezultat poslovanja negativen.

Celotni prihodek, dosežen v prvih šestih mesecih letošnjega leta, je znašal 20.354 milijonov dinarjev, kar je za 14 % manj od načrtovanega in

za 77 % več od doseženega v enakem lanskem obdobju.

S prodajo proizvodov osnovne dejavnosti smo iztržili 13.886 milijonov dinarjev. S tem smo za planiranim iztržkom zaostali za 21 %, za 74 % pa preseglji doseženega v I. polletju 1983.

Stroški proizvodnje so znašali 19.691 milijonov dinarjev, kar je 99 % načrtovane višine. V primerjavi s stroški, doseženimi v prvi polovici 1983. leta, so narasli za 90 %, od tega stroški surovin za 100 %, stroški energije pa za 104 %.

Med izrednimi materialnimi stroški beležimo največjo rast pri negativnih tečajnih razlikah, ki so znašale 155 milijonov dinarjev.

Porabljena sredstva so porasla za 20 indeksnih točk več kot obseg poslovanja, kar pomeni padec rasti dohodka, ki je v prvih šestih mesecih 1984 dosegel le 59 % doseženega dohodka v lanskem polletju in znaša 1.083 milijonov dinarjev.

Obveznosti iz dohodka so dosegle višino 1.356 milijonov dinarjev. Glede na lansko prvo polletje so porasle za 45 % in so bile večje od doseženega dohodka za 273 milijonov dinarjev. Največ so se povečale zavarovalne premije in obresti. Za osebne dohodke smo namenili 1.187 milijonov dinarjev, kar je 86 % načrtovanega čistega dohodka za osebne dohodke ter za 30 % več kot v enakem lanskem obdobju. Temeljne organizacije, ki so poslovale pozitivno, so na sklade časno razporedile 90 milijonov dinarjev.

Prvo polletje smo zaključili z izgubo v višini 1.577 milijonov dinarjev. Z izgubo so poslovale TOZD Plavž, Jeklarna, Valjarna bluming-štel, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela, Profilarna, Vratni podboji, Jeklovle, Elektrode, Želbljarna in Vzdrževanje.

Ob normalnem poslovanju pa bi morale temeljne organizacije v I. polletju skupaj ustvariti še 385 mio din dohodka, ki bi ga razporedile na sklade. Zaradi večjega dohodka bi se povečale tudi obveznosti za splošno in skupno porabo za okrog 20 mio din. Z upoštevanjem teh dejstev smo v Železarni v I. polletju 1984 ustvarili 1982 mio din premalo dohodka.

Tako visok izpad dohodka terja poglobljene analize tudi vseh notranjih faktorjev, ki vplivajo na dosežene rezultate. Pri izdelavi teh analiz smo izhajali iz primerjalnih podatkov za več let nazaj, spremljajo pa jih vsi potrebni izračuni. Pokazale so, da bi z boljšim delom in izpolnjevanjem nalog lahko znatno vplivali na zmanjšanje izgube.

Analize proizvodnih in prodajnih rezultatov kažejo, da smo v prvem polletju proizvedli 713.980 ton skupne proizvodnje, kar predstavlja 98 % planirane oz. 94 % dosežene proizvodnje v I. polletju 1983.

Na relativno močan padec proizvodnje je vplivalo več vzrokov. Nadaljevale so se težave zaradi pomanjkanja vložka tako lastnega kot nabavljenega. Pogoste okvare na dotrajanih proizvodnih napravah so povzročile daljše zastoj v proizvodnji, ob vsem tem pa je bilo v nekaterih temeljnih organizacijah še vedno zelo pereče pomanjkanje delavcev. Izvedli smo tudi velike remonte na plavžu, v jeklarni in v valjarni bluming-štel, ki so za dalj časa ustavili oziroma zmanjšali proizvodnjo osnovnih polizdelkov. Negativen vpliv na višino proizvodnje so imeli tudi nizki izpleni, predvsem v jeklarni in valjarni bluming-štel, kjer je vpliv izplena zaradi velikih količin izredno močan. Nedoseganje planiranih izplenov v teh dveh temeljnih organizacijah je poslabšalo poslovni rezultat Železarne za 153 mio din.

Proizvodnja je bila nižja tudi zaradi visokega izmečka oziroma odpisa v jeklarni, ki je v letošnjem polletju dosegel že dvakratno višino lanskega prvega polletja in v izplenu ni zajet. To nas je obremenilo s 137 mio dinarjev.

S tako višino dosežene proizvodnje naše naprave niso bile polno izkoriščene, kar ima za posledico višje stroške na enoto proizvodnje. V določenih temeljnih organizacijah je, to sicer posledica naših odločitev o ukinitvi manj donosnih proizvodov, vendar pa so ostale neizkoriščene tudi naprave, ki bi lahko bistveno izboljšale naš rezultat (kontiliv, žičarski stroji).

Storitvene temeljne organizacije so opravile le 2 % manj izdelanih ur kot v enakem obdobju lanskega leta, hkrati pa se je močno povečala vrednost opravljenih storitev tujih izvajalcev (1 = 253). Stroški remontov so narasli skoraj za štirikrat (od 229 mio din na 832 mio din), s čimer je delež teh stroškov skupaj s stroški investicijskega vzdrževanja dosegel višino 5,5 % vseh materialnih stroškov Železarne.

Iz analiz je razvidno, da je večina specifičnih porab energetskih medi-

jev večja od že doseženih. Pri tem ponovno izstopata jeklarna in valjarna bluming-štel.

Ob nedoseganju skupne proizvodnje pa je bila višina gotove proizvodnje v I. polletju enaka planski oziroma lanskeletni. V okviru 182.500 ton prodanih količin smo v letošnjem letu namenili 33 % več za izvoz kot v enakem obdobju lani. Izvozili smo 37.400 ton naših izdelkov. V strukturi izvoza smo povečali delež ploščatih izdelkov s 57 % na 61 %, kar pomeni povečanje za 6.800 ton. Delež žičnega programa je temu ustrezno padel, kljub temu pa smo izvozili za cca 1.300 ton več okroglih profilov.

Dosežena izvozna vrednost ni sledila povečani količini izvoza. Analiza izvoznih rezultatov kaže, da smo v letošnjem letu s prodajo na tuj trg iztržili relativno precej manj kot lani, saj je dosežena za 13 % nižja izvozna cena, za 1 % pa je poslabšana tudi struktura izvoznih artiklov. Struktura izvoza je hkrati skoraj za 10 % slabša od planirane. Ob tem smo s prvem polletju kljub nizki prodajni ceni na domačem tržišču z izvozno ceno, vključno z izvoznimi stimulacijami, uspeli v poprečju doseči le 73 % domače prodajne cene. Pri posameznih izdelkih znaša to pokrivanje od 31 do 126 %. Razlike med izvozno in domačo prodajno ceno skupaj s posameznimi stroški izvoza so poslabšale naš rezultat v prvem polletju za 712 mio din. Še slabša je uspešnost izvoza posameznih artiklov v primerjavi s stroški proizvodnje, razlika znaša 850 mio din.

Za prodajo na domačem trgu smo tako namenili manj kot v preteklem letu, kar je povzročalo tudi motnje v poslovanju pri naših kupcih. V poprečju smo iztržili 79.615 din za tono. Vrednost, ki nam jo je trg priznal, pa je bila nižja od naših stroškov. Razlika med prodajno in lastno ceno je bila zato negativna in je znašala 667,5 mio din, na katero ima največji vpliv drag postopek pridobivanja SM jekla. Primerjalna analiza stroškov pridobivanja jekla po obeh postopkih je pokazala, da bi bili stroški v I. polletju v primeru, da bi izdelovali jeklo samo po elektro postopku, za enako količino jekla nižji za 859 mio din.

Kot negativni efekt na naš poslovni rezultat moramo izpostaviti tudi zaloge nedovršene proizvodnje, polproizvodov in gotovih izdelkov, ki so se v primerjavi s stanjem na začetku leta povečale za 6.257 ton, fiksne stroške zanje pa smo morali po zakonu pokriti že iz tekočega rezultata. To je negativno vplivalo na naš dohodek z nadaljnjimi 28 mio din. Povečanje zalog pa ima tendenco naraščanja, saj so zaloge v primerjavi s 1. 1. 1983 večje že za 27.165 ton. Poleg neposrednih stroškov pokrivanja dela njihove vrednosti nam te zaloge vežejo precejšnja obratna sredstva, kar vpliva na slabšanje likvidnosti in potrebo po najemanju dragih kratkoročnih kreditov.

3. VZROKI ZA MOTNJE V POSLOVANJU ŽELEZARNE JESENICE

Iz analize doseženih poslovnih rezultatov pretekega obdobja smo ugotovili naslednje osnovne vzroke za nastalo izgubo v I. polletju 1984:

- nesorazmerje med porastom cen osnovnih surovin, energije, transporta v primerjavi s cenami naših izdelkov,
- zastarel in zaradi visoke porabe energije ter dragega vložka in vzdrževanja dohodkovno močno negativen postopek pridobivanja jekla v SM pečeh,
- neustrezna oskrba kot posledica pomanjkanja deviz.

Na slab poslovni rezultat je poleg teh osnovnih vplivala tudi vrsta drugih vzrokov, kot so:

- 1. Porast tečajnih razlik.
- 2. Previsoke izgube dohodka pri izvozu.
- 3. Iztrošenost agregatov in s tem povezane pogoste okvare in visoki zastoji v proizvodnji.
- 4. Visoki stroški remontov in prekomeren porast stroškov storitev.
- 5. Visoka poraba energetskih medijev.
- 6. Neizkoriščene kapacitete zaradi pomanjkanja surovin in delovne sile.
- 7. Zgoraj naštetih vzrokov pa so imeli za posledico poslabšanje izplena, kvalitete, povečanja zalog nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov in slabo delo jeklarne.

4. CILJI POSLOVANJA V II. POLLETJU 1984

Osnovni cilj poslovanja v II. polletju 1984 je ustvariti okrog 6.000 mio din dohodka, kar nam bo omogočilo pozitivno poslovanje v II. polletju in pokrivanje dela izgube prvega polletja.

Za dosego tega cilja moramo v II. polletju:

MOTENJ V POSLOVANJU ŽELEZARNE

1. Dosledno izvajati že sprejete ukrepe za sanacijo poslovnih rezultatov Železarneskega podjetja.
2. Na ključnih agregatih povečati obratovalno sposobnost.
3. Doseči skupno proizvodnjo v višini 751.000 ton.
4. Izdelati 93.000 ton elektro jekla in 152.000 ton SM jekla.
5. Preko kontiliva oditi najmanj 30.000 ton jekla.
6. Povečati izkoriščenost kapacitet z večjo nabavo polproizvodov oziroma z dodatnimi storitvami prevajanja.
7. Zmanjšati fizični obseg zaloga polizdelkov in gotove proizvodnje najmanj na stanje 1. 1. 1984 in izdelati program za postopen prehod na optimalno višino zaloga.
8. Dosegati planirane normativne porabe in izplene.
9. Zaustaviti odliv kadrov in povečati njihovo motiviranost za delo v Železarni.
10. Pri programiranju proizvodnje za prodajo dosledno upoštevati kriterij donosnosti proizvodov.
11. V izvozu nadomestiti izdelke katerih izvozna cena najslabše pokriva lastno ceno z izdelki, ki imajo večjo stopnjo pokrivanja.
12. Nadomestiti del lastnega izvoza s skupnim izvozom preko kupcev naših proizvodov.
13. Povečati delež uvoza surovin preko aranžmajev komerciale SOZD SZ.
14. Zmanjšati delež zunanjih izvajalcev v stroških storitvenih TOZD.
15. Doseči prodajo v vrednosti 21.600 mio din, od tega na domačem trgu 18.500 mio din, v izvozu 3.100 mio din.
16. V mesecih julij-september doseči povprečno prodajno ceno na domačem trgu 112.596 din/t, v mesecih oktober-december pa 118.546 din/t.

5. OCENA CELOTNEGA PRIHODKA IN NJEGOVE DELITVE ZA LETO 1984

Ocena bilance uspeha za leto 1984 temelji na doseženih rezultatih prvega polletja in realizaciji ciljev poslovanja, ki smo si jih postavili za drugo polletje. Iz ocene je razvidno, da bomo v Železarni Jesenice zaključili poslovno leto 1984 s 780 mio din izgube. V celoti ne bo moglo nadoknaditi izpada dohodka v prvem polletju sedem temeljnih organizacij in to: Plavž, Jeklarna, Valjarna bluming-štekel, Valjarna debele pločevine, Profilarna, Vratni podboji in Želbarna. Ostale temeljne organizacije in delovne skupnosti bodo po oceni poslovala pozitivno in ustvarile skupno za 565 mio din skladov.

Načrtujemo, da bomo v letu 1984 ustvarili 5.791 mio din dohodka. S tem bomo izpolnili plan z 78 % in presegle lanskega letnega višino za 25 %. Delež amortizacije v celotnem prihodku se bo znižal od 6,9 % v letu 1983 na 5,8 %. Zaradi povečanih obveznosti bo doseganje plana čistega dohodka le 62 % in letošnja rast 4 %. V okviru delitve čistega dohodka bomo predvidoma dosegli planirane osebne dohodke, oziroma presegle lanskega letnega za 36 %. Delež osebnih dohodkov v celotnem prihodku se bo zmanjšal na 5,7 %. Za 25 % od plana in 11 % od izvršenja v letu 1983 bo nižji tudi formirani sklad skupne porabe, kar pomeni manj razpoložljivih sredstev za skupno porabo v letu 1985. Višina rezervnega sklada bo nižja od planirane, ker je odvisna od ustvarjenega dohodka, formira pa se samo v temeljnih organizacijah, ki poslujejo pozitivno. Novoustvarjeni poslovni sklad bo predvidoma znašal 130 mio din, kar predstavlja le 0,7 % obstoječega poslovnega sklada železarneskega podjetja.

6. SKLEPNE UGOTOVITVE

Poslabšani pogoji gospodarjenja so povzročili, da so se pričele od leta 1980 dalje pojavljati v posameznih temeljnih organizacijah izgube v poslovanju, ki pa smo jih uspeli pokriti z lastnimi sredstvi rezerv. V letu 1984 nam to ne bo več mogoče. Višina lastnih sredstev rezerv znaša 238 mio din in z njo bomo uspeli pokriti le 30,5 % predvidene izgube. Preostalih 542 mio din si bomo morali zagotoviti iz drugih virov in to iz skupnih rezerv občine in republike, združenih sredstev rezerv članic SOZD SZ ter sanacijskimi krediti reprodukcijske verige.

Predvidevamo naslednjo strukturo pokrivanja izgube:

- lastna sredstva rezerv 238 mio din
- udeležba reprodukcijske verige 130 mio din
- občinske rezerve 10 mio din
- krediti iz skupnih rezerv SRS 300 mio din
- krediti iz združenih sredstev rezerv članic SOZD Slovenske Železarneskega podjetja 102 mio din
- Skupaj 780 mio din

Predvidena izguba, ki jo bo Železarna Jesenice izkazala po zaključnem računu, kaže, da motenj v poslovanju v letu 1984 ne bomo uspeli v celoti odpraviti. Analiza vzrokov izgube in program za odpravo motenj v poslovanju sta zato prvi korak k

dolgoročni sanaciji naše organizacije, ta pa bo možna le z odpravo osnovnih vzrokov, ki so pogojevali to izgubo, to je zastarele tehnologije in izboljšanjem položaja črne metalurgije v širši družbeni skupnosti.

OCENA CELOTNEGA PRIHODKA IN NJEGOVE RAZPOREDITVE ZA LETO 1984

	Izvršenje 1983	Plan 1984	Ocena 1984	Indeks 1984/1983	Ocena 84/plan 84
1. CELOTNI PRIHODEK	26.726.735	47.225.062	48.591.039	181,8	102,9
1.0. Udeležba v skupnem prihodku	18.704.971	34.582.871	34.573.855	184,8	98,8
1.1. Prihodek od prodaje na trgu	745.908	954.713	929.210	124,6	97,3
1.2. Prihodek v okviru OZD	6.611.660	10.819.334	12.310.588	186,2	113,8
1.3. Prihodek od prodaje materiala	137.472	187.144	187.144	136,1	100,0
1.4. Drugi prihodki	526.725	281.000	595.762	112,1	212,1
2. SPREMEMBE V ZALOGAH (1)	732.498	-	245.000	32,8	-
3. OSEBNI DOHODKI	27.459.234	47.225.062	48.831.039	177,8	103,4
4. PRENESENE VREDNOSTI	27.522.439	39.814.632	43.040.053	158,4	108,1
4.1. Vključeni materialni stroški	20.521.504	35.823.755	39.591.278	192,9	110,5
4.2. Amortizacija po min. stop.	1.858.693	3.541.277	2.854.710	150,9	79,2
4.3. Drugi poslovnih stroški	542.242	450.000	594.065	109,6	132,1
5. DOHODEK	4.636.795	7.410.430	5.790.766	124,9	78,2
6. OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	2.186.001	3.226.766	3.250.696	148,7	98,9
6.1. Prispevki	361.617	622.926	575.585	155,9	92,2
6.2. Davki	21.152	96.307	75.000	354,6	77,9
6.3. Za delovne skupnosti	924.491	1.296.462	1.296.462	140,2	100,0
6.4. Odbitki iz dohodka za druge OZD	483.940	676.856	731.251	151,1	108,0
6.5. Druge pogodbeno obveznosti	213.508	299.512	320.046	149,9	106,9
6.7. Ostalo	181.075	294.703	253.352	139,9	86,2
7. ČISTI DOHODEK	2.450.794	4.183.664	2.540.070	103,7	61,6
7.1. Za osebne dohodke	2.016.854	2.754.827	2.754.800	136,6	100,0
7.2. Za poslovni sklad	43.898	827.694	130.000	296,1	15,7
7.3. Za sredstva rezerv	104.136	230.143	135.500	130,1	58,9
7.4. Za skupno porabo	335.359	400.000	300.000	88,7	75,0
7.5. Izgube	32.472	69.000	780.000	1456,5	876,4

OCENA SKUPNE PROIZVODNJE ZA LETO 1984

TOZD	Izvršenje januar-junij	Program julij-december	Ocena I. 1984
Plavž	75.589	96.000	171.589
Jeklarna	239.273	244.950	484.223
- SM jeklarna	158.177	152.100	310.277
- El jeklarna	81.096	92.850	173.946
Livarna	1.018	940	1.958
Valj. Bluming-Štekel	173.094	196.630	369.724
- bluming	92.350	85.630	177.980
- štekel	80.744	111.000	191.744
Valj. žice in profilov	55.036	48.000	103.036
Valjarna deb. pločevine	35.696	37.120	72.816
Hladna valjarna Bela	54.002	49.900	103.902
Hladna valjarna Jesenice	15.073	14.750	29.823
Žičarna	24.718	24.230	48.948
Profilarna	10.269	11.400	21.669
Vratni podboji	709	680	1.389
Jekloviek	12.428	11.560	23.988
Elektrode	11.413	10.670	22.083
Želbarna	5.665	5.560	11.225
SKUPAJ ŽELEZARNA	713.983	752.390	1.466.373
Kontiliv	31.148	30.000	61.148

OCENA PRODAJE ZA LETO 1984

TOZD	Izvršenje januar-junij	Program julij-december	Ocena I. 1984
Livarna	357	300	657
Valj. Bluming-Štekel	28.758	43.430	72.188
- bluming	2.260	2.200	4.460
- štekel	26.498	41.230	67.728
Valj. žice in profilov	12.500	7.200	19.700
Valjarna debele pločevine	32.418	32.100	64.518
Hladna valjarna Bela	43.249	46.510	89.759
Hladna valjarna Jesenice	10.933	12.420	23.353
Žičarna	17.267	16.950	34.217
Profilarna	8.998	9.760	18.758
Vratni podboji	691	680	1.371
Jekloviek	11.473	11.460	22.933
Elektrode	9.808	9.540	19.348
Želbarna	5.598	5.560	11.158
SKUPAJ:	182.050	195.910	377.960
Elektroda Zagreb	467	500	967
SKUPAJ ŽELEZARNA	182.517	196.410	378.927

PROGRAM UKREPOV ZA SANACIJO POSLOVNIH REZULTATOV V ŽELEZARNI

(SPREJETO NA 7. SEJI DS, DNE 16. MAJA 1984)

A. PODROČJE PROIZVODNJE

A.1.1 — V raziskovalnem oddelku zagotoviti prioriteto raziskav in kontrole proizvodnje vseh predvidenih vrst jekla za konti liv.

— Določiti optimalne agregate in vložek za proizvodnjo surovega jekla za vlivanje na konti livu.

ROK: julij 1984; ODGOVORNI: Kürner, Biček, Šlibar.

A.1.2 — Zagotoviti kadre za sistem dela 4+1. V ta namen: pri sprejemu dati polno prioriteto za jeklarno, premestiti delavce iz SM jeklarne (tudi na račun štiripečnega obratovanja).

— Zagotoviti delavce iz manj pomembnih proizvodnih procesov (vzorčena delavnica podbojarske, profilarske).

— Zagotoviti delavce iz adjustaž in jih nadomestiti z delavci delovnih skupnosti.

— Zagotoviti ves potreben material, vložek in dodatke.

— Zagotoviti prevzem VOD naprave do julija 1984.

ROK: julij 1984; ODGOVORNI: Tušar, Ažman, Pušnik, Biček.

A.1.3 — Stalno in sproti analizirati proces na VOD napravi.

ROK: julij 1984 — nato permanentno spremljanje; ODGOVORNI: Kürner, Biček.

A.1.4 — Zagotoviti možnost merjenja in kontrole porabe energetskih medijev na vseh talilnih in ogrevalnih agregatih.

— Zagotoviti ustrezno oskrbo energetskih medijev.

— Omogočiti kontrolirano nastavitve porabe.

ROK: september 1984; ODGOVORNI: Kramar, Rotar, Pušnik, Kürner.

A.1.5 — Izdelati poročila o doseženih rezultatih vseh investicij na elektropečeh in napravah za pripravo starega železa in transporta. Na osnovi ugotovljenih odstopanj izdelati ukrepe in imenovati odgovorne osebe za nerealizacijo planiranih ciljev.

— Na osnovi analize konkretizirati ukrepe.

ROK: julij 1984; ODGOVORNI: Ažman, Karel Ravnik, Martin Šketa.

A.1.6 — Zagotoviti ustrezno pripravljen vložek.

— Zagotoviti pomožne materiale.

ROK: stalna naloga; ODGOVORNI: Biček, Lado Šketa, Pušnik.

A.1.7 — S saržnim kartonom predpisati optimalne porabe FeMn.

— Izdelati pisna poročila za vsako saržo s povečano porabo.

— Uvesti disciplinski postopek v primeru neopravičenega odstopanja (arbitrer sektor TKR).

ROK: stalna naloga; ODGOVORNI: Biček.

A.1.8 — Na osnovi tehnoloških predpisov odrediti dnevne porabe in potrebe tekočega gredja.

— Več izdelanega gredja vliti v štruce in držati zalogo 2 — 3.000 ton. Ostali gredelj odprodati.

ROK: stalna naloga; ODGOVORNI: Biček, Lado Šketa, Karba, Kürner.

A.1.9 — Zagotoviti ustrezne količine ognjevdzdržnega materiala za dna EP.

— Zagotoviti optimalna popravila dna peči.

ROK: stalna naloga; ODGOVORNI: Pušnik, Biček.

A.2.1 — Zagotoviti pogoje izvajanja programa kampanjskega valjanja z odlivanjem vseh potrebnih količin gredic za valjarno žice v času kampanje potisne peči (glej ukrepe za konti liv).

ROK: julij 1984; ODGOVORNI: Mandeljc, Markez, Oblak.

A.2.2 — Pripraviti ustrezne garniture valjev in pomožnega materiala.

ROK: julij 1984; ODGOVORNI: Mandeljc, Markez, Oblak.

A.2.3 — Zaključiti izdelavo tehnične dokumentacije.

— Prioritetno izdelati objekte in naprave za kontrolirano ohlajanje.

ROK: julij 1984; ODGOVORNI: Mandeljc, Markez, Ažman.

A.2.4 — Pripraviti prostor za kontrolo in prebiranje.

— Zagotoviti ustrezne delavce.

ROK: julij 1984; ODGOVORNI: Mandeljc, Kürner, Tušar.

A.3.1 — Zagotoviti prisotnost tehnologov na vseh treh izmenah.

— Izdelati projekt odprave pomanjkljivosti.

— Izboljšati tehnološko disciplino.

— Poostrižiti kontrolo izvajanja remontov.

ROK: september 1984; ODGOVORNI: Finžgar, Markez, Kürner.

A.3.2 — Razpisati inovacijsko nalogo za kontrolirano ohlajanje žice (VAC).

— Nalogo takoj prevzame TIDN. Po potrebi vključuje delavce OID in TB Jesenice oz. IB.

ROK: takoj; NOSILEC NALOGE: Finžgar.

A.4.1 — Izdelati programe dela v sistemu, ki omogoča normalno mesečno obremenitev ur ob neprekinjenem delu in ustrezni ustavitvi.

— Izdelati režim kurjenja ogrevalnih peči glede na daljše ustavitve.

— Izdelati program termične obdelave in adjustaže v valjarni debele pločevine v novih pogojih dela.

ROK: avgust 1984; ODGOVORNI: Gričar, Martin Šketa, Kürner.

A.4.2 — Spremeniti oziroma dopolniti je treba tehnološke regulative ogrevanja.

ROK: takoj; ODGOVORNI: Kürner.

A.4.3 — Pridobiti naročila za polno obratovanje vseh agregatov OTOP (termična obdelava, razrez, krojenje, ravnanje, prešanje).

— Zagotoviti ustrezne kade — za razrez in krojenje usposobiti ženske in pridobiti ustrezna soglasja.

— Razporediti delavce iz DSSS, kjer se uklinjajo naloge in opravila.

ROK: julij 1984; ODGOVORNI: Pušnik, Gričar, Tušar.

A.4.4 — Končni izplen debela pločevina-brama ni optimalen. Priprava dela je dolžna analizirati obstoječe stanje na področju programiranja vložka za valjarno debele pločevine na relaciji debela pločevina — slab — brama in predlagati ustrezne rešitve v cilju izboljšanja izplena in zmanjšanja izvenprogramskih proizvodnih izgub.

ROK: stalna naloga; ODGOVORNI: Karba, Kürner.

A.5.1 — Dosledno izvajati varjenje kolobarjev pri vseh kvalitetah, ki so normalno varjive, vključno z dinamom kvaliteto.

ROK: stalna naloga; ODGOVORNI: Ravnik, Kürner.

A.6.1 — Zagotoviti vložek z vlivanjem na kontilivu (glej ukrepe pod A.1.1 in A.3.1).

— Zagotoviti kader (uvesti sistem po predlogu žičarne za zaposlitev metalurških in strojnih tehnikov, uvesti dela na principu udarniškega dela v adjustažah žičarne in HV Jesenice, tako sproščene delavce pričevati za dela v žičarni).

ROK: avgust 1984; ODGOVORNI: Tušar, Kelvišar.

A.7.1 — Analizirati vzroke odstopanja od programa osvajanja navojnikov.

— Na osnovi analize določiti ukrepe.

ROK: junij 1984; ODGOVORNI: Mesarič.

A.7.2 — Organizirati pakiranje v drobno embalažo.

— Zaposliti delavce delovnih skupnosti, organizirati dela na domu in druge oblike izven Železarneskega podjetja.

ROK: julij 1984; ODGOVORNI: Mesarič.

A.8.1 — Izdelati poročila za vzroke zastojev na vseh agregatih, kjer je poprečno zastojev v zadnjih letih naraslo.

— Na osnovi poročila pripraviti predlog ukrepov.

ROK: junij 1984; ODGOVORNI: Markez.

A.8.2 — Pridobiti kader za SD, da omogočimo večizmensko koriščenje strojev.

— Intenzivno pridobivanje delavcev, tudi ženske, za manj zahtevne obdelovalne stroje.

ROK: december 1984; ODGOVORNI: Oblak, Tušar.

A.8.3 — Za nepredviden zastoj, daljši od dve uri, izdelati program in poročilo o izvajanju.

ROK: takoj; ODGOVORNI: Rotar.

A.8.4 — Za ročno razkladanje razsutih tovarov in drugih materialov organizirati brigadno delo (mladina, delavci delovnih skupnosti, disciplinski ukrepi).

ROK: junij 1984; ODGOVORNI: Šlibar, Tušar.

A.9.1 — Realizirati združevanje TOZD Podbojarske — Profilarske, vzdrževalne temeljne organizacije, obe hladni valjarni.

ROK: december 1984; ODGOVORNI: Tomaž Kavčič, Franc Gasser, Sašo Kavčič, Bogdan Ravnik, Valentin Markez, Vinko Rotar, Martin Šketa, NOSILCA: Albina Tušar, Božidar Bartelj.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Dopisujte

V ŽELEZARJA

ŽELEZAR

7

PROGRAM UKREPOV ZA SANACIJO POSLOVNIH REZULTATOV V ŽELEZARNI

Nadaljevanje s 7. strani

B. PODROČJE ENERGETIKE

B.1.1 — Kontrola meritev porabe plavžnega plina in toplotnega režima na kavperjih, tako, da se prihranki plavžnega plina preusmerijo v toplarno.

B.1.2 — Na aglomeraciji, kjer je bil pred kratkim pri vzgini peči zamenjan mazut z zemeljskim plinom, bo potrebno s toplotnimi meritvami vzpostaviti tak toplotni režim, da bo poraba zemeljskega plina čim manjša.

B.2.1 — Poraba mazuta in zemeljskega plina na posameznih pečeh je zelo odvisna od tehnologije in ritma dela, na kar ne moremo dosti vplivati. Na znižanje porabe goriva pa lahko vplivamo z izboljšanjem toplotnega režima, in sicer tako, da se v posameznih fazah izdelave sarže spremeni odnos mazut — zemeljski plin. V prvi polovici izdelave sarže naj se uporablja večji delež zemeljskega plina, v drugi polovici pa večji delež mazuta. Tudi pri intenzifikaciji zgrevanja s kisikom naj se le-ta uporablja le v prvi polovici izdelave sarže.

B.2.2 — Za sušenje in ogrevanje livnih ponev se porabijo prevelike količine (mazuta) zemeljskega plina. Prizadevati si moramo, da bodo posamezna ogrevalna mesta bolj urejena na kot do sedaj.

B.3.1 — Na odpraševalni napravi naj se število istočasno obratujočih ekshavsterjev prilagodi količini razvijajočega se dima (prahu).

B.4.1 — V globinske peči moramo zalagati čim bolj vroče ingote in brame (skrajšati track-time).

B.4.2 — Med obratovalno kampanjo potisne peči naj obratujeta le dve globinski peči.

B.4.3 Med vnaprej znanimi zastoji na progi naj se v tistih komorah, katere bodo pozneje na vrsti, hitrost ogrevanja zmanjša, oziroma zadrži. S takšnim ukrepanjem se da prihraniti precej zemeljskega plina.

B.4.4 — Obratovalna kampanja potisne peči naj bo tako planirana, da bo izvaljeno najmanj 700 ton vložka na dan.

B.4.5 — Med daljšimi zastoji naj se v spodnji in zgornji ogrevalni coni potisne peči zniža temperatura za 100°–200° C in ponovno vrne na delovno temperaturo 1 uro pred pričetkom obratovanja.

B.4.6 — Pri vsakem zastoji štetila, ki je daljši kot eno uro, naj se delovna temperatura zniža vsaj za 100° C in se šele pol ure pred pričetkom obratovanja vrne na delovno temperaturo.

B.5.1 — Ob remontih je potrebno dobro očistiti rekuperator.

B.5.2 — Avtomatiko in toplotni režim prilagoditi tako, da bo maksimalni dotok zemeljskega plina v posamezno cono usklajen s količino razpoložljivega zraka.

B.5.3 — Med zastoji ali zelo počasnim ritmu valjanja naj se na peči zniža temperatura v ogrevalni coni.

B.6.1 — Ob remontih naj bosta peči obzidani s takim ognjevzdržnim materialom kot ga je predvidel projektant (dober šamot in izolacijska opeka, brez uporabe siliko opeke). S tem se zmanjšajo toplotne izgube in omogoča vzdrževanje nižje temperature peči pri slepem kurjenju, katerega delež je zelo velik.

B.6.2 — Istočasno naj se med remontom dobro očistijo in po potrebi zamenjajo posamezni deli rekuperatorja.

B.6.3 — Kadar za daljši čas prihranjuje vložka, naj se ena od obeh peči ustavi.

B.6.4 — Toplotni režim naj se bolj prilagaja težini (debelini) vložka in ritmu valjanja.

B.6.5 — Med slepim kurjenjem naj se zniža po conah delovna temperatura vsaj na 880° C, dimne lopute naj bodo zaprte.

B.7.1 — Toplarna je zelo velik porabnik dragega deficitarnega goriva (mazut, zemeljski plin). Potrebno je, da toplarna prevzame vse razpoložljive viške plavžnega plina. Pri tem bo potrebno vsaj delno posodobiti krmilne naprave (avtomatsko regulacijo dovoda plavžnega plina glede na razpoložljive količine in tako nastale viške ali manjke avtomatsko nadomeščati z mazutom ali zemeljskim plinom).

ROK: julij 1984; ODGOVORNI: Kramar, Kürner, Lado Šketa, Biček, Mandeljc, Finžgar, Gričar.

C. PODROČJE KOMERCIJALE

C.1.1 — Na osnovi tehnoloških normativov, porab surovin, energije in časa izračunati realne stroške reprezentantov proizvodnega programa.

— Izdelati program računalniške obdelave, ki bo omogočal redno spremljanje lastne cene glede na spremembe v inputu.

— Izdelati rang lestvico proizvodov glede na njihovo donosnost.

— Za vsak proizvod opredeliti možnosti izboljšanja rentabilnosti.

— Za proizvode, kjer ne obstajajo realne možnosti rentabilne proizvodnje, izdelati program opustitve oziroma substitucije. To velja zlasti za proizvode, kjer tudi v sporazumevanju s porabniki ne bomo našli možnosti pokrivanja stroškov in minimalnega dohodka.

— V primeru, da se ne najde možnosti rentabilne proizvodnje in substitucije določenega dela proizvodnje, izdelati program ukinitve in preazopreditve delavcev na področju, kjer primanjkuje kadrov za prioritete naloge.

ROK: avgust 1984; ODGOVORNI: Jelka Vidali, Pušnik, Pesjak, Martin Šketa, Janez Tušar.

C.1.2 — Za povezovanje in kooperacijo izdelati konkreten program razrešitve.

ROK: julij 1984; ODGOVORNI: Vidali, Pušnik, Pesjak.

C.1.3 — Izdelati konkreten program kompenzacijskih poslov (malobojno sodelovanje, projekt Je-2, vzhodno-evropske države).

ROK: julij 1984; ODGOVOREN: Pušnik.

C.1.4 — V primeru zmanjševanja menjave z državami SEV predlagati druge ustrezne rešitve.

ROK: stalna naloga; ODGOVORNA: Pušnik, Bartelj.

C.1.5 — Izdelati nov program optimalnih zalog (v povezavi z Matrež).

— Za optimalne zaloge zagotoviti dinarska in devizna sredstva.

— V primeru kritičnega obratovanja zaradi nepopolnjenih zalog predvideti način dela v prilagojenem režimu razporejanja prostih in delovnih dni.

ROK: junij 1984; ODGOVORNI: Karba, Pušnik, Pesjak.

D. PODROČJE FINANC

D.1.1 — Nabava surovin mora biti usklajena z dinamiko proizvodnje ob istočasnem upoštevanju racionalnih zalog. S programiranjem nabave moramo preprečiti kritične situacije v preskrbi. Zaostriti moramo odnos do dobaviteljev surovin v primeru slabe kvalitete in zahtevati dobropis, oziroma povračilo škode. Pomanjkanje surovin in repromateriala povzroča vse večjo vezanost, to pa pomeni, da morajo imeti tovrstni posli enak status, kot to velja za dobave, ki imajo v programiranju prioriteto.

ROK: stalna naloga; ODGOVORNA: Pušnik, Pesjak.

D.1.2 — Izdelati program optimalnih količin medfazne proizvodnje.

— Če se pojavi večja količina od optimalne, zagotoviti dela v podaljšanem času v vseh delih od nastanka zaloge do odpreme končnih izdelkov.

— Če nastajajo medfazne zaloge zaradi neprogramiranega dela predhodnih faz uvesti postopke odkrivanja in dokazovanja ter saniranja odgovornosti.

ROK: permanentna naloga; ODGOVORNI: vsi vodje temeljnih organizacij, kontrola in arbiter OPP — Karba.

D.1.3 — Uvesti stalno službo obiskov pri kupcih.

— Zagotoviti odpremo konec tedna.

— Uvesti ukrepe za področje izdelave za nedisciplinirane kupce.

ROK: takoj; ODGOVORNA: Pesjak, Pušnik.

D.1.4 — Organiziranje učinkovitejšega sistema računovodskih obdelav in izboljšav informacijskega sistema (FRS, ERC).

ROK: julij 1984; ODGOVORNA: Pesjak, Šketa.

D.1.5 — Za pokrivanje dodatnih obratnih sredstev doseči, da bomo skupaj z bankami povečali obseg poslovanja na principu tekočih računov (FRS).

ROK: takoj; ODGOVOREN: Pesjak.

D.1.6 — Za racionalnejše financiranje investicij izpeljati sistem neposrednega združevanja akumulacije na ravni DO po konkretnih objektih (FRS).

ROK: julij 1984; ODGOVOREN: Pesjak.

D.1.7 — Izdelati predlog pokrivanja tečajnih razlik v sodelovanju z občno Jesenice, SOZD Slov. železarne, Združeno banko — Ljubljansko banko.

ROK: maj 1984; ODGOVORNI: Bregant, Vidali, Pesjak.

E. KADROVSKO PODROČJE

E.1 — Stabilizirati kader. Ukrep je izrazilo dolgoročno značaja in realizacija le-tega je tesno povezana z

drugimi ukrepi, zato se ga bomo lotili po etapah. Najprej bomo poskusili motivirati kader za neposredno proizvodnjo. Osnovni cilj tega ukrepa je zainteresirati delavce, da bodo raje delali v neposredni proizvodnji, kot po službah in ostalih vzporednih dejavnostih.

Izhodišče: Ker se glede na sedanji družbeni trenutek in gospodarsko situacijo pojavlja osebni dohodek kot glavni motivator za delo, bo potrebno nalogo realizirati skupaj z OSĐC ter z oddelkom za nagradanje.

ROK: junij 1984; za realizacijo celotnega ukrepa december 1986; PREDLAGAMO NASLEDNJI TEAM: Jože Kobentar, Rafael Penič, Oto Kelih.

E.2 Zadovoljiti kadrovske potrebe v neposredni proizvodnji. Kratkoročno to pomeni:

— premeščanje delavcev iz režije v neposredno proizvodnjo (iz DS in TOZD). Vsak zdravstveno sposoben delavec naj bi delal en mesec v neposredni proizvodnji (predlagamo naslednje izjeme: člani PO, vodje sektorjev in vodje TOZD. PO naj predlaga še druge izjeme, če je to potrebno).

— skleniti delovno razmerje (do 1/3 delovnega časa) z delavci drugih temeljnih organizacij.

ROK: maj 1984; NOSILEC NALOGE: Jože Kobentar.

Dolgoročno naloga pa je razporediti kader glede na potrebo, znanje in sposobnosti.

ROK: december 1986; NOSILEC NALOGE: Bojan Erjavšek.

E.3 Izdelati sistem napredovanja na delovnem mestu.

Z napredovanjem na delovnem mestu želimo spodbuditi delavce, da bodo produktivnejši delali in da ne bodo težili s proizvodnih delovnih mest na delovna mesta režijskih delavcev.

Izhodišče: Sedanji način napredovanja dovoljuje le napredovanje po vertikali, zato je potrebno vpeljati tudi napredovanje po horizontali, z upoštevanjem težavnosti dela in pridobivanja kadra za ta dela. Delo bi opravili po etapah, začeli pa naj bi na začetku delovnega procesa, v TOZD Plavž in Jeklarna.

ROK: junij 1985; TEAM: Jože Kobentar, Rafael Penič, Oto Kelih.

E.4 Izdelati sistem kadrovskih rezerv.

Cilj: Zbrati moramo prave informacije o kadru. Glede na težnjo ga je treba usmerjati in mu omogočiti dopolnilno izobraževanje.

Izhodišče: Sedaj poteka kadrovanje preveč stihijno in prihaja do težav pri razporejanju. Kader moramo bolj zainteresirati za dodatno izobraževanje.

ROK: december 1984; TEAM: Božena Dolgan, Jože Kobentar, Miljana Vognuti.

E.5 Zmanjšati režijo.

V železarni se permanentno zmanjšuje število zaposlenih, če letošnje leto se je število zaposlenih zmanjšalo za 82 delavcev, število režijskih delavcev pa ostaja konstantno, zato moramo ustrezno zmanjšati tudi število režijskih delavcev. Predlagamo, da se naloge lotimo etapno, v prvi etapi pa naj bi zmanjšali število le-teh za 5 %.

ROK: Za realizacijo prve etape december 1984, za dokončno realizacijo december 1985; TEAM: Janez Tušar, Marin Gabrovšek, Martin Šketa.

E.6 Humanizirati delo.

Cilj: S tehničnimi, organizacijskimi in drugimi ukrepi zmanjšati težko, nevarno in zdravju škodljivo delo povsod tam, kjer za to obstajajo možnosti.

Izhodišče: S temi ukrepi bi dosegali večjo produktivnost dela, manjšo odsotnost z dela in manjšo fluktuacijo.

ROK: december 1985; TEAM: Zoran Krejčič, Dragica Bezlaj, Miloš Svetina, dr. Branimir Čeh.

E.7 Zmanjšati pojav alkoholizma.

Cilj: Obvladovanje alkoholizma v železarni z zgodnjim odkrivanjem zasvojenosti in pravočasnim zdravljenjem alkoholika.

Izhodišče: Sedanja situacija nam kaže, da se število primerov ugotovljenega alkoholizma iz leta v leto povečuje, kar potrjuje dejstvo, da ugotovljen alkoholizem izhaja iz prikritega. Za delovno organizacijo pomeni to povečanje odsotnosti z dela, več nesreč pri delu, slabšo kakovost proizvodov, slabšo delovno disciplino, slabše medsebojne odnose. Zato bo potrebno nalogo realizirati skupaj s strokovnimi službami delovnih skupnosti KSI in posameznimi TOZD.

ROK: junij 1985; TEAM: Ivanka Zupancič, Vera Švent, Janez Poljšak, Janez Tušar, področni varnostni inženir, področni kadrovik, ustrejni vodja TOZD.

E.8 Permanentno izobraževanje vodij.

Odločitev, da je treba konstantno in sistematično usposabljanje vodje dela, temelji na več argumentih: V našem samoupravnem sistemu so vodje prevzeli nove zadolžitve (ne samo strokovnih), pri katerih naj bi bil poudarek na obliki participativnega vodenja. V nekaterih TOZD je izobrazbena struktura vodij nizka, v vseh pa zelo pestrna, zato ne moremo pričakovati ustreznega dela vodij. Nobena šola jih posebej ne pripravlja in vzgaja za vodstvena delovna mesta. Formalna izobrazba sicer igra določeno vlogo pri učinkovitosti dela vodij, vendar jim manjka konceptualnih znanj. Zato je treba izdelati sistem permanentnega izobraževanja vodij.

ROK: december 1984; TEAM: Božena Dolgan, Albina Tušar, Janez Tušar, Bojan Erjavšek.

E.9 Hitrejše reševanje stanovanjskih vprašanj.

Cilj: Samo s pospešeno gradnjo novih stanovanj ne moremo razrešiti akutnega problema pomanjkanja stanovanj. Potrebno bo boljše gospodariti z že obstoječim stanovanjskim skladom, kar pomeni, da ga bomo morali bolj obnavljati in ustrezneje koristiti ter ob tem motivirati posameznike za razreševanje lastne stanovanjske problematike.

Izhodišče: V železarni imamo vsa zadnja leta vloženih prek 700 prženj za družinska stanovanja, sredstev za pospešeno gradnjo ni, nimalo stanovanj se nam vsako leto odtuji in mnoga niso ustrezno zasedena, zato moramo začeti ustrezneje reševati stanovanjsko problematiko.

ROK: prva etapa december 1984,

končni rok december 1986; TEAM: Božo Pančur, Ivan Voh, Albina Tušar in ustrejni vodja TOZD.

E.10 Sistem spremljanja kadra.

Ta naloga je tesno povezana z nalogo E.4 — sistem kadrovskih rezerv, zato jo bo opravil isti team.

ROK: december 1985; TEAM: Božena Dolgan, Jože Kobentar, Miljana Vognuti.

E.11 Revizijski postopek za »zavarovalno dobo s povečanjem«.

Cilj: Preveriti je potrebno pogoje dela in s tem ugotavljanje okoliščin, ki opravičujejo in narekujejo njen nadaljnji obstoj, morebitne spremembe ali odpravo beneficirane delovne dobe.

Izhodišče: Beneficirana delovna doba izhaja iz varstva delavcev, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela. Predstavlja splošni in posebni varstveni ukrep pri delu, v sklopu celovitega varstva delavcev jo je mogoče uporabiti le kot skrajni in izjemen ukrep. Glede na svojo naravo in funkcijo pa sme trajati le toliko časa, dokler so izpolnjeni pogoji in okoliščine, ki so jo narekovale.

ROK: junij 1986; TEAM: Milena Šolar, Zoran Krejčič, Dragica Bezlaj, Bojan Erjavšek, Oto Kelih, področni kadrovik, ustrejni tehnolog TOZD.

E.12 Izdelati kadrovske informacijske sisteme.

Brez ustreznih podatkov o posameznih delavcih in brez fleksibilnega sistema obdelave podatkov ni mogoče izvajati strokovnih odločitev na področju kadrovske funkcije, zato je potrebno že začetni sistem tudi dokončno izdelati.

ROK: junij 1985; TEAM: Bojan Erjavšek, Lilijana Markež, področni kadrovik, delavec ERC.

GOSPODARJENJE V OBČINI V PRVEM POLLETJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

primerjavi z enakim obdobjem lani povečal za 23 % (načrtovani porast 28 %). Takšna rast je posledica naraščajočega nesorazmerja med vhodnimi in izhodnimi cenami v poslovnem procesu. Udeležba posameznih področij dejavnosti se ni bistveno spremenila, razen pri industriji, kar je rezultat zelo nizkega porasta družbenega proizvoda v železarni Jesenice (le 4 %); njena udeležba v družbenem proizvodu gospodarstva občine Jesenice se je zmanjšala s 60,6 na 51,4 %. Ostalo gospodarstvo (brez železarne) beleži 52 % porast družbenega proizvoda glede na enako obdobje lani.

Celotni prihodek v gospodarstvu občine Jesenice je 34.884 mio din, kar je 70 % več kot v enakem obdobju lani; porast je za eno indekso točko manjši od gorenjskega poprečja.

Porabljeni sredstva so večja za 84 % (Gorenjska 79 %); tako je njihova rast za 14 indeksov točk večja od rasti celotnega prihodka, kar je za skrbiljujoče, saj kaže na naraščajoče nedkladje cen inputov in outputov v poslovnih procesih (planirali smo za 0,4 indekso točke večjo rast porabljenih sredstev od rasti celotnega prihodka ob 30 % povečanju mase porabljenih sredstev glede na enako obdobje lani). Amortizacija po predpisanih minimalnih stopnjah se je povečala za 28 %, izredno veliko (nadpoprečno) pa je povečanje stroškov za porabljene surovine in materiale, energijo, avtorske honorarje, izdatke za reklamo in propagando ter za reprezentanco, dnevnice in povračila za prevozne stroške na službenem potovanju. Zaloge gotovih proizvodov so na koncu prvega polletja za 17,6 % večje kot so bile na začetku leta.

Doseženi dohodek (4.246 mio din) je za 21 % večji kot v enakem obdobju lani (poprečje za Gorenjsko je 46 %), razporejeni pa za 41 % (regijsko poprečje je 51 %). Planirana je bila 27,9 % rast doseženega dohodka. Resolucijske usmeritve glede 20 % zaostajanja rasti sredstev za bruto osebne dohodka in za skupno porabo delavcev za rastjo dohodka niso uresničene — sredstva za bruto osebne dohodka in za skupno porabo so se v globalu povečala za 34 % (v skladu s resolucijo bi se lahko povečala za 16,8 %).

Neto osebni dohodki so se povečali za 40 %, kar pomeni glede na porast cen osnovnih življenjskih potrebščin 8,6 % realno zmanjšanje in s tem nadaljnje padanje življenjskega standarda prebivalstva.

Del čistega dohodka za razširitev in razvoj materialne osnove dela se je povečal za 17 % za rezervni sklad pa za 97 %. Akumulacija se je povečala za 32 % (na Gorenjskem za 56 %), sredstva za reprodukcijo pa za 27 % (na Gorenjskem za 45 %), medtem ko je bil načrtovan 35,9 % porast. Doslej je bilo realiziranih 45 % planiranih sredstev za reprodukcijo v letu 1984. Delež akumulacije v dohodku se je povečal za 9 %, vendar

pa je manjši od gorenjskega poprečja; stopnja reprodukcijske sposobnosti se je znižala za 2 % (indeks 98). Produktivnost (merjena z dohodkom na zaposlenega) se je povečala za 20 % (poprečje za Gorenjsko je 42 %); ekonomičnost se je znižala za 7 % (na Gorenjskem za 5 %) in rentabilnost za 2 % (tudi na Gorenjskem).

Izguba iz tekočega poslovanja je 1.604 mio din, kar je skupaj za 7,3 krat več kot v enakem obdobju lani, predstavlja pa slabi dve tretjini izgube, izkazane v okviru gorenjske regije.

V železarni Jesenice je izkazalo izgubo enajst TOZD in predstavlja kar 98,2 % celotne izgube jeseniškega gospodarstva in je okoli 1.576 mio din. V primerjavi z enakim obdobjem lani je 8,6 krat večja. Konsolidirana izguba je 1.479 mio din.

Glavni razlogi za nastalo izgubo so visoka rast stroškov zaradi visokih cen vhodnih surovin ter zastarelosti postopka pridobivanja jekla, prenižka poprečna prodajna cena zaradi nižjega porasta cen izdelkov in slabše strukture prodanih proizvodov od načrtovane, usmerjenosti v izvoz ter povečane zaloge nedokončane proizvodnje in polproizvodov.

V prvem polletju so se v železarni srečevali tudi s problematiko pomanjkanja deviznih sredstev ter s poslabševanjem dinarske likvidnosti.

Poleg železarne Jesenice so z izgubo poslovala še naslednje organizacije združenega dela: Iskra — TOZD PTN Blejska Dobrava (23,6 mio din), Integral — TOZD Gostinost Gozd Martuljek (3,7 mio din) in Elim Jesenice (1,2 mio din). Od negospodarskih OZD je poslovala z izgubo le VIZ Jesenice — TOZD Delavska univerza Viktor Strazišar Jesenice (izguba je 61.000 din).

Izvoz se je glede na enako obdobje lani povečal za 26 % (planiran je bil 48 %), konvertibilni za 53 % (plan 56 %). Uvoz se je zmanjšal za 19 % (planiran je bil 17 % porast), konvertibilni pa za 5 % (planiran je bil 29 % porast). Tako je bilo doseženo 124 % pokritje skupnega uvoza s skupnim izvozom (planirano 80 % pokritje) in 136 % konvertibilno pokritje (planirano 78 % pokritje). Delež konvertibilnega izvoza v skupnem izvozu je 70,7 % (vrednost indeksa za prvo polletje 1983 je 118).

Delež izvoza v celotnem prihodku v gospodarstvu občine Jesenice je 7,0 % (na Gorenjskem 11,9), kar pomeni 17 % povečanje (indeks 117) glede na enako obdobje lani (vrednost indeksa za Gorenjsko je 109).

Železarna Jesenice je v skupnem in v konvertibilnem izvozu gospodarstva občine Jesenice udeležena s 83 %, njen delež v skupnem uvozu je 91 in v konvertibilnem uvozu 86 %. Delež konvertibilnega izvoza v njenem skupnem izvozu je 71 %.

Investicijska vlaganja v prvem polletju 1984 so 875 mio din, kar je 69 % več kot v enakem obdobju lani (vrednost indeksa za Gorenjsko je 149) in predstavljajo slabih 20 % vseh investicijskih vlaganj v regiji.

Sredstva za investicije so 2.171 mio din, kar je 27 % več kot v enakem obdobju lani (vrednost indeksa za Gorenjsko je 140) in predstavljajo slabih 19 % vseh sredstev za investicije v regiji.

Delež investicijskih vlaganj v družbenem proizvodu je 14,6 % (indeks 138), povprečni delež za regijo pa 11,2 % (indeks 104).

Izplačila za gospodarske investicije v osnovna sredstva v prvem polletju 1984 so 898 mio din (vrednost indeksa v primerjavi z enakim obdobjem lani je 162), za negospodarske investicije brez stanovanjske dejavnosti 120,5 mio din (indeks 330), v zvezi s stanovanjsko dejavnostjo pa 273,2 mio din (indeks 107). (Plačila za investicije vsebujejo izplačila za te namene iz sredstev temeljnih organizacij združenega dela, vendar ne celotna. (le neposredno iz žiro računov), saj organizacije združenega dela izločajo za investicije sredstva tudi na posebne račune, za kar ima SDK posebno evidenco). Izplačil za investicije v trajna obratna sredstva v tem obdobju in tudi v enakem obdobju lani v občini Jesenice ni bilo. Izplačila za investicije v osnovna sredstva so torej skupaj 1.291,8 mio din (indeks 153), struktura virov sredstev pa je naslednja: 62,9 % sredstev OZD in SIS s področja gospodarstva, 10,3 % kreditov bank, 4,5 % plasmajev preko bank, 21,8 % sredstev OZD in SIS družbenih dejavnosti ter krajevnih skupnosti in 0,5 % drugih sredstev DPS, DPO, KS, samopriskevkov in podobno.

V gospodarskih OZD s sedežem v občini Jesenice (podatki iz periodičnih računov) je bilo v prvem polletju 1984 po stanju konec meseca zaposlenih povprečno 12.035 delavcev, kar je 0,3 % manj kot v enakem obdobju lani, v negospodarstvu pa 1.839 delavcev, kar je 0,9 % manj kot v enakem obdobju lani. To pomeni skupaj 13.874 zaposlenih (indeks 99,6).

Po statističnih podatkih na podlagi obdelave RAD-1 poročil se je zaposlenost (merjena s povprečnim številom zaposlenih po stanju konec meseca) v negospodarstvu in obdobju od 1. januarja do 30. junija 1984 povečala za načrtovanih 0,3 %, v negospodarstvu pa za 1,1 % (povečanje ni bilo načrtovano), kar pomeni skupaj 0,4 % povečanje števila zaposlenih v občini Jesenice (planirano 0,3 % povečanje).

Konec junija 1984 je bilo v občini evidentiranih 173 iskalec zaposlitve, od tega 132 žensk, ki še vedno predstavljajo pretežno število vseh brezposelnih v vseh kategorijah kvalifikacijske strukture, delež pa je največji pri nekvalificiranih iskalcih zaposlitve (96,7 % žensk). Število evidentiranih brezposelnih oseb se je tako v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšalo za 8,5 %, število brezposelnih moških za 26,8 in žensk za 0,8 %.

Po podatkih iz periodičnih računov je bilo razporejenih 2.195 mio din sredstev za bruto osebne dohodeke v gospodarstvu občine Jesenice, kar je 36 % več kot v enakem obdobju lani (planiran je bil 22 % porast), realna stopnja rasti pa je 11,2 % (pla-

nirano 2,2 %). Nominalna stopnja rasti obračunanih čistih OD 40% (planirano 24%), povprečna za regijo pa 47 %. Realna stopnja je torej 8,6 %, planirano pa je bilo 1 % realnega znižanja.

Povprečni čistili OD na delavca (po periodičnih računih) je v gospodarstvu občine Jesenice v prvem polletju 1984 22.455 din (indeks 139), za regijo pa 23.482 din (indeks 144).

Povprečni čistili OD na zaposlenega po statističnih podatkih je bil v prvih šestih mesecih 1984 v gospodarstvu 22.736 din (vrednost indeksa na enako obdobje lani je 139,0), v negospodarstvu pa 24.490 din (indeks 144,3).

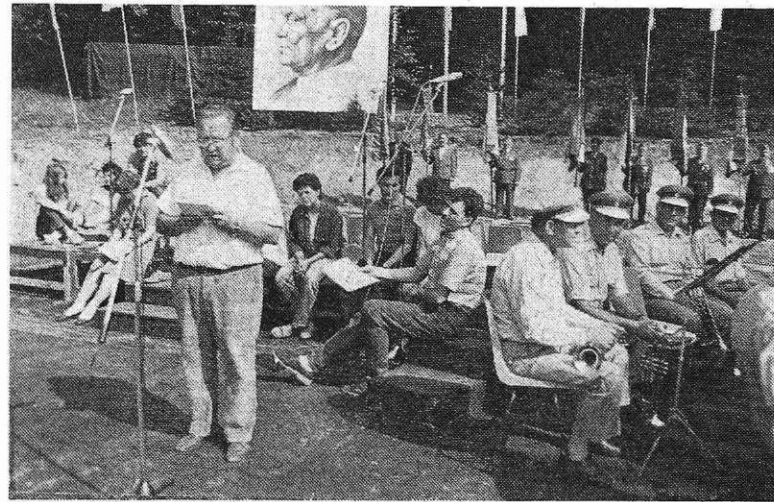
Sredstva skupne porabe v letu 1984 zaostajajo za rastjo dohodka v občini za 20 %, kar je v skladu z letošnjo resolucijo. Celoletni plan zbranih sredstev je bil v prvem polletju 1984 realiziran 48,6 %, od 1.007 mio din je bilo zbranih s prispevnimi stopnjami okoli 490 mio din. Največja odstopanja so pri zdravstveni skupnosti (47,6), skupnosti za zaposlovanje (45,6), raziskovalni skupnosti (43,1) in skupnosti socialnega skrbstva (46). Nizka rast dohodka v občini (nižja kot je bila načrtovana) ne omogoča valorizacije programov do 30. septembra 1984. To povzroča v izvajalskih organizacijah na področju družbenih dejavnosti nadaljnje slabšanje družbeno-ekonomskega položaja zaposlenih, saj ne morejo pokrivati veliko hitrejšega naraščanja materialnih stroškov kot je bilo ob začetku leta načrtovano (indeks 1984/83 je 125). To pomeni, da materialni stroški zajemajo osebne dohodeke, kar je še posebej pereče na področju zdravstva, pa tudi v ostalih dejavnostih se povečuje zaostajanje osebnih dohodkov iz preteklih let v primerjavi z osebnimi dohodki v gospodarstvu. Že tako je amortizacija v večini izvajalskih organizacij minimalna.

Proračun občine Jesenice v letu 1984 obsega dohodek in njihovo razporeditev v višini 183 mio din, kar je za 2,1 % več od prihodkov proračuna v letu 1983. Brez upoštevanja davka iz OD delavcev, ki je bil 1. marca 1984 ukinjen, je planirani obseg prihodkov za 12,9 % večji od leta 1983. Do 30. junija 1984 je bilo realiziranih 47,9 % planiranih prihodkov.

Dovoljena poraba zbranih sredstev v letu 1984 je okoli 162 mio din. Razlika med dovoljeno porabo in dotokom sredstev se namensko izloči za financiranje programa blagovnih rezerv in intervencij v porabi hrane ter vlaganj v kmetijstvo. Do poletja je bilo porabljenih okoli 79 mio din proračunskih sredstev, kar je 48,9 % celotne dovoljene porabe. Dovoljena proračunska poraba v občini Jesenice je v letu 1984 za 20,15 % višja kot v letu 1983; v tem okviru je za vse oblike proračunske porabe, razen za inspekcijske službe, priznavalne borbe NOV in za pravosodne organe, dovoljeno 16,2 % povečanje porabe.

Dovoljena rast 33 % zaostaja za planirano rastjo dohodka gospodarstva Slovenije. V prvem polletju je bila proračunska poraba v okviru teh omejitev.

Sašo Vrdoljak

Slavnostni govornik na srečanju je bil Peter Žbontar (foto I. Kučina)

Udeleženci so požorno spremljali kulturni program (foto I. Kučina)

SREČANJA BORCEV NOV, DELAVCEV SE NADALJEVALA KOT SREČANJA ŽELEZARJEV DELOVNIH ORGANIZACIJ SOZD SŽ, NAJ BI

(Nadaljevanje s 1. strani)

je, da nam čas ni naklonjen,« je nadaljeval. »Mednarodne napetosti pestijo tudi ostale, ekonomsko bolj močne države, kakor smo mi in ne samo nas. Žal pa moramo z grenkim priokusom ugotoviti, da nam sprejeti ukrepi zadnja leta niso prinesli in dali željenih rezultatov. Nasprotno, neodgovorno smo se še naprej zadolževali, podvajali kapacitete na različnih področjih in odpirali neproduktivne tovarne. Učinkov vložnega denarja ni in izgube so stalen pojav v našem gospodarstvu. V notranjih odnosih preveč težimo in radi uveljavljamo lokalistične interese, namesto skupnih interesov naše socialistične skupnosti. Še preveč je zapiranja v regijske in republiške meje. Srečujemo se s špekulacijami in izsiljevanji, pa tudi s pojavi, da se pod socialističnimi in samoupravnimi naslovi uveljavlja ukrep močnejšega. Žal vse to vpliva in povzroča motnje v proizvodnji in ruši tržne zakonitosti in reprodukcijske verige. Trg je še neenoten in mnogi vidijo poslovni uspeh le v povečevanju cen, ne pa v dobrem in produktivnem delu. Vse to čutimo v dnevnih podražitvah, ki zmanjšujejo našo kupno moč, ob tem pa se povečujejo tudi socialne razlike.«

Peter Žbontar je za tem spregovoril o stabilizacijskih naporih in trenutnih dosežkih SOZD Slovenske železarne in še o vedno prisotnem podcenjevalnem gledanju na razvoj slovenskega železarstva. Izrazil pa je prepričanje, da bodo slovenski železarji in predelovalci tako kot so že večkrat v preteklosti, tudi sedaj kos težkim nalogam, ki jih nalaga gospodarska stabilizacija in da z zaupanjem gledajo v prihodnost.

Po govoru Petra Žbontarja je delegacija skupnosti borcev VII. Slovenske narodnoosvobodilne brigade France Prešeren podelila priznanja skupnosti predsedniku Skupščine občine Jesenice Francu Brelihu, predsedniku kolegijskega poslovnodnega odbora SOZD Slovenske železarne Igorju Uršiču in Mitju Šipku iz Železarne Ravne.

Udeleženci srečanja so tudi poslali pozdravno pismo Predsedstvu Socialistične republike Slovenije in republiškem odboru ZZZB NOV Slovenije, ki ga v celoti objavljamo.

Sledil je bogat kulturni program po scenariju Joža Varla in v režiji Vere Smukavčeve, in sicer prvi del pod naslovom V BOJU ZA SVOBODO in drugi del RACUNAJTE NA NAS, ki so ga izvajali: pihalni orkester Jeseniških železarjev pod vodstvom Ivana Knifca, združena moška zbor Vintgar Blejska Dobrava, ki ga vodi Lojze Vengar in Društva upokojencev Jesenice, ki ga vodi Mira Mesarič in člani amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice.

V popoldanskem delu je za ples in razvedrilo igral narodno zabavni ansambel GORNJESAVSKI KVINTET, vmes pa sta nastopala še s krajšim programom že omenjena združena zbor in pihalni orkester Jeseniških železarjev; udeležence srečanja je s krajšim nastopom pozdravila tudi godba na pihala iz Gorij. Rekreatorji pa so poskrbeli tudi za športno-rekreatijski program, in sicer so se udeleženci pomerili v streljanju z zračno puško, v metanju pikada in v vlečenju vrvi.

V zadovoljstvo vseh udeležencev so poskrbeli za dobro in hitro postrežbo okusne hrane in pijače delavci temeljne organizacije združenega dela Družbena prehrana, ki so delali res dobro.

Organizacijski odbor, ki ga je vodil Peter Žbontar ob izkušenem sekretarju odbora Dušanu Staretu in njegovi pomočnici Majdi Azmanovi in ostalih članov odbora, je srečanje speljal skoraj brez pripomb. Tudi prireditveni prostor ob domu društev prijateljev mladine je bil prijetno urejen, pridobil pa je asfaltirano ploščo za nastope in ples pa tudi za druge prireditve in nekaj stalnih drogov za zastave.

To je bilo zadnje srečanje borcev NOV, delavcev delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne, ki naj bi že v prihodnjem letu na istih tradicijah preraslo v srečanje železarjev in predelovalcev SOZD Slovenske železarne s tem, da bi se ukinila tudi nekatera druga srečanja.

POZDRAVNO PISMO UDELEŽENCEV XII. SREČANJA BORCEV NOV SOZD SŽ

PREDSEDSTVU SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE REPUBLIŠKEM ODBORU ZZZB NOV SLOVENIJE

Letos se zadnjikrat srečujemo borci narodnoosvobodilne vojne, še aktivni delavci v delovnih organizacijah sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne, in sicer tokrat na Poljanah nad Jesenicami. Iz aktivnih delavskih vrst bo namreč v krajšem času odšla zadnja generacija borcev narodnoosvobodilne vojne in tradicijo naših srečanj bodo v bodoče nadaljevala srečanja slovenskih železarjev.

Letos mineva 15 let, odkar smo se združili slovenski železarji z Jesenic, Raven in Štor in enajst let, ko so se pridružili predelovalci Verige Lesce, Plamena Kropa, Tovila Ljubljana in Žične Celje ter delavci Metalurškega inštituta Ljubljana. Letos mineva tudi 12 let, odkar se redno srečujemo borci narodnoosvobodilne borbe — delavci teh delovnih organizacij.

Letošnje srečanje je v času neizprosne bitke uresničevanja nalog dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, sredi bitke za to, da bo delavec dejansko postal gospodar svojega dela in rezultatov dela in celotne družbene reprodukcije, bitke za večjo proizvodnjo in produktivnost, za zniževanje stroškov in vseh vrst porabe v okviru novoustanovitve vrednosti, bitke proti nedelu in slabemu delu, bitke za dosledno odgovornost in spoštovanje samoupravnega dogovorjenega.

To je še ena od velikih preizkušenj na naši revolucionarni poti, ena od velikih bitk, ki jo moramo dobiti, da bomo jutri še močnejši in bogatejši. V naši narodnoosvobodilni borbi in socialistični revoluciji smo se nešteto krat morali marsičemu odreči, celo svoji mladosti, da smo lahko kontinuirno nadaljevali našo revolucijo in razvoj. Prepričani smo, da bomo to zmogli tudi tokrat, če se bomo tako kot v narodnoosvobodilni borbi naslonili na moč množic in če bomo krepili tiste človeške vrednote, ki so v narodnoosvobodilni borbi in socialistični revoluciji zmagovale v nemogočih situacijah in ki so bile močnejše od okupatorjevega terorja in njegovega modernega orožja, vrednote kot so tovarštvo, samodisciplina, kolektivizem, solidarnost, skromnost... Borci bomo v tej bitki sodelovali, dokler bodo zmogle naše moči.

S to obljubo vas tovariško pozdravljamo.

Udeleženci XII. srečanja borcev narodnoosvobodilne vojske, delavci delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne

Jesenice — Poljane, 1. septembra 1984

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

USPELA MDA V TOZD PROFILARNA

Da je mladinsko prostovoljno delo še kako koristno, se je pokazalo v TOZD Profilarna, kjer so člani stalne MDB »Železar« od 25. do 31. avgusta izvedli mladinsko delovno akcijo. Zaradi povečanega plana izvoza in pomanjkanja delavcev v tej TOZD so priskočili na pomoč člani MDB Železar in pomagali pri prebiranju profilov za izvoz, vezanju, rezanju, brušenju in štančanju distančnikov.

Člani MDB Železar so svoje delo opravljali izključno v prostem času in zanj niso dobili nobenega denarnega nadomestila ter s tem še enkrat dokazali, da je tudi v prostem času možno prispevati k boljšim delovnim rezultatom. Skupaj so brigadirji v TOZD Profilarna opravili 182 učinkovitih ur in pri tem prebrali 105,5 tone prifolov za izvoz, povezali 3.040 kosov, izrezali 1.100, obrusili 900 in naštančali 4.124 kosov distančnikov.

V tej MDA so največ ur opravili naslednji brigadirji: Veljko Vukolič 38 ur, Šefko Biševac 23 ur, Husein Mustedanagić 22 ur (vsi OO ZSMS TOZD Valjana bluming štekel), Mile Kalaba 18 ur (OO ZSMS TOZD Jeklovle), Pero Panrević 14 ur (OO ZSMS TOZD Žičarna), Senad Selimanović 11 ur (OO ZSMS TOZD VBS), Mate Jurič 8 ur (OO ZSMS TOZD Vzdrževanje); po šest ur so opravili: Mile Vručinič (SD), Željko Petrovič (Transport), Ivo Paurevič

(HVB), Zoran Čufurovič je opravil pet ur, po štiri ure pa so delali: Pero Ponjevič (VBS), Dragutin Gvozdič (RD), Senad Suljanović (SD), Alenka Mežnarc (Jeklovle) in Vasja Ljuta (Jeklovle).

Medtem ko je potekala MDA v TOZD Profilarna pa so ostali člani brigade v sredo, 29. avgusta, v eni akciji zbrali 2.090 kg odpadnega papirja.

Z. K.

SESTANEK OO ZSMS TOZD JEKLOVLEK

SESTANEK OO ZSMS TOZD JEKLOVLEK

V petek, 17. avgusta, smo imeli mladi v TOZD Jeklovle redni sestanek ZSMS. Obravnali smo pregled sklepov prejšnje seje, evidentiranje možnih kandidatov za organe koordinacijskega sveta ZSMS Železarne in drugo problematiko.

Najprej smo obravnavali uspešno izvedeno delovno akcijo, v kateri smo odvažali staro železo. V zvezi s tem je bilo postavljeno vprašanje, kaj je z nakazanim denarjem, ki ga je odobril delavski svet TOZD in koliko ga je.

Evidentirali smo možne kandidate za organe koordinacijskega sveta ZSMS Železarne, in sicer:

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Po britanskih podatkih so v železarnah zahodne Evrope leta 1983 skupaj izdelali 2,858 milijona ton nerjavnih jekel. Na prvem mestu je bila ZR Nemčija s 746.700 tonami, nato sledijo Francija s 543.300, Italija 443.800, Švedska 372.100 in Velika Britanija z 229.300 tonami. V letošnjem letu bo zaradi izboljšanja gospodarske konjunktore proizvodnja večja, saj je dosegla v prvem tromesečju 874.000 ton; na ta način bo lahko presegla letno količino tri milijone ton.

- za predsedstvo koordinacijskega sveta Vasjo Ljuta,
- za komisijo za idejnopolitično delo Dušana Jereba,
- za komisijo za šport Darka Peternela in Tonija Jensterla,
- za komisijo za MDA Draga Vučkoniča,
- za komisijo za informiranje Alenka Mežnarca.

Obravnavali smo delovno in tehnološko disciplino in izpolnjevanje norm mladih v TOZD. Člani predstva TOZD Jeklovle smo sklenili, da vodstvo OO ZSMS pokliče na razgovor problematične mladince in poskuša vplivati na njih, da spremeni odnos do dela.

A. M.

USTANOVITEV POVELJSTVA »OBERKRÄINER SELBSTSCHUTZA« (GORENJSKE SAMOZAŠČITE) ALI »GORENJSKEGA DOMOBRANSTVA«

Iz Ljubljane je za vojaške inštruktorje prišlo tudi 29 častnikov in podoficirjev, med njimi Jakob Remec, Ivan Žužek, Nikolaj Žužek, Marjan Fluđernik in Jože Vidmar. Prišel je tudi Franc Rigler, doma iz Gornjega Logatca, ki je ob koncu 1944. leta oziroma v začetku 1945. leta postal vodja tečajev, ki jih je Center začel prirejati na Brdu pri Kranju.

Teh 29 oficirjev in podoficirjev je poveljstvo »gorenjskega domobranstva« razdelilo po postojankah, in sicer takole: šest jih je bilo dodeljenih Centru v Kranju, šest za vodstvo tečajev na Brdu, trije so odšli v Mengeš, dva v Cerklje, po enega pa so dobile postojanke v Domžalah, v Kovorju, v Tupačah, v Lahkoveh in na Brezjah.

Kot rečeno, domobranska poveljstva so imela močno oporo v vojaških kuratih. Tudi teh je do začetka decembra 1944 prišlo iz Ljubljanske pokrajine kar šest: Viktor Zorman, 13. septembra (nanj se je obračal ordinarij iz Celovca), pater Fortunat (ki je odšel na Brezje), pa Krč, Lovšin, Klobovs in Jože Cvelbar (ki je prišel iz Sentjošta nad Vrhniko).

Se nekaj podatkov o ustanovitvi, poveljstvih in moštvi domobranskih postojank ob koncu 1944. leta na sektorju Kokrškega odreda, oziroma na levem bregu Save.

V aprilu 1944. leta so v Kranju že snovali udarno četo. Med tistimi, ki bi bili prišli v poštev za njeno poveljstvo, so bili Milan Amon, ki je skrbel tedaj predvsem za politično delovanje, Miha Perko in Franc Erpič. Ta četa je decembra 1944. leta štela okoli 70 moških, njen poveljnik pa je bil propagandist Tomaž Žagar.

Postojanka v Cerkljah je z začetnih 40 moških narasla na nekaj čez 100 domobrancev. Stanislav Osenar je bil »Schutzpunktführer«, kot so poveljnike domobranskih postojank imenovali policijsko-gestapovske izpostave. Obveščevalec je bil Janez Kristanc iz Spodnjih Brnikov, propagandist pa Anton Koritnik.

Nove postojanke so načrtovali tudi v Trzinu, v Križah, v Naklem in še v celi vrsti vasi, vendar s tem povsod niso uspeli, ali pa se jim ni zdelo prikladno.

Postojanka v Predosljah je kmalu narasla na okoli 50 moških, ki so bili zelo udarni. Poveljnik je bil France Jenko iz Suhe, propagandist pa Franc Krničar.

Postojanka v Lahkoveh pri Cerkljah je konec novembra 1944. leta štela 75 moških. Poveljnik je bil Anton Ilija iz Spodnjih Brnikov, propagandist pa Viktor Zarnik.

V Mengšu je domobranska posadka konec novembra štela 70 moških. Njen poveljnik je bil Anton Sršen, propagandist pa Drolc.

Postojanka v Voklem je v začetku decembra štela 62 moških. Njeni aktivnosti je veliko pripomogel njen poveljnik Ivan Brodar, propagandist je bil Jakob Kne.

Posadka v Smedniku je ob koncu 1944. leta narasla na 82 moških, komandant pa je bil nevarni partizanski dezertar Janez Oselj.

Postojanka v Kovorju je v decembru štela 48 ljudi. Komandant je bil Jože Perne iz Loma nad Tržičem.

Posadka v Bobovku pri Kranju je bila najmanjša in je štela v decembru le 28 moških. Poveljnik je bil Franc Pirnat, njegov namestnik Ciril Korbar iz Cerklj, propagandist pa Franc Javh.

Na Brezjah je bilo konec decembra 1944. leta kar 76 moških posadke. Poveljeval ji je Jože Vidmar iz Ljubljane, propagandist pa je bil Jože Gregor.

Na Jezerskem je bila postojanka še mlada in njena posadka je štela le okoli 30 moških, a je bila zaradi lokacije zelo nevarna. Poveljnik je bil Arnulf Komettar, propagandist pa Pavel Eržen.

V Vodichah je konec leta 1944 domobranska posadka štela 58 moških, ki so bili izjemno agilni. Poveljnik je bil Franc Gubanc-Matjažek iz Polja pri Vodichah, propagandist pa Blaž Žerovnik.

Na Brdu pri Predosljah je bila postojanka sestavni del udarne čete; ustanovljena je bila zaradi priprave vojaško-političnih tečajev. Poveljnik in voda tečajev je bil Franc Rigler, ki je prišel iz Dolnjega Logatca.

Na levem bregu Save so se torej samo v nekaj zadnjih mesecih 1944. leta domobranske posadke tako množile, da so šttele okoli 1400 moških. To pa tudi po vojaški plati ni bilo malo.

Kot rečeno so domobranskim posadkam v duhovnem in propagandnem smislu veliko pomagali vojni kurati, ki so prihajali iz Ljubljanske pokrajine. S tem so zdaj Nemci potihoma popravljali veliko napako, ki so jo na Gorenjskem zagrešili takoj po okupaciji 1941. leta, ko so med izobraženci izselili tudi večino duhovščine.

Duhovščina gorenjskega domobranstva je delovala pod okriljem škofijskega ordinariata v Celovcu. Celovski »Kapitelvikar« Kadras je s pismom »dušnemu pastirstvu slovenske policije na Gorenjskem« naročil, naj za dušno pastirstvo skrbe v postojankah v Predosljah, Kranju, Lescah, Domžalah, Kamniku, Vodichah, Lahkoveh, Cerkljah, Voklem in v drugih postojankah, ki so že in še bodo vzpostavljene. Visoki cerkveni dostojanstvenik v Celovcu, ki je bil, kot vse kaže, precej poučen o razme-

rah na Gorenjskem, je razumel vikanje in njegove vojne kurate, ki so poslej opravljali dušno pastirstvo samo za domobrince. Dovolil je tudi, da verskim obredom, namenjenim domobrancem, prisostvuje tudi prebivalstvo. Nabadilo gre tako daleč, da dovoljuje maše popoldne ali zvečer ali kadarkoli.

Gorenjski domobranci so večkrat tudi prisegali. Kot domobranci, nemški pomožni policisti, so imeli en tekst, ki je veljal za Nemce in gestapo, drugi, polnejši in »ilegalni«, pa za slovensko narodno vojsko (SNV) oziroma za jugoslovansko vojsko (JV), ki naj bi nastopila po umiku Nemcev.

Prva, hlapčevska, izdajalska in sramotna prisega, ki so jo uporabili že 20. aprila 1944. leta na športnem stadionu v Ljubljani, shranjena v arhivu RSZ, se glasi:

»Prisegam pri vsemogočnem Bogu, da bom zvest, hraber in svojim nadrejenim pokoren, da bom v skupnem boju z namško oboroženo silo, stoječo pod poveljstvom vodje velike Nemčije, SS četami in policijsko vestno izpolnjeval svoje dolžnosti za slovensko domovino kot del svobodne Evrope proti komunističnim banditom in njihovim zaveznikom.«

V tem boju sem pripravljen žrtvovati tudi svoje življenje! Tako mi Bog pomagaj! (glej tudi Lado Ambrožič — Novljan, Gubčeva brigada, Kronika, Ljubljana 1972, str. 625).

Prisega ilegalni slovenski oziroma jugoslovanski vojski, ki jo je sestavilo predsedstvo Narodnega odbora sredi marca 1945, ko so domobransko ime samo prepletkali z novim, pa se glasi:

»Jaz (ta in ta) prisegam pri vsemogočnem Bogu, da bom Vrhovnemu poveljstvu Slovenske narodne vojske in kralju Petru II. poslušen, slovenskemu narodu pa zvest in iz vse duše vdan, da se bom za slovenski narod in njegove svetinje ter kraljevino Jugoslavijo junaško boril, da se ne bom nikjer in nikoli izneveril vojaški zastavi in da bom poslušal in zvesto izpolnjeval zapovedi vseh od Narodnega odbora za Slovenijo postavljenih nadrejenih starešin.«

Sprejeta na seji predsedstva 15. 3. 1945.

Predsednik: Resman
Podpredsednik: Pečar
Tajnik: Baš

(Imena so ilegalna; kopija prisega je pri avtorju in v arhivu NOB v Gorenjskem muzeju v Kranju, F — Bitenčev proces, A 376686 in v IZDG, arhiv Gorenjsko domobranstvo 1.)

Preračunljivi sestavljalci priseg so se cinično poigravali ne le z verskimi čustvi prisegajočih domobrancev, temveč tudi z ljubeznijo do domovine in do domače zemlje. Najlažje je bilo zapeljivati in hujskati ljudi po starem preizkušenem receptu.

Nadaljevanje

Potem je ista figa, če se zlekne kar tukaj po pločniku... Vseeno poglej. Lahko da najdeš kakšno staro posteljo ali kavč. Ljudje imajo vsega vruga po kleteh... Na-a »je nazadnje sam pri sebi odkimal z glavo.« Da mi ponoči kakšna miš zleze v uho... Ali pa da se mi kdo iz hiš zbudi in mi pride sredi noči z baterijo svetil v oči... Ne, ne, ne... Ne prenesem podgan, ne prenesem miši, ne prenesem, da me kdo moti, medtem ko spim... Ne, ne, ne... »

Ura v zvoniku je odbila polnoč. Dvanajst temnih udarcev, nato dvanajst svetlih in počoh.

Vstal je in se opravičil naprej. Tesneje si je ovil šal okoli vratu; zmeraj huje je kašljal in grlo ga je začelo boleti.

Zaškripala so neka vrata.

—... »Amore...«

Serž se je zdrznil.

»Amore mio...«

Serž je najprej uzrl samo žareč konec cigarete, ki se je svetlil v temi odprtih vrat. Šele potem, ko so se njegove oči privadile mraku in veži, je mogel razločiti žensko: njene roke, obraz, kratko živozeleno krilo, pod njim dva decimetra golih in v tanek najlon utesnenih stegen in visoko čez kolena segajoče bele lakaste škornje.

»Pridi, vroča sem...«

Z roko v kateri je držala cigareto, si je privzdignila rob krilca, z drugo pa se je dražljivo pogladila po trebuhu in mednožju. Njena mlaha, klobasasta stegna nad robom najlonk so bila vsa lisasta od mraza.

»Koliko?« je mehanično vprašal Serž.

»Ah, ne govori mi zdaj o denarju. Pustiva to za pozneje.«

»Ampak jaz sem čisto suh. Niti lire nimam v žepu.«

»Ne verjamem ti.«

Potem pa si ga je malo bolj pazljivo ogledala, prav tja dol do sferanih robov njegovih hlač in do zevajočih čevljev. Zaničljivo je pljunila skozi zobe, tako kot znajo pljuvati samo stare cipe in frcnila tleči ogorek cigarete v lužo na pločniku, da je zacvrcalo.

»E, vagabondo... Tutti vagabondi... Dio porko!«

Že se je obrnila, da bi šla nazaj noter, pa jo je prijel za komolec in jo ustavil. Počutil se je krivega, da jo je razočaral. To ubogo staro žensko, ki je zabredla že tako daleč, da mora stati v mrzli decembrski noči zunaj na vetru in vzdigovati krilo pred pijanci in potepuhi.

»Poslušaj me,« ji je rekel. »Danes sem resda slučajno suh, ko pa bom imel denar, bom zagotovo prišel k tebi.«

»Daj no, ti da bi imel kdaj denar zame,« je nejeverno odkimala z glavo. »Ti, da bi imel denar.« Usta so ji zlezla v pomilovalen nasmešek.

»Mi ne verjameš?«

EDO TORKAR

ZIMA SERŽA POLAJNARJA

5

»Tebi?... Pha!... Le kdo bo verjel tebi. Kaj ne veš, da ti vse piše na obrazu... Nikjer ne boš dobil nobenega kredita s takim obrazom.« Ženska se je zamolklo zasmejala, ga z roko prijel za brado in mu obrnila obraz proti svetlobi, ki je lila iz ulice v vežo.

»Nehaj, nehaj,« se je zasmejal Serž. »Prerokuješ mi kot ciganka.« Hotel je reči: kot stara ciganka, pa se je premislil: — iz spoštovanja do njenega upoštevanega obraza.

»Kockar si... Kockar brez sreče.« Še bolj strmo se mu je zagledala v oči. »Ampak... saj tebi sploh ni do tega, da bi...«

... Da bi kaj?« jo je prekinil Serž.

»Ni ti do tega, da bi kaj priigral... Kajne, da ne? Tebi je samo do igre... Priigrati, zaigrati, to ti je vseeno...«

»Se enkrat se je zasmejala, potem pa si je prižgala novo cigareto in se počasi in negotovo odzibala po stopnicah navzgor v temo. Ostal mu je samo še vonj po ginu v nosnicah in hladen dotik njene roke, sled tega dotika na obrazu.«

Serž je stekel naprej po ulici, ves vesel, da je po dolgem času spet z nekom spregovoril človeško besedo, pa čeprav samo s staro zgonjeno lovačo na umazani obalni cesti v Trstu. »Kockar si... Samo do gole igre ti je...« Te besede so mu ves čas zvenele v ušesih in še dolgo potem je videl izraz njenega obraza, ko mu jih je izgovarjala, odblesk uličnih luči v njenih kalnih, izpitih očeh, dve motni beli pikli v vsakem očesu. Razposajeno je skakal čez luže na pločniku in potem cickak po sredini ceste. »Hm, kockar... Rekla je, da sem kockar... Dobiš, izgubiš, to ti je vseeno, je rekla... Nikjer ne boš dobil ničesar na kredit s takim obrazom, je tudi rekla...« Ustavil se je pred velikim ogledalom v razsvetljeni izlozbi neke trgovine s čevlji. Lep čas si je samovšečno ogledoval svoj kockarski obraz, ga pačil v grimase, si nadeval nanj tragične in komedijske maske, zoževal in razpiral oči, gledal otoplo, gledal potem cinično in posmehljivo in potem spet tako, kot da smrtno razžaljen hoče nekoga pri priči ubiti... — Igral se je.

Nadaljevanje

PETER PAVLOVEC

31

ČLOVEK IMA TAKOJ KAMEN V ROKI

Z menoj se je dogajalo isto: začuden sem bil in čisto nič žalosten. Generalnega sploh nisem poznal, in ga tudi videl nisem nikdar. Ne morem žalovati za nekom, ki ga nisem poznal? Ko sem razmišljal o tej smrti, sem postal otožen in čudne volje. Trudil sem se biti žalosten, pa mi ni uspelo. Mislim, da pride tista prava žalost zaradi smrti bližnjih, takšnih s katerimi živiš, ki jih imaš rad. Zakaj ne bi o smrti razmišljal odkrito, brez slepomišenja. Zakaj neki bi lagal, da sem bil ob smrti generalnega žalosten, če pa nisem bil. Nič mi ni pomenil. Družil se je s sebi enakimi, še raje pa s še višjimi od sebe. Bil je prvo prase v podjetju, jaz pa stoto in kje za vruga si pa že slišal, da se družijo prvo prase s stotim prasetom? Pravijo oče, da prvo prase nima s stotim kaj govoriti in zato takšen prepad. Toda povem ti, da tudi stoto prase nima s prvim kaj govoriti. Prepada je zato tako globok in širok.

Veliki strokovnjaki pravijo, da je to intelektualni prepad. Jaz pa pravim, da je to le socialni prepad, ki ga naša toliko opevana brezrazredna družba še povečuje. Vedi pa, da bi imelo stoto prase s prvim kaj govoriti, če že prvo s stotim ne bi imelo kaj. Te prekleto socialne razlike so krive da prva praseta tako zviška gledajo na stoto. Sicer pa oče, bog ne daj, da bi ti mislil, da je bil generalni prase. To pišem le zato, da me bolje razumeš. Bil je ravno tako človek kot ti in jaz in na milijarde drugih. Imel je svoje probleme, svoje radosti, svoje žalosti in bog mu odpusti, če ni imel besede za stoto praseta. Zato najbrž nisem občutil žalosti ob njegovi smrti. Žalost so mi potem nekako vsilili, ko so me določili, da sem še s tremi sotrpini stal eno neskončno dolgo uro ob krsti. Prepričan sem, da tudi moji trije

kolegi niso mislili dosti drugače. Zal je tako oče, toda zakaj slepomišiti ob takšnih smrtih. Morda mi boš zameril tole pisanje češ da sem brez čustev. Povem ti pa še tole, da tudi prvo prase ne bi čutilo drugače in še to, da sploh ne bi stalo ob krsti stotega praseta, ker ob krsti stotega praseta ne bi stal nihče, razen domačih. Takšno je pač življenje in včasih me je sram, da obstajajo prva in stota praseta!

Ko sem odbrenkal tisto neskončno dolgo uro ob krsti generalnega, so me naglani z našim kombijem po vence. S šoferjem sva jih komaj stlačila v avto, toliko jih je bilo, pa še so prihajali. Potem sva jih nosila v mrliško vežico in ko je zmanjkalo prostora, pred vežico in potem okoli in potem za mrliško vežico. Venci so se mi tako zagnusili, da bi jih zmetal v konterterje. Ugotovil sem, da je prvo prase tudi v mrliški vežici prvo prase. Kaj pa v grobu oče? Smo pri trohnenju enaki? Upam da smo, kajti ne bi prenesel, da bi prvo prase imelo še pri trohnenju privilegij. Razpad telesa je najbrž za vse enak in hvala božji modrosti za to milost.

Ko smo generalnega pokopali, so za nas stota praseta, ki smo tako ali drugače sodelovali pri pogrebu, imeli v neki gostilni plačano kosilo. Prva praseta so se pa z avtomobili odpeljala v kakšen boljši lokal, kjer so imela seveda tudi plačano kosilo. Ne spodobi se namreč da bi prva praseta žrla skupaj s stotimi praseti. Treba je vendar ločevati kdo je kdo. Sploh nisem šel v gostilno, čeprav sem bil lačen. Kmalu potem je umrl moj sotrpin Ivan. Tih, skromen in neznaten človeček je bil. Vsi so ga imeli za takšnega, ki je malo čez les, kot se temu reče. Rad me je imel in jaz njega in vem dobro, da ni bil čisto nič čez les. Včasih je bruhal iz sebe tudi kakšno modrost. Seveda sem šel za pogrebom. Opazil sem, da nas je bilo iz podjetja za pogrebom samo pet in še to smo bili samo stota praseta. Mislil sem, da bi moral biti navzoč vsaj predsednik sindikata, pa Ivanov mojster, pa sekretar partije, kajti Ivan je bil član zveze komunistov. Kako je ta skromni človeček prišel v partijo, mi ni jasno. Še manj mi je pa jasno, zakaj je sploh bil v partiji. Res so včasih človeška pota prav nedoumljiva. Tudi venca sindikat ni dal, pač pa smo v oddelku sami zbrali denar za venec. Vem tudi, da so pozabili izobesiti črno zastavo. Da oče, pozabili so na tega tihega skromneža. Preneznaten je bil. Po tistem velikem pogrebu generalnega direktorja je bil pogreb Ivana prava sramota za medčloveške odnose.

Naslednji dan sem bil žalosten in delo mi ni šlo nič kaj od rok. To je opazil mojster.

»Kaj pa je s teboj Gašper?« je vprašal mojster.

»Ivana smo pokopali,« sem rekel.

»A, saj res, vidva sta se dobro razumela kajne?«

»Da, dobro sva se razumela, tovariš mojster.«

»No ampak to ne sme biti vzrok, da delaš površno. Zberi se!«

»Najbolje da grem domov, pa mi pišite dopust.«

»Kaj, ti bi šel kar domov in to sedaj ko še Ivana ni! Kam pa pridemo!« se je zadril mojster. Mene so pa špiknile njegove besede.

»Ivana sploh ne bo več, mojster?«

»Vem, vem da ga ne bo več, saj je vendar umrl.«

»Zakaj pa niste včeraj prišli na pogreb, mojster?«

»Imel sem obisk. Sicer pa, kaj te pa sploh briga.«

»Imel je obisk. Imel je obisk,« sem rekel glasno in se potem začel smeјati.

»Umolkni, predrznež!« je zatulil mojster.

»Je prišel na obisk predsednik sindikata in sekretar partije? Tudi njiju nisem videl na pogrebu.« Še sem se smejal, mojster pa besnel.

»Na disciplinsko te bom dal za tole,« je rekel.

»Ne bom šel mojster. Ivana ni več, mene pa tudi odpisite.« Obrnil sem se in odšel v garderobo, kjer sem se preoblekel in odšel na cesto. Naslednji dan pa sem dobil delavsko knjižico.

Oče, brzdati bi se moral. Ivan se je znal. To je bila Ivanova modrost. Ivan je bil velik človek. Počiva blizu generalnega direktorja. Obema želim miren večni sen. Pa lep pozdrav oče.

TELOVADBA

Oče, če boš začel pri svojih sedemdesetih letih telovaditi, ti lahko pošljem bogat seznam vaj. Veš, telovadba ohranja človeka gibčnega in tudi sicer je za zdravje zelo koristna. Delal boš z večjo lahkoto in postal boš tudi bolj ustvarjalen. Če ti bo samemu telovaditi dolgočasno, pojdi v hlev in poskušaj se krave naučiti telovaditi. Morda bodo tudi one postale bolj ustvarjalne in dajale več mleka. Kaj se ve?

Nadaljevanje prihodnjic

NOVICE IZ RADOVLJSKE OBČINE

Po presoji izvršnega sveta OS Radovljica je gospodarstvo občine doseglo v letu 1983 in v prvem polletju 1984 uspešne premike. Lansko leto je bilo zlasti uspešno drugo polletje, potem ko so se zboljšale razmere v preskrbi s surovinami in reprodukcijskimi materiali. Po odmrznitvi cen se je na trgu pojavilo več izdelkov, ki jih je prej primanjkovalo. Leta 1983 je bila dosežena 1,5 % rast družbenega proizvoda. Tak razvoj se nadaljuje tudi letos, kar kaže podatek, da je industrijska proizvodnja v obdobju januar—junij dosegla kar 6,1 % rast.

Na 9. seji predsedstva in sekretariata OK ZSMS Radovljica, 22. avgusta so se dogovorili o pripravah na javno razpravo o praznovanju dneva mladosti in o kadrovske izbiri kandidatov za udeležbo na mladinski poletni politični šoli RK ZSMS v Ljubljani. Sprejeli so delovni načrt uresničevanja smernic mladinske samopomoči. Razen tega so se dogovorili tudi o pripravah na problemsko konferenco o mladoletniškem prestopništvu, ki bo predvidoma v oktobru letos. Beseda je tekla še o kadrovske vprašanjih v OK ZSMS Radovljica ter o izvedbi nadomestnih volitev sekretarja OK ZSMS. Potrdili so tudi polletno finančno poročilo OK ZSMS.

Komisija za idejnopolično usposabljanje in informiranje pri OK ZK Radovljica je na 1. seji 21. avgusta sprejela program dela. Člani komisije so spregovorili tudi o dobrih in slabih platih dosedanjega usposabljanja komunistov ter o informiranju članov ZK v osnovnih organizacijah, ki je vse prej kot zadovoljivo. O svojih ocenah in stališčih, ki naj bi služile za pozitivno usposabljanje in informiranje v vseh OO ZK je poročala predsedstvo OK ZK, ki bo to področje partijske aktivnosti vključilo v svoje programske naloge.

Svet za tradicije delavskega gibanja pri občinskem svetu zveze sindikatov Radovljica je na 5. seji 29. avgusta presojal potek akcije za zbiranje gradiva po delovnih organizacijah v občini. Za zdaj je nekaj več kot drugod storjenega v leski Verigi, na LIP Bled in deloma tudi v Plamenu Kropa. Zavzeli so se za nadaljevanje akcije tudi v drugih delovnih organizacijah. Dogovorili pa so se tudi za udeležbo članov tega sveta na seminarju za pisce kronik in zbiralce gradiva o delavskem gibanju, ki bo jeseni v organizaciji RS ZSS Slovenije.

V počastitev krajevnega praznika KS Gorje, ko se spominjajo prvih petih talcev streljanih 28. avgusta 1941, je bila v soboto 25. avgusta v dvorani TVD Partizan slavnostna seja skupščine delegatov KS Gorje. Zasluznim krajanom so podelili priznanja, posebna delegacija pa je položila vence na grobove padlih borcev. V kulturnem programu so nastopili domači pevci in godbeniki.

Ob 40 letnici požiga vasi Radovna so krajevne DPO v Gorjah priredile v Radovni spominsko svečanost. Govoril je nekdanji sekretar okrožnega odbora OF Jesenice Aleš Jelenc. V kulturnem programu so nastopili moški zbor DPD Svoboda Gorje, godba na pihala Gorje in recitatorji osnovne šole bratov Zvan Gorje. Sočasno so pripravili tudi srečanje gorenjskih izseljencev iz druge svetovne vojne.

V obdobju januar—junij 1984 je znašala poprečna doba bivanja gostov v turističnih krajih radovljske občine 3,8 dni. To poprečje znaša pri domačem gostu, medtem ko za tujega gosta znaša poprečno bivanje 3,9 dni.

Od 22. do 23. avgusta je bilo na Bledu (v Vili Bled) prvo srečanje mednarodne šole za storitev znanstvenih spoznanj (ISSEK). To je mednarodno združenje znanstveno raziskovalnih organizacij, ki delujejo na področju računalniških znanj. Srečanje je pripravil inštitut Jožef Stefan iz Ljubljane v sodelovanju s Turing institutom iz Londona.

Na tritedenskem obrambnem usposabljanju v avgustu je bilo na Pokljuki z mladinci in mladinkami iz vseh gorenjskih občin tudi 35 mladih iz radovljske občine, ki niso zajeti v tovrstno usposabljanje v srednjem usmerjenem izobraževanju. Med bivanjem na Pokljuki so mlade obiskali predstavniki OK ZSMS Radovljica, drugih DPO in občinske skupščine.

V DO Sukno Zapuže so v prvem polletju 1984 prodali svoje izdelke konfekcijam, trikotarjem in trgovinam za 51,35 % več kot lani v tem obdobju. Od planirane vrednosti 496 milijonov din jim je uspela realizacija prodaje za 428.033.359 dinarjev. Vzrok za delno zaostajanje je v prestativah rokov dobav na julij in avgust.

V polletju 1984 so v LIP Bled dosegli dohodek na delavca v višini 521.484 dinarjev. Ta dohodek so dosegli v temeljni organizaciji Trgovina 640.720 din, Rečica 584.203 din, Tomaž Godec Bohinj 592.800 din, Mojstrana 500.117 din, delovna skupnost skupnih služb 444.618 din in Podnart 443.107 din.

Po zbranih podatkih analitične službe komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo OS Radovljica je letos ob polletju najbolj narasel obisk gostov v gostiščih, kjer so jih našli v primerjavi z lanskim časom kar za 35,6 % več. V kampih se je povečal obisk za 27,1 % v zasebnih sobah pa le za 7,8 %.

Z veliko pompa in skritih upanj so sprejeli prve goste v obnovljeni nanovo odprti Vili Bled, ki jo je za potrebe vrhunskega turizma prevzelo HTP Bled v aprilu od republiškega izvršnega sveta. V Vili Bled, ki bo namenjena res najbolj zahtevnim gostom, je v apartmanih in sobah 90 ležišč, ki so kot zadržujejo, že vsa oddana do konca sezone. HTP Bled je vložilo v obnovo blizu petdeset milijonov dinarjev.

Gostje, zlasti tuji vseskozi radi zahajajo v radovljski kamp poleg letnega kopališča. Razen rednih gostov, ki se vsako leto vračajo je vse več tudi prehodnih. Zavoljo tega so že lani razširili šotorišče za 50 šotorov namenjeno prehodnim gostom. Letos pa so razširili tudi kopališki prostor pri otroškem bazenu kot je načrtovano z zazidalnim načrtom. Zmogljivost kampa je zdaj za 300 gostov.

Izobraževalna skupnost občine Radovljica je ob dnevu prosvetnih delavcev radovljske občine, 24. avgusta letos, prvič nagradila enajst zasluznih delavcev z Zagarjevimi plaketami. To nagrado je skupnost ustanovila v spomin na narodnega heroja in revolucionarja Staneta Zagarja, ki je učiteljval na Srednji Dobravi pri Kropi. Ta priznanja so letos prejeli: Danica Lah iz osnovne šole F. S. Finžgarja Lesce, Bogdan Zupan iz delovne enote šole v Srednji vasi, Apolonija Ferjan in Alenka Špenko iz osnovne šole prof. dr. J. Plemlja Bled, Polonca Lorenčič iz osnovne šole A. T. Linhartaradovljica, Ljubica Božič-Sartori iz osnovne šole Stane Zagarja Lipnica, Slavka Jerele iz osnovne šole bratov Zvan Gorje ter Cilka Novoselec, Marija Šmid in Andrej Šiljar iz osnovne šole dr. J. Mencingerja Bohinjska Bistrica. Nagrado pa je prejel tudi kolektiv delovne enote šole 4. maja v Begunjah.

Krajevni praznik so praznovali tudi krajan KS Ljubno, ki se spominjajo 25. avgusta 1941, ko so nacisti pod vasjo ustrelili prvih pet talcev. Osrednja proslava je bila na svečani seji skupščine KS 24. avgusta v domu TVD Partizan Ljubno. Po kulturnem programu so podelili priznanja zasluznim posameznikom.

Na Delavski univerzi Radovljica pripravljajo v jesenskem semestru več tečajev za odrasle, ki se bodo pričeli v drugi polovici septembra. Tudi letos bodo organizirali tečaje nemščine in angleščine od prve do četrte stopnje, francoščine in italijanščine prve in druge stopnje. Predvidoma bodo odprli tudi strojepestne tečaje prve in druge stopnje, razen tega pa so razpisali tudi tečaje za strojnike centralnih naprav in kurjače kotlov. Bržčas bo veliko tudi prijav za tečaje modnega šivanja. Glede na še vedno velike potrebe bodo organizirali pouk na oddelkih osnovne šole za odrasle od petega do osmega razreda.

Bohinjski turistični in kulturni delavci bodo skupaj z živorejci organizirali tudi letos tradicionalni kravji bal, že 29. po vrsti. Ta bo v nedeljo, 9. septembra ob jezeru oz. v Ukancu kot vsako leto, ko bodo pastirji prignali živino s planin. Ob že znanih sešah in programu, ki ga pripravljajo bohinjski kulturniki, bo poskrbljeno tudi za okrepčilo in kot vedno za veselo rajanje. S tem bo letos že itak dovolj pestro kulturno zabavno življenje v Bohinju dobilo še zadnji jesenski poudarek, ki ga ne kaže zamuditi.

23. avgusta je izšla 7. številka Obzornika Indok centra delegatov in delegacij občine Radovljica v 1500 izvodih. Razen celotnega delegatskega gradiva za 25. ločene seje vseh treh zborov občinske skupščine Radovljica, je v Obzorniku objavljen tudi govor predsednika občinske skupščine Borisa Šetine, ki ga je imel na slavnostni seji skupščine ob občinskem prazniku.

V organizaciji likovne skupine, katere glavni pobudnik in organizator je akademski slikar Albin Polajnar iz Bohinjske Bistrice, je pod pokroviteljstvom LIP Bled od 17. avgusta na ogled v avli doma Joža Azmana zanimiva likovna razstava. Zanimiva je zategadelj, ker se predstavljata s svojimi deli Albin Polajnar skupaj s pred 50 leti umrlim Valentinom Hodnikom, tudi domačinom iz Bistrice. Oba sta v slogu dokaj različna, v motivih pa podobna umetnika, ki ponazarjata krajinske podo-be svojega domačega okolja.

Več, kot dva tisoč obiskovalcev je v nedeljo 26. avgusta dopoldne prisluhnilo zvokom klenih slovenskih harmonikarjev, ki so prišli na Pokljuko, da so se udeležili že 16. tekmovalja pod nazivom Pozdrav s planin. Kar 34 jih je nastopilo s po eno ljudsko in eno partizansko skladbo. Najboljši posamezniki so bili po mnenju komisije harmonikar Milan Resnik iz Blagovice in brata Vebile iz Kočevja na diatonični harmoniki. Pod pokroviteljstvom tovarne glasbil Melodija iz Mengša, je bilo nedeljsko srečanje posvečeno spominu Franca Jernejca-Milčeta, umrlega pobudnika te prireditve.

Ob 20-letnici ustanovitve Balinarskega kluba Radovljica in organiziranega balinarskega športa v tem kraju, je bilo v nedeljo, 26. avgusta že 19. balinarsko srečanje za pokal Gorenjske. Med dvanajstimi moštvii iz Slovenije, Hrvaške in Italije, med njimi tudi treh prvotilgaških, je osvojilo prvo mesto in pokal Gorenjske '84 moštvo BK Umag, 2. mesto BK Železnikar Postojna, 3. mesto pa BK Polje Ljubljana. Prva ekipa Radovljice je bila 5. BK Lesce7., Radovljica mladi 9. in BK Jesenice 10. Organizacija je bila kot vedno odlična.

MOŽNI PRISPEVEK ZDRAVLJENJA IN NEGE BOLNIKA NA DOMU K RACIONALIZACIJI ZDRAVSTVENEGA VARSTVA NA JESENICAH

Nekateri podatki o zdravljenju in negi bolnika na domu na Jesenicah

Zdravstvena statistika beleži organizirano izvajanje zdravljenja in nege bolnika na domu (pri čemer gre predvsem za zdravstveno nego bolnika na domu) v gorenjski regiji v letih 1965—1968, nato 1975—1977 in od leta 1979 naprej nepretrgoma. Tudi v slovenskih razmerah ugotavljamo izrazita nihanja v uresničevanju zdravstvene oskrbe na domu bolnika, saj je prišlo zlasti v letih 1970—1975 do vidnega zmanjšanja (glej sliko št. 2) zdravljenja in nege bolnika na domu. Po drugi strani pa moramo nadalje ugotoviti, da so po obstoječih zdravstveno-statističnih podatkih za leto 1981 kazalci o obsegu zdravstvene oskrbe na domu v gorenjskih občinah med nižjimi v

Sloveniji, istočasno pa je spodbudno to, da je pa indeks števila bolnikov pri zdravstveni negi bolnika na domu na 1.000 prebivalcev, in sicer po primerjavi 1982/1981 v republiki najvišji prav na Gorenjskem. Razvojnitrend je potemtakem v regiji sprejemljiv, toda stanje je še zmeraj takšno, da je nanj treba konkretno opozoriti. Število bolnikov pri zdravstveni negi bolnika na domu na 1.000 prebivalcev v letu 1982 po posameznih izbranih občinah je podano v tabeli št. 1. Res je, da lahko postavimo pod dvom zdravstveno-statistične podatke zaradi različnega odnosa do zbiranja podatkov, vendar je to le svojevrsten in slejkoprej edini kazalec določenega stanja, ne nazadnje pa si je možno razlagati, da tudi neustrezen odnos do zbiranja podatkov lahko zrcali določen odnos do dejavnosti, ki jo ugotavljamo.

Tabela št. 1: Število bolnikov pri zdravstveni negi na domu na 1.000 prebivalcev v letu 1982 v izbranih občinah v SR Sloveniji

občina	število bolnikov
1. Jesenice	4,43
2. Kranj	1,09
3. Ljubljana-Moste-Polje	2,06
4. Maribor-mesto	9,28
5. Ilirska Bistrica	17,48
6. Kočevje	28,33
SR Slovenija	6,77

Tudi primerjava števila bolnikov pri zdravstveni negi na domu s hospitaliziranimi (to je z bolniki v bolnišnicah) kaže sorodne rezultate v tabeli št. 2.

Tabela št. 2: Odstotek bolnikov pri zdravstveni negi na domu v primerjavi s hospitaliziranimi v letu 1982 v izbranih občinah v SR Sloveniji

občina	odstotek (100 % so hospitalizirani bolniki)
1. Jesenice	0,58 %
2. Kranj	0,73 %
3. Lj.-Moste-Polje	1,43 %
4. Maribor-mesto	5,04 %
5. Ilirska Bistrica	10,30 %
6. Kočevje	19,06 %
SR Slovenija	3,75 %

Oboji podatki izpričujejo, da so že glede na slovensko poprečje pri izvajanju zdravstvenega varstva na Jesenicah dokajšnje razvojne rezerve. Tako imajo pri številu bolnikov na domu na 1.000 prebivalcev Jesenice 65,4 % slovenskega poprečja, pri primerjavi bolnikov na domu in bolnikov v bolnišnicah pa zgolj 15,5 %. Nekateri ocenjujejo, da je slovensko poprečje še vedno nizko, to pa je obenem toliko močnejši argument, da je dejavnost zdravljenja in nege bolnika na domu na Jesenicah resnično pomemben pripomoček za racionalizacijo zdravstvenega varstva v občini.

DRUŽBENOGOSPODARSKI ARGUMENTI ZDRAVLJENJA IN NEGE BOLNIKA NA DOMU

Najpomembnejše je, da zdravljenje in nega bolnika na domu za določen obseg zdravstvenih storitev omogoča bolj humano medicino, večjo psihično stabilnost bolnika in s tem hitrejšo okrevanje. Poudarimo nadalje, da si brez vzpostavljanja celovitega zdravljenja in nege bolnika na domu niti misliti ne moremo racionalizacije bolnišnične dejavnosti: skrajševanja ležalne dobe, manjšega števila bolniškooskrbnih dni itd. V sedanjih zaostrenih materialnih pogojih pa je še zlasti dragoceno to, da zdravljenje in nega bolnika na domu prinaša cenejše zdravstvene storitve, ki so najmanj enakovredne tistim, ki jih izvajajo v bolnišnični zdravstveni dejavnosti. Strojovna literatura prinaša podatke, da so v skupini storitev, ki so jih pod določenimi strokovnimi pogoji prenesli v osnovno zdravstveno dejavnost, pocenitve od tri do šestnajstkratne. Tudi naše izkušnje potrjujejo takšne rezultate. V skupini 13 bolnikov, ki so jih namesto v bolnišnici ob ustrezno organizirani osnovni zdravstveni dejavnosti zdravili na domu, so bile v celoti storitve cenejše od 1,3 do 5,2-krat.

Večkrat se sicer pojavljajo pomisleki, da je zdravljenje in nega bolnika na domu celo dražja od bolnišničnega zdravljenja, vendar moramo poudariti, da vse svetovne in tudi naše izkušnje izpričujejo prav nasprotno. Ni namreč možno obravnavati katerikoli skupek zdravstvenih storitev oziroma zdravstveni primer, ga prenašati iz bolnišnične v osnovno zdravstveno dejavnost in pri tem primerjati stroške zdravljenja. Gre zgolj za tiste primere, ki jih lahko strokovno enakovredno zdravimo na domu in slednjic za tiste, pri katerih je zdravljenje in nega na domu cenejše. Če zadostimo prvemu pogoju, ne moremo pa uveljaviti drugega, to še vedno pomeni, da teh storitev ni realno prenašati v osnovno zdravstveno dejavnost. Dilema, ali je zdravljenje in nega bolnika na domu dražja od bolnišnic je potemtakem navidezna in neresnična.

PODLAGE ZA ORGANIZIRANJE ZDRAVLJENJA BOLNIKA NA DOMU

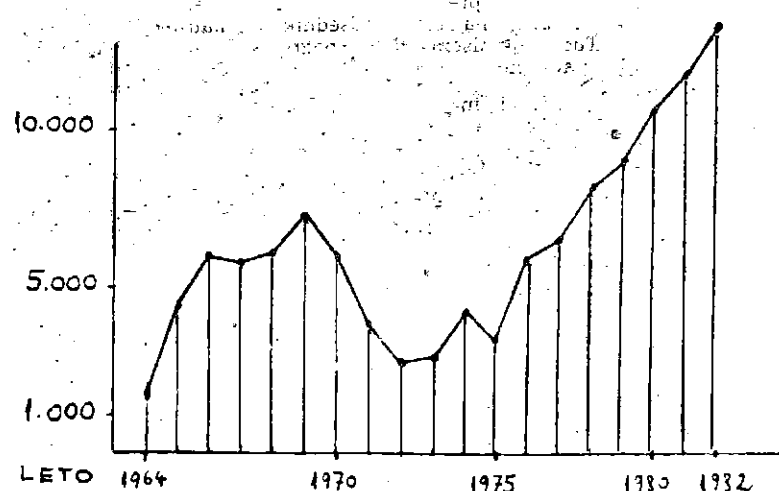
Ugotovili smo že, da so storitve zdravnika, ki izvaja zdravljenje bolnika na domu in obenem koordinira delo medicinske sestre ter organiziranih uporabnikov, neizogibni sestavni del zdravljenja in nege bolnika na domu kot enovite dejavnosti. Pri tem se zdravnik ravna po svojem strokovnem znanju in presoji, usmeritev pri delu pa so mu enotna doktrinarna izhodišča za zdravljenje in nego bolnika na domu, s katerimi na nekaterih področjih zdravstvenega varstva v dobrih meri že razpolagamo. Res je, da vseh medicinskih področjih še nismo pokrili z enotnimi doktrinarnimi izhodišči z vidika zdravljenja na domu, toda to ne more biti kulisa, zaradi katere ne bi šli v pospešeno razvijanje zdravljenja in nege bolnika na domu že tukaj in sedaj. Znano je namreč, da zdravljenje na domu obstaja, odkar obstoji zdravstveno varstvo oziroma zdravstvo: Brez zdravnikovih obiskov na domu si ni mogoče predstavljati zdravstvenega varstva. V sedanjem trenutku gre potemtakem za to, da s skupno organizirano akcijo izpeljemo strokovno-organizacijske podlage za dolgoročno racionalizacijo zdravstvenega varstva in da posodobimo ter izboljšamo in razširimo to, kar delno že imamo.

Katere so najpogostejše skupine bolezni, ki so pomembne za zdravljenje in nego bolnika na domu?

Gre za zelo pomembno praktično vprašanje, saj s tem usmerjamo pozornost k tistim strokam, kjer je treba vložiti relativno največ zahtevnih strokovnih naporov za razvoj zdravljenja in nege bolnika na domu. Te skupine bolezni so naslednje:

1. bolezni kosti, mišic in sklepov;
2. bolezni srca in ožilja;
3. neoplazme;
4. živčne, psihične bolezni in bolezni čutil;

Nadaljevanje

Slika št. 2: Gibanje števila bolnikov pri zdravstveni negi na domu v SR Sloveniji v letih 1964—1982

ZVEZA KOMUNISTOV MORA BITI USPOSOBLJENA TUDI ZA IDEJNOPOLITIČNI BOJ

Kot izhodišče za prispevek o idejnopolitičnem izpolnjevanju zveze komunistov je oblikovana misel iz predloga sklepov 13. seje CK ZKJ o uresničevanju vodilne vloge v ZKJ in krepitvi njene idejne in akcijske enotnosti, ki izraža naslednje: »Zahtevne in težavne neposredne in dolgoročne naloge, ki so pred zvezo komunistov in družbo, zahtevajo idejnopolitično usposobljeno človeštvo, globlje teoretsko delo in živahni idejni boj v luči spoznanj, do katerih je prišla marksistična znanstvena in teoretska misel nasploh, ter deleža vidnih revolucionarjev, mislecev jugoslovanskega delavskega gibanja, zlasti Tita in Kardelja.«

K tej misli iz predloga sklepov 13. seje CK ZKJ lahko dodamo še misel iz sklepov predsedstva CK ZKJ o idejnem in teoretskem izpolnjevanju delovanja zveze komunistov (77. seja predsedstva, 29. maja 1984): »Potrebna sta stalna skrb in organizirano delovanje za poglobljanje idejnopolitičnega dela članov in organizacij zveze komunistov. Aktualnih nalog socialističnega samoupravnega razvoja ne bomo mogli uresničevati brez mnogo večjega in bolj organiziranega razvijanja idejnopolitičnega dela v osnovnih organizacijah zveze komunistov.«

Ta izhodišča organov zveze komunistov Jugoslavije morajo biti upoštevana v razpravah članov ZKS o uresničevanju družbene vloge ZKJ kot avantgardne organizacije delavskega razreda in naše socialistične samoupravne skupnosti. To je lahko in mora biti osnova za nadaljnje idejnopolitično in teoretsko izpolnjevanje in delovanje ZK Jugoslavije.

Teoretsko izhodišče programskih izhodišč, politike in delovanja zveze komunistov je marksizem, zlasti tisti del tega nauka, ki opredeljuje cilje delavskega razreda, politiko in strategijo njegove avantgarde, komunistične partije, kar predstavlja ideologijo zveze komunistov. Ideologija zveze komunistov je torej družbeno razredna zavest, ki je pogojena s spoznanji marksistične znanstvene teorije in hkrati z zakonitostmi ter s procesi in pojavi razvoja naše socialistične samoupravne družbe.

Naloga zveze komunistov ni samo, da razvija idejno in akcijsko delovanje v skladu z marksistično ideologijo, ampak tudi, da jo ustvarjalno izpolnjuje. V tem smislu Vlado Janžić piše: »Pri tem je izredno pomembno to, da sta moč in življenjskost naše revolucionarne ideologije in gibanja v stalnem razvoju in odprtosti proti novim problemom, ki nam jih postavlja socialistična praksa vsak dan. Zveza komunistov goji značaj ustvarjalne ideologije, nasproti slehernemu zadovoljstvu ali zapiranju v defenzivo ter v dogmatičnost družbene misli.« (Aktualna vprašanja družbene vloge in delovanja ZK, 1978).

To pomeni, da mora biti ideološka dejavnost ali, kot jo običajno označujemo, idejnopolitična dejavnost neolčljiva in bistvena sestavina dejavnosti sleherne osnovne organizacije ZKS. Sestavina idejnopolitične dejavnosti zveze komunistov je idejnopolitični boj proti vsem pogledom in težnjam, ki nasprotujejo marksistični znanstveni teoriji in razvoju naše samoupravne socialistične družbe. Zato so na seji predsedstva CK ZKJ maja 1984 (sklepi o idejnem in teoretskem izpolnjevanju ZK) poudarili, da je potrebno zagotoviti enoten, vztrajen in nenehen idejnopolitični boj zveze komunistov proti nacionalističnim in drugim antisocialističnim silam in njihovim poskusom, da bi spodkopali temeljne vrednote naše revolucije in našega socialističnega samoupravnega sistema. Zato je nujno, da se ta prizadevanja čim bolj povežejo, koordinirajo in spremenijo v enotno akcijo zveze komunistov. Še posebej pa mora zveza komunistov pravočasno reagirati na izzive nasprotnikov, ki napadajo pridobitve in vrednote naše socialistične revolucije.

Pripomniti velja, da mora dobiti idejnopolitični boj zveze komunistov v sedanjih razmerah razvoja naše socialistične samoupravne družbe takšen dvig in razmah kot ga je dobil po znameniti 21. seji predsedstva CK ZKJ leta 1971 in druge seje konference ZKJ, leta 1972, ki je z akcijskim programom opredelila in zahtevala okrepitev idejnopolitičnega boja zveze komunistov. S tem akcijskim programom je bilo opredeljeno, da mora zveza komunistov razvijati idejnopolitični boj proti tistim idejnim pojavom, pritiskom in težnjam, ki preprečujejo krepitev družbene vloge in političnega vpliva delavskega razreda in njegove avantgarde kot so na primer:

- podcenjevanje in razvrednotenje naše socialistične revolucije in njenih dosežkov,
- poskusi, da bi zmanjšali pomen razredne osnove revolucionarnih sil naše socialistične skupnosti,

- poskusi, da bi izrinili zvezo komunistov iz tokov samoupravnega in političnega odločanja z namenom, da bi izgubila značaj organizacije revolucionarnih akcij,
- težnje tehnokratskih skupin, da bi manipulirali s proizvajalci in samoupravnimi organi itd.

Menim, da je idejnopolitični boj zveze komunistov proti navedenim idejnopolitičnim pojavom, pritiskom in težnjam aktualen tudi danes, čeprav so lahko pojave oblike teh odstopanj danes drugačne. To tudi pomeni, da takšne negativne idejne pojave oblike, pritiski in težnje niso bili odpravljeni, ampak da so prisotni zlasti v kritičnih obdobjih razvoja naše socialistične samoupravne družbe. Prav zato, ker je idejnopolitični boj zveze komunistov v zadnjem desetletju marsikje zastal, je potrebno odločno in stalno razvijati idejno bitko za dokončno odpravo protisocialističnih in protisamoupravnih teženj v razvoju naše samoupravne družbe.

Zato je smiselno, da obnovimo pobudo CK ZKS iz leta 1972, da bi pri vodstvih ZKS v občinah oblikovali idejnopolitična, marksistična jedra iz vrst usposobljenih in zainteresiranih komunistov, ki naj bi imela predvsem naslednje naloge:

- organiziranje teoretičnega dela,

- izdelava ustreznih idejnopolitičnih in strokovnih analiz in ocen za potrebe delovanja ZK,

- idejnopolitični dialog in boj mnenj v sredstvih informiranja itd.

To pobudo lahko povežemo s pobudo, ki je zajeta v sklepih predsedstva CK ZKJ o idejnem in teoretičnem izpolnjevanju ZK, ki je oblikovana takole: »Da bomo sposobni na najboljši način in pravočasno javno odgovoriti na javno izzivanje idejnopolitičnih nasprotnikov zveze komunistov, do katerih prihaja v različnih oblikah, bomo morali pri komisijah za idejno delo ustanoviti posebne aktivne komunistov kot dopolnilno obliko idejnopolitične akcije zveze komunistov. Tem aktivom moramo zagotoviti nujno potrebne informacije, da bodo hitro zvedeli za vsak pojav nasprotnikovega idejnega delovanja. Aktivni bodo morali proučiti vsak tak primer, se dogovoriti o stališčih in oblikah javnega nastopanja oziroma organu ZK predlagati sprejem določenih stališč ali akcije.«

Če po letu 1972 ni bila realizirana pobuda o oblikovanju idejnopolitičnih jeder, pa je treba danes dovolj resno proučiti pobudo predsedstva CK ZKJ, da se pri vodstvih zveze komunistov ustanovijo posebni aktivni komunistov kot posebna oblika dela za spodbujanje idejnopolitične akcije zveze komunistov. Pri tem pa se lahko upoštevajo tudi opredeljene naloge za delovanje idejnopolitičnih jeder ZK iz leta 1972.

Za uspešno razvijanje idejnopolitičnega boja je potrebno bogatiti tudi idejnopolitično delo članov in organizacij zveze komunistov. Pri tem lahko znova navedemo nekatere naloge ZK na tem področju iz akcijskega programa 2. seje konference ZKJ, v katerem je med drugim navedeno tudi naslednje: »Potrebno je preseči resno zaostajanje v ideološkem in teoretičnem delu. To pa zahteva:

- veliko večjo odgovornost, posodobitev in boljšo kakovost dela za ideološko vzgojo članov,

- idejno razčiščevanje aktualnih vprašanj politike in prakse ZKJ,

- aktivnejši in odgovornejši odnos organizacij in vodstev ZK za širše zbiranje ustvarjalnih sil v ZK in družbi ...

- obogatitev idejnega življenja v zvezi komunistov in izostritev idejnega merila, ki bodo osmislila družbenopolitično delovanje, stališča in akcije komunistov itd.«

Tudi takšne naloge je potrebno upoštevati za bogatitev idejnopolitičnega dela, ki pa morajo biti prilagojene sedanjim stopnji razvitosti naše socialistične samoupravne družbe in uresničevanju družbene vloge zveze komunistov. V sklepih predsedstva CK ZKJ je za bogatitev idejnopolitičnega dela v osnovnih organizacijah ZK poudarjeno naslednje: »Nujno moramo razvijati sposobnost komunistov za spoznavanje temeljnih procesov in protislovij v proizvodnih odnosih, da bodo lahko v konkretnem delovanju in v idejnem boju pojasnjevali in reševali bistvena idejnopolitična vprašanja, ki zadevajo nadaljni razvoj socialističnega samoupravljanja ter da bodo tako mobilizatorsko delovali v temeljnih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, v socialistični zvezi in v drugih oblikah samoupravnega organiziranja in delovanja.«

To ne pomeni, da bi se morali v osnovnih organizacijah ZKS posvečati izrazitemu teoretskemu delu, ampak predvsem spoznavanju marksističnih teoretskih izhodišč, povezovanju teorije in prakse, spoznanju in osmišljanju družbenopolitične in samoupravne prakse. Pogoj za to pa je stalno organizirano idejnopolitično usposabljanje in marksistično izobraževanje članov ZKS, ki mora biti povezano z neposrednimi potrebami idejnopolitičnega boja in delovanja zveze komunistov. Idejno politično usposobljeni člani ZKS se bodo lahko lažje zoperstavili različnim negativnim težnjam tako znotraj zveze komunistov kot tudi izven nje, kot na primer demagogiji, nihilizmu, malomeščanščin, destruktivizmu itd.

Vse to, kar je v tem sestavku navedeno, mora biti sestavina idejnopolitičnega dela in dejavnosti sleherne osnovne organizacije ZKS. To trditev lahko še podkrepimo s citatom iz sklepov predsedstva CK ZKJ o idejnem in teoretskem izpolnjevanju zveze komunistov: »Kolikor bolj bodo prizadevanja ZK za intenzivnejše idejnopolitično delo med delovnimi ljudmi povezana z idejno in politično prakso razvijanja revolucionarnih dosežkov, toliko bolj se bo krepila socialistična samoupravna zavest delovnih ljudi kot odločnih borcev za humanistične ideje in stvarne dosežke svoje socialistične samoupravne večinacionalne skupnosti.«

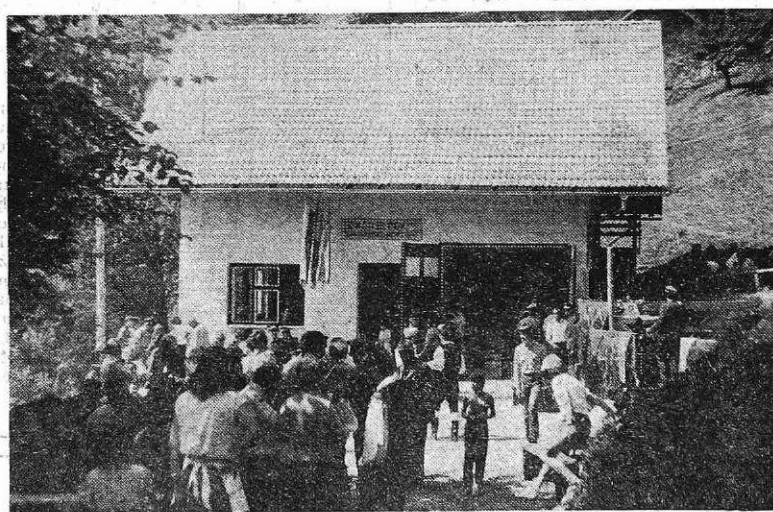
Tudi za idejno in teoretično izpolnjevanje zveze komunistov je potrebna trajna in ofenzivna akcija, da bi dosegli pričakovane in zaželeno rezultate v razvoju naše socialistične samoupravne družbe.

Srečko Krč

Železarski globus

ZR NEMČIJA

Zahodnonemško podjetje MAN-GHH bo dobavilo neki železarni v ameriški zvezni državi Južna Karolina obločno električno peč na istosmerni električni tok s težo šarže 30–35 ton. Obratovati bo pričela leta 1985; to bo prva takšna peč na svetu, ki bo po prototipu pričela normalno obratovati. Ena izmed njenih konstrukcijskih značilnosti je, da ima namesto treh samo eno elektrodo.

Nov dom gasilcev v Javornškem rovtu (foto Zdravko Noč)

S KONKRETNIMI AKCIJAMI IN DELOM VRNITI UGLED ZVEZI KOMUNISTOV

V ponedeljek, 3. septembra, je bil sestanek sekretarjev osnovnih organizacij zveze komunistov in članov občinskega komiteja ZKS Jesenice, katerega glavna točka je bila priprava na razpravo o predlogu sklepov 13. seje CK ZKJ. Pogovora sta se udeležila tudi član CK ZKS Tomaž Ertl in sekretar medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko Stefan Nemec.

V uvodu je sekretar OK ZKS Jesenice Branko Iskra predstavil operativni načrt aktivnosti in razprav po 13. seji za organe in organizacije ZKS v naši občini. Občinski komitej je osnovnim organizacijam že poslal poziv in operativni načrt, v teh dneh pa naj bi že začeli z razpravo. Naloga vseh članov ZK je opredeliti se v osnovnih organizacijah do predloga sklepov CK ZKJ, preveriti akcijsko in idejno enotnost v ZK, konkretno oceniti delo posameznih članov ZK v celotni samoupravni, delegatski in družbenopolitični strukturi in njihov prispevek pri uresničevanju gospodarske stabilizacije. Po taki temeljiti analizi naj bi izdelali program in izpeljali konkretne zadolžitve za posameznike, vključujoč odgovornost za izvajanje posameznih sklepov.

V razpravi je bilo govora o težavah pri idejnopolitičnem izobraževanju na vseh nivojih, predstavljen je bil težak položaj v jeseniški železarni in hkrati tudi prizadevanja ter pripravljenost vseh zaposlenih za izvrševanje sprejetih nalog na tem področju.

Posamezni razpravljalci so predstavili stanje na področju šolstva, trgovine, gradbeništva ... Tomaž Ertl je opozoril, na katerega področja naj se osredotoči razprava v osnovnih organizacijah, kje so najbolj šibke točke delovanja osnovnih organizacij in njenih članov ter na priložnost, da ravno z razpravami in s poznejšimi konkretnimi akcijami oziroma delom člani ZK začnejo vračati ugled ZK, ki ga je imela v preteklosti.

Mile Crnović

KS DOVJE-MOJSTRANA PRED NOVIMI NALOGAMI

Člani sveta krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana so na zadnji seji največ pozornosti namenili obravnavanju najbolj aktualnih nalog v poletnih mesecih ter do konca letošnjega leta. Najobsežnejša naloga jih prav gotovo čaka pri gradnji mrliških vežic na Dovjem, v sodelovanju s krajevno skupnostjo Hrušica.

Idejni projekt je pripravil Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice, do konca avgusta pa je bil v javni razpravi v obeh krajevnih skupnostih. Bistvenih pripomb ni bilo, tako, da so se člani sveta zavzeli, da se začnejo nadaljne priprave, predvsem zagotovitev potrebnih soglasij in gradbenega dovoljenja. Investitor mrliških vežic bo Kovinar Jesenice, finančna sredstva pa bodo zbrali iz različnih virov. Predračunska vrednost izgradnje vežic je okoli 5 milijonov dinarjev.

Na seji sveta so poudarili, da pri zagotovitvi vseh potrebnih sredstev za gradnjo vežic ne bi preveč obremenjevali krajanov, temveč naj bi poskušali vse druge možne načine financiranja. Krajevna skupnost bo med drugim prispevala les za gradnjo, del sredstev pa bo namenila tudi Komunalna skupnost Jesenice, med krajanji pa bodo pobirali le prostovoljne prispevke. Z gradnjo vežic naj bi predvidoma začeli že jeseni.

Na seji so govorili tudi o nadaljevanju asfaltiranja v krajevni skupnosti. Ob tem velja poudariti, da so v zadnjih letih največ pozornosti namenili prav asfaltiranju in obnovi vseh cest. Del sredstev krajanje že četrto leto zbirajo s samopriskrbovkom, doslej pa so položili asfalt na Belci, na Dovjem in v Mojstrani. V zadnjih dveh letih nadaljujejo z asfaltiranjem v najbolj oddaljenem naselju v Zgornji Radovni. Nove metre asfalta bodo položili predvidoma sredi septembra.

Na seji so spregovorili še o eni obsežni vaški odbori in komisije premalo aktivni in da so povsem neaktivni tudi nekatere delegacije samoupravnih interesnih skupnosti. V času, ko je vsako nalogo v krajevni skupnosti težko izpeljati, je seveda povsem nedopustno, da se posamezniki tako obnašajo, saj potem glavno breme sloni le na posameznikih, ki jim ni žal prostega časa. Očitno gre pri tem tudi za premalo načrtno kadrovske politike, predvsem v času evidentiranja, saj je od posameznikov moč slišati očitke, da jih nihče ni vprašal, če so pripravljeni delati oziroma opravljati posamezne funkcije.

Prav tako so ugotovili, da so posamezni vaški odbori in komisije premalo aktivni in da so povsem neaktivni tudi nekatere delegacije samoupravnih interesnih skupnosti. V času, ko je vsako nalogo v krajevni skupnosti težko izpeljati, je seveda povsem nedopustno, da se posamezniki tako obnašajo, saj potem glavno breme sloni le na posameznikih, ki jim ni žal prostega časa. Očitno gre pri tem tudi za premalo načrtno kadrovske politike, predvsem v času evidentiranja, saj je od posameznikov moč slišati očitke, da jih nihče ni vprašal, če so pripravljeni delati oziroma opravljati posamezne funkcije.

Prav tako so ugotovili, da so posamezni vaški odbori in komisije premalo aktivni in da so povsem neaktivni tudi nekatere delegacije samoupravnih interesnih skupnosti. V času, ko je vsako nalogo v krajevni skupnosti težko izpeljati, je seveda povsem nedopustno, da se posamezniki tako obnašajo, saj potem glavno breme sloni le na posameznikih, ki jim ni žal prostega časa. Očitno gre pri tem tudi za premalo načrtno kadrovske politike, predvsem v času evidentiranja, saj je od posameznikov moč slišati očitke, da jih nihče ni vprašal, če so pripravljeni delati oziroma opravljati posamezne funkcije.

J. R.

PRIPRAVE NA DAN VEZISTOV IN LETNO SKUPŠČINO SEKCIJE VEZISTOV NOV ZA GORENJSKO

Na drugi seji področne sekcije vezistov NOV za Gorenjsko, ki je bila 23. avgusta, so obravnavali priprave za počastitev 26. septembra, dneva vezistov, priprave na letno skupščino in tekoče zadeve.

Aktiv vezistov pri občinskem odboru ZZB NOV Kranj so zadolžili, da se poveže s komando vojne pošte v Kranju in se dogovori o udeležbi na proslavi, ki bo 26. septembra. Dogovorili so se, da se bodo slovesnosti udeležili vsi člani odbora sekcije. Proslave, ki bo ta dan v vojašnici Ljuba Šercerja v Ljubljani, se bosta kot običajno udeležila Edi Zavodnik iz Ljubljane in Ivan Kocjančič iz Škofje Loke.

Letna skupščina bo v četrtek, 4. oktobra, v prostorih PTT na Primskem v Kranju. Da ne bi obremenjevali delovne organizacije PTT v Kranju, bo skupščina potekala delovno, brez posebnega dodatnega programa. Na njej bodo podelili jubilejna priznanja in posebna priznanja republiške skupnosti vezistov NOV zgodovinskim krožkom tistih gorenjskih šol, kjer so učenci pomagali zbirati gradivo za zgodovino vezistov NOV.

Pred letno skupščino se bodo po občinah sestali aktivni pri občinskih odborih ZZB NOV. Izvolili bodo nove odbore aktivov in delegate za skupščino gorenjske sekcije.

Na jeseniškem aktivu se bodo skupno z radioklubom »Železar« dogovorili o izvedbi prvega »lova na lisico«, to je namišljene tajne sovražne radiopostaje na Jesenicah. To naj bi pripravili v počastitev dneva vezistov NOV. Razen tega bodo opisali drzno akcijo mladincev in skojcev Zasipa, ki so skupno z vezisti Jeseniško-bohinjskega odreda za svoje potrebe pobrali železniški in vojaški telefonski kabel v neposredni bližini nemških bunkerjev v Podhomu.

Da bi okrepili delovanje aktivna vezistov NOV v tržiški občini so predlagali, da bi za novega predsednika izbrali Franca Dolinarja.

B. B.

O NALOŽBAH V OBČINI IN USODI ZDRAVSTVENE USMERITVE V CSUI JESENICE

V sredo, 29. avgusta je bila peta redna seja predsedstva občinske konference SZDL Jesenice. Ker smo menili, da sta dve točki dnevnega reda ne le take narave, da bi zanimala naše bralce, temveč tudi ključni za področje investicijske dejavnosti v gospodarstvu in negospodarstvu naše občine in za nadaljnjo usodo zdravstvene usmeritve v Centru srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice, ju predstavljamo v cilju celovitosti informiranja nekoliko obsežneje.

Po vročih julijskih razpravah v slovenski skupščini o negospodarskih investicijah, ko delegati zbora združenega dela in zbora občin niso sprejeli predloga zakona o začasnih prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi za pridobitev določenih objektov v letih 1984 in 1985, so tudi na predsedstvu občinske konference SZDL ocenili situacijo na področju investicij v gospodarstvu in negospodarstvu naše občine. Skratka: ocenili so ali so investicije naravnane reslucijsko in ali so investicije take, da bodo prekomerno obremenjevale združeno delo. Po končani razpravi je bilo podano stališče, da so bile vse investicije v gospodarstvu in negospodarstvu strokovno pripravljene, samoupravno dogovorjene in potrjene ter da jih je potrebno v čim krajšem času dokončati. V prihodnje bo treba še naprej upoštevati selektivni pristop na tem področju.

Naj le na kratko omenimo posamezne investicije v naši občini. Z negospodarskih investicijami, ki so v teku, v glavnem rešujemo problematiko prostorov na področju vzgoje in izobraževanja, zdravstva in socialnega varstva, ki pa v bistvu pomenijo le večje ali manjše adaptacije. Gradnja kinodvorane na Jesenicah, ki spada med največje negospodarske investicije, skoraj v celoti z lastnimi sredstvi financira Kinopodjetje Kranj. Druga večja investicija, osnovna šola Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela in osnovna šola 16. decembra Mojstrana, se financira iz občinskega samoprispevka. V okviru družbenopolitičnih organizacij oz. prek Samoupravne stanovanske skupnosti Jesenice potekajo dela preobnove in razširitve poslovnih prostorov družbenopolitičnih organizacij, kar je bilo načrtovano že leta 1978. Finančna sredstva za prvo fazo so zagotovljena iz lastnih sredstev oz. sredstev CK ZKS in RS ZSS odobrenih za ta namen, pri čemer se bo v kletnih prostorih gradilo zaklonišče za potrebe SLO in družbene samosaščitve.

Stanje na področju gospodarstva je gotovo vsem znano in zato ne bi naštevati tovrstnih investicij. Vsi razpravljalci na seji so podprli izvajanje investicij in se hkrati zavzeli za nadaljni selektivni pristop na tem področju. Odgovor na vprašanje o 400 milijonih (starih) dinarjev nepovratnih sredstev, ki so bila namenjena za izvedbo programa zagotovitve blagovne rezerve naše občine v živi teži (goveja živina), bo podal Izvršni svet Skupščine občine Jesenice.

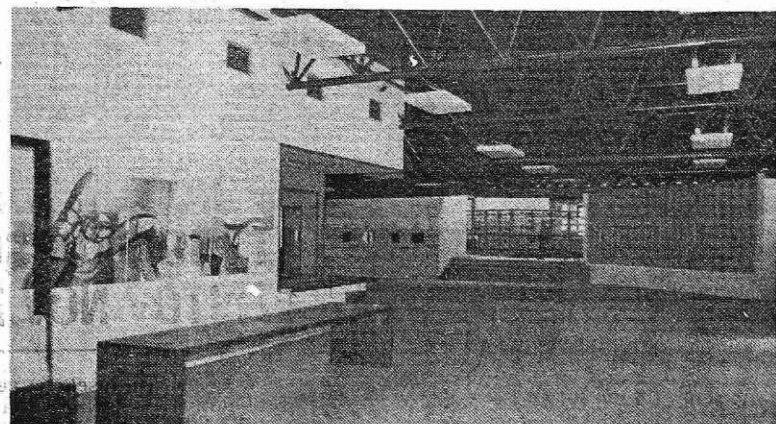
V naslednji točki so predstavili stališča s skupne seje sveta za vzgojo in izobraževanje pri predsedstvu OK SZDL Jesenice in koordinacijskega odbora za usmerjeno izobraževanje pri Izobraževalni skupnosti občine Jesenice glede predloga Posebne izobraževalne skupnosti o ukinutvi zdravstvene usmeritve na Jesenicah. Do stališč, ki jih v nadaljevanju navajamo, so se opredelili tudi koordinacijski odbori pri občinskih izobraževalnih skupnostih gorenjske regije in SOZD Zdravstveni center Gorenjske.

V gradivu izobraževalne skupnosti za zdravstveno usmeritev v SR Sloveniji je zapisana ugotovitev, da na Jesenicah srednja šola ni več potrebna, to pa upravičujejo s kadrovskimi potrebami gorenjske regije in z dobrih možnostmi dnevne migracije učencev v Ljubljano. Strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje Gorenjske je izdelala oceno dolgoročnih potreb po zdravstvenih delavcih na Gorenjskem in ugotovila, da bodo odločitve o obsegu vpisa v šolskem letu 1985/86 v večini primerov imele učinke na zaposlovanje šole leta 1990 in naprej. V SOZD Zdravstveni center Gorenjske je bilo 31. decembra 1983 zaposlenih 1682 zdravstvenih delavcev, nekaj srednjega medicinskega kadra pa je zaposleno tudi v vzgojnovarstvenih organizacijah, ambulantah organizacij združenega dela in domovih za ostarele občane. Na račun rasti prebivalstva od leta 1991 do 2001 bo potrebno dodatno zaposliti letno po 13 delavcev ob predpostavki, da bo število prebivalcev na enega zdravstvenega delavca ostalo nespremenjeno, že sedaj pa je na Gorenjskem za 10 % nižje kot drugod v Sloveniji. Po zelo okvirni in približni korekciji bi na račun izboljšanja zdravstvenega varstva oziroma zmanjšanja števila prebivalcev na enega zdravstvenega delavca potrebovali letno še okvirno

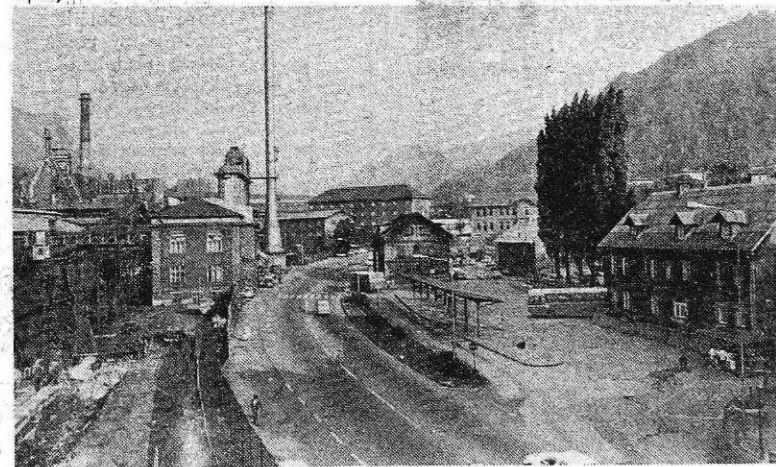
deset zdravstvenih delavcev. Nadomestne potrebe zaradi upokojevanja, smrtnosti in odlivov zaradi drugih razlogov od leta 1991 do 2001 bodo znašale še 50 do 60 delavcev letno. Torej bo potrebno skupno nadomestiti med letom 1991—2001 letno od 64 do 70 ali še nekoliko več zdravstvenih delavcev, kar kaže na dolgoročne potrebe po dveh oddelkih letno tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju.

V jeseniški občini pa potrebe in zahteve po oddelkih VIP zdravstvene usmeritve utemeljujemo še z naslednjimi argumenti: predložene pobude za ukinitve programa zdravstvene usmeritve v Centru srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice ni v skladu z že sprejetimi opredelitvami v občini Jesenice in v gorenjski regiji. Že ob uvajanju reforme srednjega usmerjenega izobraževanja smo se obnašali stabilizacijsko. Na Jesenicah smo se odrekli ekonomski usmeritvi, pedagoški usmeritvi in nekaterim kovinarskim in elektro smerem, zaradi tega se že čuti pomanjkanje nekaterih poklicnih profilov (npr. kovačev, vodovodnih instalaterjev, kleparjev, električarjev šibkega toka, instrumentalcev itd.). Nadaljni obstoj usmeritve na Jesenicah zagovarjamo tudi iz naslednjega razloga: življenjski standard občutno pada in marsičemu se bomo morali še odreči zaradi velike investicije v elektroeklarano. Starši z nizkimi osebnimi dohodki ne bodo zmogli velikih stroškov šolanja otrok v Ljubljani, socialna diferenciacija bi se še zaostila. Za regijsko prehodnost je znano, da je minimalna (13 %). Ob tem lahko predvidimo, da bi morali v prihodnje uvažati zdravstveni kader, kateremu bi morali zagotoviti primerne bivalne pogoje, za kar pa bi bila potrebna velika finančna sredstva, ki pa jih v občini ne bomo mogli zagotoviti.

Jesenice in Radovljica kot obmejni občini pa sta zainteresirani, da se tu ohrani avtohtono prebivalstvo, ki neprimerno bolj živi s krajem kot priseljenci. Končno tudi stroški šolanja zdravstvenega kadra niso na Jesenicah večji kot drugje v Sloveniji. Obstoj šole z osmimi (ali celo manj) oddelki je na Jesenicah zagotovljen. Usmeritev se izvaja v Centru srednjega usmerjenega izobraževanja kovinarsko-metalurške, družboslovno-jezikoslovne, zdravstvene in naravoslovne usmeritve. Torej se v Centru izvajajo tudi združljivi programi. Šola ima kadrovske in materialne pogoje za delo, ob tem pa ni mogoče spregledati tradicije in kontinuitete neke šole, ki je že v preteklosti dosegala pri vzgoji in izobraževanju zdravstvenega kadra solidne uspehe.

Večnamenski prostor v novem delu osnovne šole na Koroški Beli (foto I. Kučina)

Jeseniška razglednica (foto I. Kučina)

Z zdravstvenimi delovnimi organizacijami, ne samo v regiji ampak tudi v Ljubljani je imela tesne vezi in absolventi jeseniške šole so cenjeni delavci v teh organizacijah združenega dela.

Ob prebiranju gradiv za planske dokumente naslednjega srednjeročnega obdobja je bilo ugotovljeno, da poprečno pride v Sloveniji en odstotek zdravstvene usmeritve (prvi letnik) na 78.000 prebivalcev, v gorenjski regiji pa na 89.600 prebivalcev. Ob vsem tem se upravičeno postavlja vprašanje ali so tudi v ostalih regijah, kjer se izvaja izobraževanje v programih zdravstvenega varstva, izdelali oceno dolgoročnih potreb po kadrih, kakšne metode so uporabili in kakšni so rezultati. Če rezultati kažejo presihanje potreb po zdravstvenih kadrih, tedaj predlog za ukinitve ne more zajeti le Gorenjske. Vpis v šole naj se predvsem zmanjšuje tam, kjer je očitno sufiticit zdravstvenega kadra. Tudi trditve o dobrih možnostih dnevne migracije učencev v Ljubljano so bolj iz trte zvite. Morda so te možnosti iz Kranja in Škofje Loke zadovoljive, zanesljivo pa ne z Bohinjo, Bleda, Kranjske gore, Radovljice in Jesenice. Prav tako je precej nejasna teza predlagatelja o zvezi med kadrovskimi potrebami in možnostmi za dnevno migracijo učencev. Kadrovske potrebe na Gorenjskem se bržkone ne bodo spremenile, če se bodo učenci šolali v Ljubljani namesto na Jesenicah in ob tem ostala vpisna kapaciteta enaka. Če se bo pojavil sufiticit zdravstvenega kadra je pri tem nepomembno, ali prihaja iz jeseniške ali ljubljanske šole.

To so skupna stališča sveta za vzgojo in izobraževanje pri OK SZDL Jesenice in koordinacijskega odbora za usmerjeno izobraževanje pri Izobraževalni skupnosti občine Jesenice, ki so jih navzgor na seji predsedstva OK SZDL podprli in odločno zahtevali, da se upoštevajo pri odločanju o mreži šol za naslednje srednjeročno obdobje.

V razpravi na seji sta bili podani še ugotovitvi, da se ob letošnjem vpisu opaža večja socialna diferenciacija pri učencih zaradi stroškov šolanja kar se pozna pri vpisu za posamezne usmeritve, ki so na Jesenicah oz. bližje kraju bivanja učencev in da od obstoja zdravstvene usmeritve na Jesenicah zavisi tudi šolanje in nadaljna zaposlitev ženske populacije v gorenjski regiji. Hkrati so podprli začeto iniciativo o uvedbi višje stopnje šolanja na Gostinski šoli Bled, kar naj bi bilo izhodišče za še večji razvoj in doseganje ciljev na področju turizma in gostinstva v občinah, ki jim je ta panoga med prioriteta v planskih dokumentih.

Vsa omenjena stališča je podprl že družbenopolitični aktiv Gorenjske, udeleženci na seji predsedstva pa so bili mnenja, da bo moral biti glas naših delegatov v tem primeru precej, precej močnejši, kar sami dobro vemo, tudi iz lastnih izkušenj, kako smo lahko gluhi za težave drugih.

Mile Crnović

ZANIMIVO SREČANJE Z ZANIMIVIM AVTORJEM

Jutri v petek, 7. septembra, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah s krajšim kulturnim programom odprli šesto samostojno razstavo fotografij FRANCA SLUGE, člana foto kluba Andrej Prešeren Jesenice.

Kolekcija črno belih fotografij Franca Sluge, ki jih predstavlja na tej šesti samostojni predstavitvi, izraža visoko stopnjo profesionalnosti in domiselnosti. Iskanka nenavadnih likov v železu, ki so prisotni na njegovih fotografijah, se je lotil sistematično.

Njegova foto razstava ne predstavlja samo vizualnega informiranja in dokumentiranja, temveč je nekaj več. Sluga nam s svojimi fotografijami sporoča in predstavlja nekaj, kar se je že zgodilo, ali pa je napoved nečesa, kar se bo zgodilo.

Razstavljen dela po svojem značaju niso preprosta registracija vidnega, temveč po svoji obdelavi v tej vrsti dovolj avantgardna. Dejstvo je, da so razstavljen dela kombinacija dveh znanih možnosti fotografskega pristopa, ki temeljita na dveh različnih postopkih. V prvem gre za povsem natančen in oster posnetek človeka in okolja, kjer pozneje avtor okolje izloči. V drugem pa predstavi človeka v različnih razpoložljivih situacijah.

Slugove fotografije dobijo v okviru statično zajetega okolja vrednost in pomen nečesa abstraktnega, vznemirljivega, nečesa, kar vidno izginja iz naše zavesti.

Izjemno visoka stopnja profesionalizacije, tehnične popolnosti in umetniškega vtisa, so rezultati Slugovega dolgoletnega ustvarjalnega zorenja. Poleg tega ima še izreden občutek za kompozicijo, kar vse odlikuje njegovo kolekcijo. To je prava poema v črno belem, v kateri se v živahnem ritmu, vendar kompozicijsko skoraj dosledno urejene in pretehtane menjavajo črne in bele ploskve.

V vseh slikah prevladujeta poseben red in namembnost v vidnem izrazu. S tem Sluga pušča vedno odtrta vrata tudi za intimno razmišljanje. Velika vrednost razstavljenih eksponatov je resnična sporočilnost o dobrih in slabih straneh današnjega, že vse preveč stehiziranega življenjskega okolja. Res zanimivo srečanje z zanimivim ustvarjalcem.

Sluga je izrazit predstavnik avantgardne realistične fotografije. Snovanje in delo fotografa takšnega profila je precizno programiranje po vnaprej izdelani zasnovi, ali prepričanje naključju, igri situacij. To stvar opravlja spontano, neobremenjeno, zato so njegove fotografije sproščene.

Franca Sluga je za svojo fotografsko ustvarjalnost prejel večje število medalj in plaket. Najljubši sta mu GRAND PRIX — SISAČ 1978 in GRAND PRIX — NOVI SAD 1983.

Sluga izjemno dobro obvlada tudi barvno fotografijo. Njegove tematske kolekcije so vsakič dobrodošle za letne koledarje slovenskih založniških hiš. Z barvnimi fotografijami je sodeloval tudi pri znani knjigi SLOVENSKE GORE. Magister Mirko Kambič je v naravoslovni reviji Proteus št. 5/83 o tem zapisal: »Nenazadnje smo dolžni šteti med avtorje knjige Slovenske gore tudi vseh 59 fotografij, saj bi brez njih te knjige sploh ne bilo. Nekaj avtorjev pa s svojimi fotografijami v tej knjigi še posebej izstopa, to so po moji sodbi Franci Sluga, Kristijan Jezernik in Peter Janežič.«

Sluga je izjemen ljubitelj narave in navdušen planinec. V sklad za izgradnjo novega triglavskega doma je podaril barvne diapozitive, za kar je prejel v letu 1983 ZAHVALNO PISMO gradbenega odbora PD Ljubljana-Matica.

Dosedanje samostojne tematske predstavitve Franca Sluge: Junaki Planice — 72; Planica 74 za Steinerja; Prosti čas v objektivu; Metalurška tema; Prerez skozi delo.

Franca Sluga je bil rojen 28. septembra 1941 v Slovenskih goricah, je fotoamater I. stopnje in član foto kluba Andrej Prešeren. Zaposlen je v elektro jeklarni: TOZD Jeklarna v Železnih Jesenicah.

Razstava umetniške fotografije Franca Sluge bo odprta do vključno 19. septembra vsak dan, razen nedelj in praznikov ter sobot popoldan, od 9. do 11. ure in od 16. ure do 18.30. Slavko Tarman

REPERTOARNI NAČRT GLEDALIŠČA TONE ČUFAR ZA SEZONO 1984/85

PREDSTAVE DOMAČE IGRALSKE SKUPINE:

- 1) Friederich Dürrenmatt: FIZIKI (kriminalna komedija o treh največjih svetovnih fizikih. Režija Andrej HIENG, premiera v mesecu oktobru 84.);
- 2) Leopold Suhodolčan: FIGOLE FAĞOLE (mladinska sodbna komedija. Režija Vera Smukavec, premiera v novembru 84.);
- 3) Branko Hofman: MOŽ BREZ OBRABA in Balbina Battelino Baranovičeva: GERMAINE IN PES (dve monodrami, združeni v enem gledališkem večeru. Režija Vesna Arhar, premiera v decembru 84.);
- 4) Bertolt Brecht: MALOMEŠANSKA SVATBA (komedija, režija Vesna Arhar, premiera januar 85.);
- 5) Franc Prešeren: KRST PRI SAVICI (velika tragična pesnitev našega pesnika, prvič uprizorjena na slovenskem odru. Režija Miran Kenda) in Garrick-Smore: VARH (komedija, režija Vera Smukavec, premiera v februarju 85.).

PREDSTAVE GOSTUJOČIH GLEDALIŠKIH SKUPIN:

- Gostovanje treh gledališč s po eno predstavo, in sicer: iz Ljubljane, iz Maribora, iz Ptuj.
 - Prešernovo gledališče iz Kranja,
 - Sentjakobsko gledališče iz Ljubljane in
 - komorno gledališko delo s poklicnimi izvajalci.
- Abonentskim naročnikom nudimo v sezoni 1984/85 skupno osem gledaliških predstav, pet domačih in tri predstave gostujočih gledališč.
- Letos smo se odločili, da uvedemo dva nova abonmaja, in sicer ABONMA PREMIERSKI (premiere bodo praviloma ob sobotah) in ABONMA UPOKOJENCI (zanje smo rezervirali ponedeljke). Ostale abonmaje smo poimenovali po dnevih: ABONMA TOREK, ABONMA SREDA in ABONMA ČETRTEK. Vabimo k vpisu individualne in kolektivne abonente. Individualni naročniki se lahko vpišejo osebno v pisarno gledališča, tisti pa, ki se boste odločili za obisk naših predstav prek svoje delovne organizacije, boste prejeli vstopnice prek vaših poverjenikov.

Vpisovanje abonmaja bo vsak dan v pisarni gledališča Tone Čufar, od 3. septembra do 21. septembra 1984, vsak delavnik od 10. do 12. ure in od 16. do 17. ure.

Za zamudnike bomo vpis podaljšali še od 1. do 5. oktobra 1984, prav tako od 10. do 12. ure in od 16. do 17. ure v pisarni gledališča.

Cene abonmajev:

- abonma premierski sobotni — 650,00 in 570,00 din,
- abonma ponedeljek, upokojski — 450,00 in 390,00 din,
- abonma individualni in kolektivni — 550,00 in 480,00 din.

Abonma lahko vplačate v celoti ob vpisu ali v treh obrokih. Abonenti kate-regakoli abonmaja imajo pravico do nakupa vstopnic za gostovanja drugih gledališč po nižji ceni, če ob nakupu pokažejo abonentsko kartico.

Poleg rednega repertoarja za sezono 1984/85 pa bomo skušali naše delo obogatiti še z drugimi gledališkimi oblikami. Tako bomo nadaljevali z otroškimi matinejami, ki se bodo vrstile vsakih štirinajst dni od sredine oktobra do sredine aprila, v mesecu decembru pa bodo kar vsako nedeljo dopolne.

Pripravljamo pa tudi vrsto literarnih in pesniških večerov od starejših do sodobne slovenske in tuje proze ter poezije. Izven rednega repertoarja pa pripravljamo še tri uprizoritve, ki bodo namenjene predvsem predstavam na prostem, v poletnem času. To potujoče gledališče, ki ga bomo imenovali GLEDALIŠČE NA KAMIONU, obsega naslednja tri dela:

- Thorntona Willerja: SNUBACKO, Antona Tomaža Linhartta ŽUPANOVO MICKO in Jeana Clauda Danauda: ŽENSKO ROČNO DELO.

Podrobne informacije o vpisu dobite osebno ali po telefonu 064-81-260.

Veseli bomo vašega obiska!

VEČ ZANIMIVIH VPRAŠANJ NA SEJI TURISTIČNEGA DRUŠTVA JESENICE

Na razširjeni seji upravnega odbora Turističnega društva Jesenice, ki je bila pred kratkim, so izbrali tri člane, ki se bodo udeležili delovnega srečanja turističnih delavcev Gorenjske, ki bo v soboto, 15. septembra, v Škofji Loki. Na tem srečanju bodo med drugim podelili priznanja najbolje ocenjenim krajemv tekmovalstvu za najboljši kraj na Gorenjskem in tistim turističnim podmladkom v osnovnih šolah, ki so se pri delu in tekmovalstvu najbolje izkazali.

Udeleženci seje so z veseljem sprejeli obvestilo, da pristojni iščejo bolj primeren prostor za informativno pisarno društva, ki naj bi bil čim bližje turističnega dogajanja na Jesenicah, to je v bližini železniške postaje, kjer se ustavlja največ prehodnih gostov in izletnikov.

Z veseljem so sprejeli tudi obvestilo, da sta komunalna skupnost in Komunalno podjetje Kovinar upoštevala predloge prejšnjih sej in opravila skoraj vsa predlagana dela v zvezi z varstvom okolja in lepšanjem mesta. Ob urejanju novega dela Ceste revolucije bodo na narejene steze položili betonske plošče. Sklenili so, da bo komisija za ocenjevanje rezultatov akcije »lepe rože in varstvo okolja« oblikovala predloge za podelitev značk, pisnih priznanj in pohval do konca septembra. Najlepše primere so slikali in bodo prikazani na letni skupščini marca prihodnjega leta.

Člani komisije za vrtičkarstvo so poročali, da na površinah med železniško progo na Hrušici in progo na Koroško nekateri dodeljenih površin niso obdelali kot je treba, nekaj od njih pa je vrtičke celo samovoljno oddalo drugim. Sklenili so, da si bodo to ogledali in tiste, ki površin niso obdelali, kot je treba, ustrezno opozorili, proti kršiteljem pogodbe pa ukrepali. Pri društvu je namreč že prijavljen nad 120 novih prosilcev, ki čakajo na površine, ki jih bodo uredili na opuščenem in že izravnem smetišču zahodno od Jesenic. Če bo teklo vse po predvidevanjih, bodo te površine pripravljene do spomladi, ko se bo tja navozila zemlja z Belškega polja, kjer bodo v oktobru pričeli z gradnjo jeklarne 2. Vrtičkarji, ki so uredili svoje vrtičke zahodno od Žvagnovega mostu, sprašujejo, če bo tam res speljana cesta

in kdaj. Naj povemo, da je tam cesta dejansko predvidena. Ob cesti, ki bo potekala v bližini levega brega Save do železniške proge, pa je predviden prostor za razširitev Univerzala in položitev potrebnih tirov. Kdaj bo to, je odvisno od denarja. Turistično društvo in številni prebivalci Jesenic želijo, da bi se to čimprej uresničilo, da bi odpravili zelo grd izgled, ko so divji vrtičkarji naredili različne ograje okrog teh tako rekoč nasilno prilaščeni površin.

Društvo sicer podpira vrtičkarstvo, s katerim se okolje lepše, nasprotuje pa takšnemu izgledu, kot so ga naredili divji vrtičkarji na tem prostoru. Toliko bolj, ker so na očeh

potnikov oziroma turistov, ki se po železnici pripeljejo k nam z zahodnih držav Evrope. Na seji so sklenili, da bo turistično društvo ob pridobitvi novih površin pripravljeno pomagati divjim vrtičkarjem, če bodo odstranili te grde plotove, ki so nepotrebni. Na organiziranem prostoru za Savo plotovi niso potrebni, saj tatin skoraj ni, oziroma so tako majhne, da ni omembe vredno, lastnik krav in ovac pri smetišču pa potem, ko je bil opozorjen na to, vzorno čuva živino na paši.

Prihodnja seja društva bo oktobra, ko bodo znova pregledali te in drugo problematiko. Predvsem bodo posvetili več časa letošnjemu turističnemu prometu. Prve ocene namreč kažejo, da se je letos število tujih gostov močno povečalo, domačih pa žal zaradi upadanja življenjskega standarda precej zmanjšalo.

B. B.

VPIS OTROK V 1. RAZRED OSNOVNE ŠOLE

Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice sporoča, da bo vpis otrok v 1. razred osnovne šole za šolsko leto 1985/86 za vse šole v občini od 10. do 12. septembra. Vpis je po zakonu obvezen za vse otroke, rojene leta 1978 in otroke, rojene januarja in februarja leta 1979.

Starši lahko pogojno vpišejo tudi otroke, rojene od 1. marca do 31. avgusta 1979. Pogojno vpisani otroci bodo vključeni v 1. razred osnovne šole le, če bo komisija za sprejem šolskih novincev ugotovila zrelost, ki je potrebna ob vstopu v šolo.

Solski okoliš je na področju mesta Jesenic enoten in zato bodo otroci v OŠ Tone Čufar in Prežihov Voranc Jesenice in Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela razporejeni glede na šolski prostor.

K vpisu naj starši pridejo z otrokom na šolo, v katere okoliš spadajo. S seboj naj prinesejo izpisek iz rojstne matične knjige in kartonček z matično številko otroka. Otroke vpisujejo šolski svetovni delavci.

Vpis otrok bo potekal po naslednjem razporedu:

Osnovna šola Gorenjski odred Žirovnica: v ponedeljek, 10. septembra, od 8. do 14. ure in v torek, 11. septembra, od 8. do 18. ure.

Osnovna šola Jeseniško bohinjskega odreda Kranjska gora: ponedeljek, 10. septembra, od 8. do 17. ure in v torek, 11. septembra, od 8. do 14. ure.

Osnovna šola 16. december Mojstrana: sredo, 12. septembra, od 8. do 16. ure.

Osnovna šola Karavanskih kurirjev NOB Jesenice: ponedeljek, 10. septembra, od 8. do 14. ure in v torek, 11. septembra, od 8. do 17. ure.

podružnična šola Beljska Dobrava: sredo, 12. septembra, od 8. do 14. ure.

Osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice: v ponedeljek, 10. septembra, od 8. do 14. ure, v torek, 11. septembra, od 8. do 17. ure in v sredo, 12. septembra, od 8. do 17. ure.

Osnovna šola Tone Čufar Jesenice: ponedeljek, 10. septembra, od 8. do 14. ure, v torek, 11. septembra, od 8. do 17. ure in v sredo, 12. septembra, od 8. do 17. ure.

OB KRAJEVNEM PRAZNIKU GORIJ

Krajani območja Gorij so si že leta 1970 izbrali 28. avgust za svoj krajevni praznik. Na ta dan leta 1941 so v Spodnjih Gorjah Nemci ustrelili pod hribočkom Reveve kot povračilni ukrep za kaznovanega petokolonaša iz Spodnjih Gorij pet talcev. Te žrtve so bili: Franc Soklič iz Krnice, Jože Pikon z Blejske Dobrave, Janez Zupan iz Nomenja, Jože Repe in Karel Repe, oba iz Spodnjih Gorij.

Čeprav je praznovanje praznika že nujno, je prav, da pogledamo malo nazaj v čas narodnoosvobodilne borbe in povojnega razvoja Gorij.

Gorjanski kot leži severozahodno od blejske kotline na severovzhodnem pobočju največje planote v Julijskih Alpah Pokljuke in južno od vzhodnega konca dolgega grebena Mežakle, ki se vleče med dolino Radovno in Savo Dolinko od Mojstrane do Gorij. Tu je konec doline Radovne, ki greben Mežakle loči od Pokljuke in po kateri priteče Radovna, ki izvira pod Krmom in se pod Zasi-pom izliva v Savo.

Ta gorjanski kot leži na nadmorski višini od 553 do 850 metrov. Na tem območju je raztresenih 11 vasi z zaselki, v katerih živi 2.782 prebivalcev, med seboj pa jih povezuje 33 km cest. Celotna površina KS Gorje je 11.924 ha in meji prav do vrha Triglava.

Vse do izbruha druge svetovne vojne so se prebivalci celotnega območja Gorij preživljali in ukvarjali predvsem s poljedelstvom, živinorejo in gozdarstvom oziroma drvarjenjem, le redki posamezniki so bili takrat zaposleni v jeseniški železarni, takratni KID (Kranjska industrijska družba) ali v državnih službah. Le redke žene in dekleta so bile zaposlene na Bledu ali v Radovljici, kjer so obstojale male privatne obrti za vezenje pletenin. Prav iz teh malih obratov so nastale današnje tovarne vezenih izdelkov. Tudi turizem na Bledu še ni bil tako razvit kot je danes in le posamezniki so dobili delo in še to le poleti.

Izredna lega območja Gorij je bila velikega pomena za razvoj martinarstva, kajti vasi zahodno od središča Gorij se neposredno spajajo z gozdovi Mežakle in Pokljuko. Že v letu 1941 je iz Gorij, največ iz Sp. Gorij,

vilo zaposlenih, industrijo so obnovili in tudi uspešno povečali in okrepili. Iz zaostale agrarne države smo se postopno razvijali v industrijsko.

Stalež čistih kmetov sicer upada, toda polja in senožeči so skrbno obdelana, kajti kmetijska mehanizacija je prinesla svoje. Standard je hitro naraščal, ugodni kreditni pogoji so omogočali hitro gradnjo zasebnih hiš in drugih objektov. Rasle so tudi zgradbe družbenega pomena. V Gorjah smo dobili novo osnovno šolo, ki nosi ime po prvoborcih bratih Žvan, nove trgovine, v stari prenovljeni šoli imajo svoje lepe prostore in varstvo najmlajši, dozidan je dom Partizan, pošta je dobila nove boljše prostore, župnišče, ki je bilo uničeno in požgano ob napadu partizanov leta 1944 na nemško policijo, je v celoti obnovljeno, ravno tako stavba KZ-Bled v Gorjah, pozidan je nov gasilski dom, trenutno pa poleg drugih pridobitev gradijo mrliške vežice.

Velik napredek je bil po osvoboditvi dosežen tudi v družbenopolitičnem življenju, na področju kulture, telesne kulture, planinstva in druge. Najbrž se vsega napredka in pridobitev včasih premalo zavedamo.

Jože Ambrožič

PARTIZAN JESENICE				
DRUŠTVO ZA TELESNO VZGOJO IN ŠPORTNO REKREACIJO				
80 LET V DOMU STANETA BOKALA				
DAN	17-18	18-19	19-20	20-21 ³⁰
URA				
PONEDELJEK		gimnastika	rekreacija člani	rekreacija članice
TOREK	cicibanke	pionirke	mladinke	člani ŽJ
SREDA	cicibani	pionirji	mladinci	članice ŽJ
ČETRTEK	cicibanke	pionirke	mladinke	članice ŽJ
PETEK	cicibani	pionirji	mladinci	judo
GIMNASTIKA		vsak dan v COŠ T.ČUFAR		
JUDO		ponedeljek, sredo, petek		

Redna vadba v TVD Partizan Jesenice se bo pričela 18. septembra

IZOBRAŽEVANJE OB DELU

CENTER SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA JESENICE
RAZPISUJE V ŠOLSKEM LETU 1984/85 ZA IZOBRAŽEVANJE OB DELU
NASLEDNJE USMERITVE IN SMERI:

Usmeritve in smeri:
I. METALURŠKA

Vzgojno izobr. program-naziv in zahtevnost programa	Naziv smeri izobraževanja in stopnja zahtevnosti dela	Poklici, dela oz. naloge, za katere se omogoča izobraž. po programu oz. smeri izobraž.
1. Pridobivanje, predelava in obdelava kovin (SKRAJŠANI PROGRAM - SKR)	A. pridobivanje in predelava kovin (II)	— različna enostavna in manj zahtevna dela pri pridobivanju groblja, barvnih kovin in zlitin, pridobivanje jekla; — manj zahtevna dela v livarnah, manj zahtevna dela pri izdelavi metalurških proizvodov (izdelava žice, profilov, pločevine in drugih izdelkov v črni metalurgiji in v barvni, dela pri čiščenju metalurških proizvodov, manj zahtevna dela pri metalurško-kemični obdelavi izdelkov in mineralurgiji
	B. obdelava kovin (II)	— ročna obdelava kovin — dela na manj zahtevnih strojih in napravah — montažna in vzdrževalna dela v procesni proizvodnji — manj zahtevna montažna in vzdrževalna dela v energetiki — manj zahtevna dela v varilstvu
2. metalurgija SREDNJI PROGRAM (SR)	A. talilec-livar (IV)	— vodenje obratovanja livnih naprav — dela in naloge pri pripravi vložka — dela in naloge pri obratovanju plavža — proizvodnja glinice — elektroliza glinice — vodenje obratovanja talilnih peči — litje barvnih kovin — priprava vložka za jeklarsko predelavo — pridobivanje jekla po različnih postopkih
	B. kalupar (formar) livar (IV)	— izdelava kalupov, ročno, strojno s šablono — izdelava jeder — ulivanje v peščene kalupe — tlačno litje — čiščenje ulitkov
	C. livarski modelar (IV)	— izdelava različnih modelov iz lesa — izdelava različnih modelov iz umetnih snovi — izdelava modelov za jedra — izdelava skeletov in šablon
	Č. gradbinec ind. peči (IV)	— izdelava industrijskih peči — popravilo peči in ponove — tekoče vzdrževanje industrijskih peči in ponove
	D. preoblikovalec (IV)	— valjanje jekla in barvnih kovin — stiskanje in iztiskanje profilov — žarjenje — kaljenje — umetno kovanje in druge vrste kovanja — eluksiranje — adjustiranje — pletenje žice
3. metalurgija NADALJEVALNI PROGRAM (NAD)	A. obratni metalurški tehnik (V)	— kontrola v neposredni proizvodnji in v laboratoriju priprava dela — zahtevna operativna dela na metalurških procesnih napravah
4. kovinarstvo in strojništvo (SR)	A. oblikovalec kovin (IV)	— strugar — frezalec — vrtalec — ostrilec — brusilec — orodjar — mehanik obdelovalnih strojev
	B. preoblikovalec in spajalec kovin (IV)	— konstrukcijski ključavničar — varilec
	C. strojni mehanik	— mehanik delovnih strojev in industrijskih transportnih naprav — mehanik energetskih strojev in naprav — mehanik industrijskih strojev in naprav
5. kovinarstvo in strojništvo NAD	A. obratni strojni tehnik (V)	— organizacija in vodenje dela v neposredni proizvodnji, storitvi — upravljanje zahtevnih procesnih naprav — izvajanje zahtevnih del in nalog v neposredni proizvodnji in storitvi — kontrola dela v proizvodnji in v laboratorijih

Pogoji za vpis:

- starost 18 let,
- skrajšani program (SKR) šolanje traja od 18 mesecev do dve leti
- izpolnjena osnovnošolska obveznost (najmanj šest razredov OŠ),
- ustrezno zdravstveno stanje,
- ustrezna zaposlitev v stroki s priporočilom temeljne organizacije (metalurška ali kovinsko-predelovalna stroka);
- srednji program (SR) — šolanje traja največ tri leta
- zaključen 8. razred osnovne šole,
- ustrezno zdravstveno stanje,
- ustrezna zaposlitev v stroki s priporočilom temeljne organizacije;
- nadaljevalni program (NAD) — šolanje traja dve leti
- uspešno končana kovinarska, metalurška ali avtomehanična šola,
- najmanj eno leto delovnih izkušenj v ustrezni smeri,
- če kandidat ni končal ene od zgoraj navedenih šol (ima pa drugo usmeritev), mora imeti pet let delovnih izkušenj v kovinarski in metalurški stroki in mora opraviti še sprejemni izpit iz ustreznega programa (teorija in praksa).

Oddelki bodo odprti, če bo prijavljeno zadosti kandidatov v smeri.

Prijave pošljite do 10. septembra v CSUI Jesenice, enota za izobraževanje odraslih.

Za sprejem je potrebno predložiti na upravo CSUI:

- vlogo na obrazcu 1,20 (dobite ga v knjigarni)
- zaključno spričevalo OŠ
- za nadaljevalni program tudi spričevalo poklicne šole
- potrdilo o zaposlitvi, ki naj vsebuje leta zaposlitve in kratek opis nalog, ki jih delavec opravlja,
- izjavo delovne organizacije o plačevanju šolnine,
- zdravniško potrdilo.

TOVARIŠKO SREČANJE BORCEV IN PLANINCEV NA USKOVNICI

Skupnost borcev Jeseniško-bohinjskega odreda in Planinsko društvo Srednja vas Bohinj organizirata tovariško srečanje borcev in planincev v planinskem domu Jeseniško-bohinjskega odreda na Uskovnici.

Srečanje bo v nedeljo, 16. septembra, ob 11. uri s kratkim kulturnim programom.

Avtobus bo odpeljal v nedeljo, 16. septembra, ob 8.30 izpred Zdravstvenega doma na Jesenicah, s postanki na avtobusnih postajališčih do Žirovnice. Povratek z Rudnega polja bo ob 16. uri.

Prijave sprejema občinski odbor ZZB NOV Jesenice, Titova 86, do vključno 10. septembra oziroma do popolnitve avtobusa. Udeleženci ob prijavi prispevajo 300 dinarjev za prevoz.

Vabljeni borci in planinci ter ljubitelji planin.

INTENZIVNI TEČAJI TUJIH JEZIKOV

CENTER SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA JESENICE

vpisuje v tečaje tujih jezikov po intenzivni metodi:

- nemščina I., II. in III. stopnje,
- angleščina I., II. in III. stopnje.

Prijavite se lahko v enoti za izobraževanje odraslih, tel. 3567.

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 8. septembra, bo sta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:

DELIKATESA — Kašta 2 na Tržnici, Titova 22, in
DELIKATESA — poslovalnica 2, Titova 58.

DEŽURNA LEKARNA

V septembru je za občino Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 34. ŠTEVILKE ŽELEZARJA

Skarabej, kolonada, Arij, šir, ozelot, Filip, Balašević, nravi, Dru, kreg, aerobat, Tjaša, Aarau, Danaja, porotnik, cirus, DM, DDR, osir, Ika, Igo, obveza, Gard, cinija, Brojan, omej, Adana, Soares, PC, vi-me, Olt, Laert, Ceara, Ola, jelenček, klop, ro, arest, Co, Asta.

Svojim sodelavcem kleparjem, še posebej sodelavkama iz skladišča Majdi in Tanji, se najtopleje zahvaljujem za darilo ob odhodu v pokoj. Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov in osebne sreče.

Gabrijel Olip

Vsem članom želim še mnogo delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja pri reševanju nalog.

Viktor Renko

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko ob mojem življenjskem prazniku.

Marija Malenšek

ZAHVALE

Ob izgubi dragega strica

MILOŠA REGOVCA

se zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami. Zahvalo smo dolžni dr. Rojčevi, ki si je požrtvovalno prizadevala lajšati mu bolečine.

Zahvaljujemo se tudi družini Brumat za vsestransko pomoč v času njegove onemoglosti in vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti in mu poklonili cvetje, kakor tudi pevcem za žalostinke.

Vsi njegovi

Ob nenadni in težki izgubi dragega brata

JAKOBA TARMANA iz Kranjske gore

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste mi v teh težkih dneh stali ob strani, vsem, ki ste mi izrazili sožalje, mi prinesli cvetje in ga v lepem številu spremili na njegovi poslednji poti.

Posebej se zahvaljujem njegovim sodelavcem iz TOZD Ljavnar Železarne Jesenice, ki so počastili njegov spomin ter njegovemu sodelavcu — predstavniku sindikata za poslovnice besede, tudi njegovemu sošolcu Niku iskrena hvala.

Žalujoča sestra Mara z mo-žem Slavkom

Ob boleči izgubi drage mame, žene in sestre

ANICE GRUBAR

se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavcem Črna vas in Rožnega naselja za izrečena sožalja, denarno pomoč in darovano cvetje.

Se enkrat vsem najlepša hvala.

Vsi njeni

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega moža in očeta

FRANCA PODGORNICA z Brega pri Žirovnici

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam lajšali bolečino. Posebna hvala vsem zdravnikom in celotnemu zdravstvenemu osebju, ki so nam pomagali ob njegovi težki bolezn.

Iskrena hvala vsem sosedom za pomoč, sorodnikom, vsem vaščanom, prijateljem, znancem in vsem, ki so ga imeli radi. Hvala KO ZB NOV, Društvu upokojencev Žirovnica, DPO TOZD Jeklarna Železarne Jesenice, sodelavcem in sindikalni organizaciji Petrola, sodelavcem SDK in N. Gorica za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in denarno pomoč.

Hvala godbi na pihala iz Lesc in pevcem Zupan za zapete žalostinke. Vsem, ki ste nam izrekli sožalje in mu darovali cvetje, ga pospremili na njegovo zadnjo pot v tako velikem številu, še enkrat hvala.

Žalujoča žena in vsi domači

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Jeklarna se iskreno zahvaljujem, ker mi je omogočil brezplačni odhodi na morje. Še posebna zahvala Janezu Rozmanu za vse razumevanje ob večletnem sodelovanju.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

7. septembra, franc. barv. krim. drama BANKIRKA ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera jap. barv. erot. komedije 1001 NOČ V TOKIU.

8. septembra, jap. barv. erot. komedija 1001 NOČ V TOKIU ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke!

9. septembra, amer. barv. shriljivka PETEK 13. — I. del ob 17. in 19. uri.

10. septembra, jap. barv. erot. film CESARSTVO ČUTNOSTI ob 17. in 19. uri. Otrokom do 15. leta starosti ne dovolimo ogleda filma!

11. septembra, ital. barv. krim. film LETEČA BRIGADA ob 17. in 19. uri.

12. septembra, ital. barv. akcij. film BOMBARDER ob 17. in 19. uri.

13. september, ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

7. septembra, ital. barv. pust. film HČERKA DŽUNGLE ob 18. in 20. uri.

8. septembra, franc. barv. krim. drama BANKIRKA ob 18. in 20. uri.

9. septembra, amer. barv. fant. film GALAKTIKA — VESOLJSKA POSTAJA ob 18. uri, ob 18. in 20. uri jap. barv. erot. komedija 1001 NOČ V TOKIU. Film ni primeren za otroke!

10. septembra, ital. barv. akcij. film BOMBARDER ob 18. in 20. uri.

11. septembra, ital. barv. akcij. film BOMBARDER ob 18. in 20. uri.

12. septembra, ZAPRTO!

13. septembra, franc. barv. erot. komedija MLADOST — NOROST ob 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO DOVJE

9. septembra, ital. barv. pust. film HČERKA DŽUNGLE ob 20. uri.

13. septembra, ital. barv. akcij. film BOMBARDER ob 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

7. septembra, ital. barv. akcij. film BOMBARDER ob 18. uri.

8. septembra, amer. barv. fant. film NEW YORK 1997 ob 20. uri.

11. septembra, jap. barv. erot. komedija 1001 NOČ V TOKIU ob 20. uri. Film ni primeren za otroke!

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR JESENICE

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR VPISUJE ABONMA ZA SEZONO 1984/85. Vse informacije dobite v gledališču, osebno ali po telefonu št. 81-260.

Vpisovanje je vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 17. ure v pisarni gledališča, Čufarjev trg 4.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V dneh od 8. do vključno 19. septembra je na ogled razstava umetniške fotografije FRANCA SLUGA, člana FK Andrej Prešeren Jesenice. Salon je odprt vsak dan, razen nedelj in praznikov in sobot popoldan, od 9. do 11. ure in od 16. ure do 18.30.

CENTER SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA JESENICE

ponovno razpisuje naslednja prosta dela in naloge:

- učitelj fizike — za določen čas,
- učitelj strokovnih strojnih in metalurških predmetov za določen čas,
- učitelj kemije — za določen čas, nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu,
- učitelj praktičnega pouka z osnovnim poklicem orodjar za nedoločen čas.

Pogoji za sprejem:

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, ki jih predpisuje zakon o združenem delu in zakon o usmerjenem izobraževanju, izpolnjevati še naslednje pogoje: od 1-3 — da imajo visoko izobrazbo — stopnja VII ustrezne smeri, dve leti delovnih izkušenj, strokovni izpit in pedagoško andragoško izobrazbo; pod 4 — da imajo višjo izobrazbo — stopnja VI z osnovnim poklicem orodjar, tri leta delovnih izkušenj, strokovni izpit in pedagoško andragoško izobrazbo.

Nastop dela takoj. Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite v 15. dneh od objave razpisa na naslov: Svet Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice, C. bratov

Rupar 2, Jesenice.

Kandidati bodo pisno obveščeni v 15 dneh po sprejemu sklepa sveta Centra.

DRUŠTVO ZA POMOČ DUŠEVNO PRIZADETIM JESENICE PRIREJA V SOBOTO, 15. SEPTEMBRA,

DRUŽABNO SREČANJE NA POLJANAH pri hišici DPM.

Prevoz z avtobusom je zagotovljen. Odhod ob 10.30 izpred Viatorja na Jesenicah, povratek ob 17. uri.

Prijave sprejemamo do 13. septembra do 14. ure na naslov: Skupnost otroškega varstva Jesenice, p. p. 21 ali na telefon 82-694.

Starši z otroki in drugimi člani vljudno vabljeni.

BELI CIMET		PESNIK ZUPANČIČ	COLN ZA ČEST NESLAČEV	ROMAR-MESTO V SAUD. ARABJI	VISOV. GORSKI VRH	OBMEJNA STRAŽAR NICA	GRŠKA BOGINJA NESREČE	MESTO V FRANCOSE BRETAGNI		OSEBA KI SI PRIJASTI TUJE OZEMLJE	ZUNANJA TELESNA PREVLEKA
IGRA Z ŽOGO		NAPAD NA POLT. OS.	PIKNIK V SVICI	GESLO FRANCOS. REVOL.	JAKOB V SRAČ. EDOM. SLOVESKI ZAJEDAL.		LAČEN ČLOVEK	MESTO V NEVADI DANKI OTOK		POLTEMA	
SESTAVLJ. RČNER		OSEBA KI KAJ MARKIRA	JAREM	ROBERT ALTMAN	DENAR V IRANU REKA V MONGOLIJ	PEVKA BUDAL STADION V BUDIMP.		V SVARA ERNEST		SEZNAM NASLOV	PEVKA, PINTERIC KITARIST CLAPTON
GORDIJE V SRBIJI UJ. MUHOR. (MARTA)		IT. VIOL. NIST (NICOL)	HERCE- GOVEČ VESOLJ. VOZELO	KIS		VOĐNA ŽIVAL	SL. JEZ. KOSLOV. KOSLOV. PEVKA LEAR	SL. PIŠEC (TAKOB) NIKOLAJ ČERKASOV		SKLENITEV ZAKONSKE ZVEZE	
KOZEJE PARJENJE		SL. ALPI. NIST (JOŽA)	ŠPICA NA KOLESU PROKIT. BEM. ALK. IN KULIN	IT. SKLA. DATELJ (LUIGI)		POLNA LUNA	MATERINA SESTRA	AMERI- KANEC METULI Z OČESCI		GL. MESTO SENEKALA GR. ČRKA	
NAŠ OBMEJNI PREHOD		MAJHEN PTIC SARAJEVO		ARGENT. POLITIKA RICA PERON	OBOROŽEN TAT		ORGAN VOHA	REKA SKOZI MARIBOR		GL. MESTO EVICKAN- TONA AARGAU	
MITOLOS. LETALEC		URNA		PEVEC BARANJA		IT. FILM. REZISER (VITTORIO)					

HOKEJ NA LEDU

ZAČELO SE JE ...

Ko boste prebrali te vrstice, boste že vedeli tudi za izid tekme jeseniških hokejistov, ki so jo včeraj v okviru pokala Alpe-Jadran odigrali proti Olimpiji. Začetek hokejske sezone na Kranjski gori je pripadel moštvo Jesenic in Kranjske gore. Zmagali so večkratni prvaki z rezultatom 14:5 (7:0, 6:1, 1:4).

Hokejska sezona se je torej začela, za oba jeseniška prvoligaša, za moštvi Olimpije in Crvene zvezde, pa že precej prej, saj sta ti dve moštvi gostovali že v Italiji, Nemški demokraciji republik in na Češkoslovaškem, kjer sta odigrali vrsto tekem. Nasprotniki se torej vneto pripravljajo, »brusijo« moči, kajti, kot kaže, bo letošnja sezona ena najbolj zanimivih; moštvi Olimpije in Jesenic sta ostali brez nekaterih igralcev, Crvena zvezda pa poleg Seklija in Kovača, ki sta prišla iz Ljubljane, računa še na tri kanadske igralce. Po pravilih HZJ v našem državnem prvenstvu v vsakem moštvu lahko nastopijo po trije tujci. Tako na umeten način dvigujemo kvaliteto in zanimanje za hokej. Škoda je le, da prav zdaj, ko je morda najbolj potrebno, Jesenici in Ljubljanci stopajo v novo sezono znatno oslabiljeni. To se posebej velja za Olimpijo, ki bo letos igrala brez Hitija, Vidmarja, Seklija, Kovača, Beribaka, Gorenjca in še nekaterih drugih standardnih igralcev. Tudi v vrstah jeseniških hokejistov bodo manjkali nekateri, ki precej prispevajo h kvaliteti jeseniškega moštva. Suvak in M. Horvat sta prestopila k Vojvodini iz Novega Sada, Bešić bo to sezono igral v Italiji, Zbontar pa je prenehal z igranjem.

Glede sprememb v obeh najboljših slovenskih moštvih in zaradi okrepitve, ki jih bodo dobili »rdeče-beli« iz Beograda, bo sezona veliko bolj zanimiva, kot bi lahko sklepali še lani. Crvena zvezda tako počasi, a za-

gotovo — še zlasti, če bodo v njenih vrstah zaigrali trije obljubljeni Kanadčani — postaja kandidat za naslov prvaka. Seveda je danes, na začetku nove hokejske sezone, pre zgodaj govoriti o spremembi razmerja moči, toda vse kaže, da ni daleč dan, ko bo do tega prišlo.

Kaj je prinesel prvi letošnji preizkus jeseniških in kranjskogorskih hokejistov? Odgovor je težko oblikovati, kajti obema moštvo se je poznalo, da je za njima malo treningov na ledu, kot tudi, da sta oba prvoligaša oslabiljena. Za Jesenice smo rekli, da so pri planinskem društvu v Kranjski gori odločili, da jo podro in na istem mestu postavijo bolj funkcionalno in za planinstvo bolj primerno zidano planinsko kočjo.

Planinci Kranjske gore in tudi drugi prebivalci tega turističnega kraja so pod vodstvom zagnanega Franca Jerjave pljunili v roke in ideja se je začela urediti. Gradbeno dela so opravili delavci SGP Gradbinec TOZD Jesenice, te sarska dela pa zasebni obrtniki iz Gozda. Tako na kraju, kjer je stala dotrajana brunarica, že stoji novo poslopje, ki ga bodo v okviru svojih finančnih možnosti čimprej dokončali. Tako bo na približno dveh tretjinah dolžine ceste na Vršč v kratkem zgrajena nova prijetna planinska postojanka, nova »KOČA NA GOZDU«. Na tem razgledišču pod Prisojnikom, kjer je nekaj ravnega prostora, se namreč zelo radi ustavljajo številni planinci in izletniki ter v obsevu Razorja, Škrlatice, Špika in seveda širokoplečatega Prisojnika opazujejo lepote apnenčasto belih in čistih Julijcev. Za zgraditev nove planinske postojanke so številni kranjskogorci prispevali veliko prostovoljnega dela, pa tudi sredstev.

B. B.

Ena izmed priložnosti za Jesenice bo že v nedeljo, 9. septembra, ob 18.30, ko bo na Jesenicah v okviru pokala Alpe-Jadran gostoval KAC iz Celovca.

JESENICE — KR. GORA 14:4 (7:0, 6:1, 1:4)

Dvorana v Podmežakli, gledalcev 300,

sodniki: C. in J. Vister ter Rozman. Strelci za Jesenice: P. Klemenc in B. Pajič po 3, Kopitar 2, Hafner, Raspet, M. Pajič, Borca, Kozar in B. Klemenc po enega; Štros, Sturm, Lahk, Razinger in Smolej; kazenske minute: Jesenice 4, Kranjska gora 2.

D.

KOČA NA GOZDU BO NOVA

Začetki koč »NA GOZDU« segajo v čas prve svetovne vojne, ko so ruski vojni ujetniki gradili vojaško cesto prek Vršča. Koča na Gozdu so takrat postavili za potrebe štaba, ki je vodil gradnjo. Po prvi svetovni vojni so to brunarico prevzeli planinci Kranjske gore, ki so objekt preuredili v planinsko kočjo-postojanko.

Precej časa je bila njena oskrbnica FI-NA, žena znanega gorskega vodnika in traserja ter nadelovalca gorskih stez in poti Hanza Verteljna, ki tačas preživlja pozno starost v Kranjski gori. Skoraj sedemdeset let zaslonjena grajena brunarica ni mogla več kljubovati zobu časa, zato so se pri planinskem društvu v Kranjski gori odločili, da jo podro in na istem mestu postavijo bolj funkcionalno in za planinstvo bolj primerno zidano planinsko kočjo.

Planinci Kranjske gore in tudi drugi prebivalci tega turističnega kraja so pod vodstvom zagnanega Franca Jerjave pljunili v roke in ideja se je začela urediti. Gradbeno dela so opravili delavci SGP Gradbinec TOZD Jesenice, te sarska dela pa zasebni obrtniki iz Gozda. Tako na kraju, kjer je stala dotrajana brunarica, že stoji novo poslopje, ki ga bodo v okviru svojih finančnih možnosti čimprej dokončali. Tako bo na približno dveh tretjinah dolžine ceste na Vršč v kratkem zgrajena nova prijetna planinska postojanka, nova »KOČA NA GOZDU«. Na tem razgledišču pod Prisojnikom, kjer je nekaj ravnega prostora, se namreč zelo radi ustavljajo številni planinci in izletniki ter v obsevu Razorja, Škrlatice, Špika in seveda širokoplečatega Prisojnika opazujejo lepote apnenčasto belih in čistih Julijcev. Za zgraditev nove planinske postojanke so številni kranjskogorci prispevali veliko prostovoljnega dela, pa tudi sredstev.

B. B.

TURNIR V ODOBJKI NA BLEJSKI DOBRAVI

V petek, 31. avgusta, je bil v počastitev krajevnega praznika Blejske Dobre turnir v odbojki, ki ga je organizirala mladina. Že teden dni pred začetkom turnirja so vsi zavezto vadili, v četrtek pa smo mladi s pomočjo tabornikov urejali igranje.

V petek so se vodje ekip ob 15. uri zbrali na igrišču. Od povabljenih osmih ekip so se udeležile le štiri. Izžrebali smo pare in tekmovalje se je začelo.

Dogovorili smo se, da igramo na dva dobljena seta in izpadanje. Kljub temu se je turnir zavlekel do 20. ure. Zelo tesno je zmagala ekipa tabornikov pred mladinci, veterani in poročenimi. Sledila je podelitev diplom ter prehodnega pokala. Vsem ekipam se zahvaljujemo za sodelovanje.

Mladina Blejske Dobre

TEKMOVANJE ZA KRAJEVNI PRAZNIK KS JAVORNIK- KOROŠKA BELA

Krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela je tudi letos organizirala za svoj praznik, 4. septembra, športna tekmovanja v rekreacijskem centru KRES. Upravni odbor rekreacijskega centra ob tej priložnosti vsako leto podeli posebna priznanja športnim delavcem za dolgoletno delo pri izgradnji, usposabljanju in vodenju rekreacijskega centra.

Letošnji prejemniki priznanj so bili: OSNOVNA ŠOLA KARAVANŠKIH KURIRJEV NOB Koroška Bela, ALOJZ TIŠOV, SREČKO MLINARIČ, ZDRAVO KOŠIR in STEFAN ŠČERBIČ.

Priznanja sta podelila predsednik KS Javornik-Koroška Bela LOVRO BERCE in predsednik UORC KRES JOŽE LOGAR.

REZULTATI TEKMOVANJA:

Mednarodni balinarski turnir: 1. ekipa BUERIES — Italija, 2. ekipa Rekreacijskega centra KRES in 3. ekipa Balinarskega kluba JESENICE.

Na tekmovalju je sodelovalo šest slovenskih ekip in dve iz Italije.

Priznanja je podelil TEODOR KREUZER.

Teniški turnir za prvaka KS Javornik-Koroška Bela: 1. Matjaž Smolej, 2. Matej Udir, 3. Bojan Fartek.

Pozivni teniški turnir: 1. Jure Svetina, 2. Matej Udir, 3. Bojan Fartek.

Lokostrelstvo — člani prosto: 1. Dare Jakopič, 2. Karel Jančič, 3. Franc Košir;

Lokostrelstvo — mladinci: 1. Matjaž Jančič, 2. Robi Košir, 3. Robi Škrinar;

Lokostrelstvo — kompaund loki: 1. Nivenka Smolej, 2. Marjan Židaneč, 3. Boris Tancar;

Lokostrelstvo — pionirji: 1. Klemen Smolej, 2. Marko Košir, 3. Janez Železnik;

Šahovski turnir: 1. Jože Renko, 2. Janko Korošec, 3. Lado Krajnik.

Brzopoteznega turnirja ekip v šahu so se udeležili predstavniki družbenopolitičnih organizacij in delovnih organizacij krajevnih skupnosti Javornik-Koroška Bela v popoldanskih urah.

REZULTATI: 1. ekipa KS Javornik-Koroška Bela, 2. ekipa Svoboda France Mencinger, 3. kombinirana ekipa Tehničnega biroja Jesenice in RC KRES.

Vsa priznanja so podeljevali zaslužni družbenopolitični delavci v spremstvu deklet v narodnih nošah.

Prireditve je lepo uspešno, predvsem pa zaslugi športnih delavcev amaterjev in lepega vremena.

E. Š.

REKREACIJSKO DRSANJE

Iz delovne skupnosti Športnega društva Jesenice so sporočili, da se rekreativno drsanje na ledu pričinja v nedeljo, 9. septembra ob 17. uri.

PETI POHOD NA TROMEJO 9. SEPTEMBRA

V nedeljo, 9. septembra, bo peti turistično-planinski pohod na Tromejo nad Ratečami. Obiskovalci Tromeje na Peči bodo krenili iz treh smeri: iz Rateč izpred gostilne Šurc, iz Bele peči in iz Selč pri Podkloštru. Pohod pripravlja skupni odbor, v katerem sodelujejo turistična društva iz Trbiža (Italija), Podkloštra (Avstrija), Kranjske gore in Rateč.

V Ratečah bodo morali izletniki, ki bodo ta dan obiskali Tromejo, pokazati veljavne potne liste ali maloobsejno propustnico. Pohod ne velja kot prestop meje in potne listine ne bodo žigosali. Po 8. uri bodo v skupinah, ki jih bodo vodili izkušeni planinci, krenili proti Peči.

Med 11. in 13. uro bo kulturni program, ki ga bodo izvajali orkestri, pevski zbori in folklorne skupine iz vseh treh dolin — Zilske, Kanalske in Gornjesavske.

Vsi udeleženci pohoda se bodo lahko na Tromeji neovirano gibal na celotnem prireditvenem prostoru, ki bo segal v vse tri države.

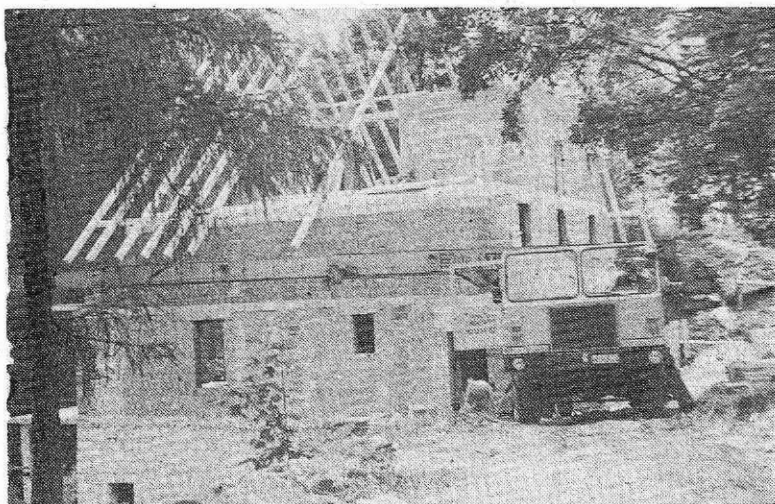
Organizatorji bodo vsak s svojimi značilnimi jedmi poskrbeli za prehrano in pi-jajo. Cene bodo enotne na vseh treh straneh meje.

Za veselo razpoloženje, v katerem se bodo sklepala nova in potrjevala stara znanstva, bo v popoldanskih urah igralo več orkestrrov in tako kot lani verjetno tudi letos ne bo motilo, da bo ples kar na travi. Zaključek srečanja in povratek bo ob 17. uri.

Udeleženci pohoda lahko koristijo redne avtobusne zveze Jesenice—Rateče, pred železniško postajo na Jesenicah pa bodo na voljo tudi izredni avtobusi.

Pohod na Tromejo, ki ima poseben pomen in poudarek na srečanju obmejnega prebivalstva, je svojevrstna manifestacija prijateljstva in izraz volje obmejnih ljudi, ki s tem dokazujejo, da želijo živeti v miru in prijateljstvu. Kako je na Tromeji lahko prijetno, najbolje vedo tisti obiskovalci, ki so se prejšnjih pohodov že udeležili in vsako leto znova sprašujejo, če ta manifestacija bo.

NASVIDENJE NA TROMEJI!!

Gradnja nove kočje na Gozdu (foto B. Blenkuš)

NA 15. JUBILEJNEM POHODU ŽELEZARJEV NA STOL OZIROMA 5. SPOMINSKEM POHODU JANEZA JENKA PREK 400 UDELEŽENCEV

Pohoda so se udeležili delavci iz vseh organizacij združenega dela SOZD Slovenske železarnice. Tudi letošnji pohod je bil posvečen spominu na Janeza Jenka — organizatorja športne rekreacije v Železarni Jesenice, ki je pred petimi leti umrl. Njegova zasluga je, da je športna rekreacija v naši železarni dobila tak obseg in popularizacijo, saj predstavljajo pohodi železarjev najmožnejšo rekreacijo.

V nedeljo, 2. septembra, smo se zbrali v dolini Završnice, od tu naprej pa smo se po standardni poti povzpeli do Valvasorjeve kočje. Po krajšem počitku smo odšli naprej in po dobri uri hoje prispeli na »prižnico«, počili in s pogledom zajeli celotno gornjesavsko dolino, na katere izteku stoji naša železarna, odeta v rdečkasto meglico. Pot smo nadaljevali na pobočje malega Stola, kjer stoji razširjena Prešernova kočja. Potem, ko so nam planinci iz PD Javornik-Koroška Bela postregli s čajem, smo se povzpeli na vrh Stola (2236 m), od koder se nam ponudi enkratni pogled na rajdo vrhov Julijcev, grebena Karavank, kamniških gor in na Koroško. Vreme nam je bilo kot velikokrat doslej naklonjeno, zato so se udeleženci pohoda težko poslovili od vrha in sestopili po nosaki poti in delno po bližnjih v dolino Završnice.

Turistično društvo Žirovnica nam je pripravilo obilno malico, za kar se jim iskreno zahvaljujemo z željo, da bi takšno sodelovanje razvili tudi v bodoče. Posebno zaslugu za prijetno bivanje v Završnici ima predsednik društva Ludvik Avgustin, ki nam je preskrbel celo nekaj glasbe.

Nekaterim izmed pohodnikov pot na Stol

in nazaj ni vzela vse moči, saj so ob prijetni glasbi celo zaplesali.

Ob 16. uri je zbrani množici železarjev spregovoril predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarnice Jesenice Zvone Miklič. Poudaril je, da se z množičnimi planinskimi pohodi železarjev in predelovalcev SOZD Slovenske železarnice krepijo prijateljske vezi in se izmenjujejo delovne izkušnje, kar vsekakor ugodno vpliva na večjo delovno sposobnost teh delavcev.

Predsednik sindikata je najbolj zaslužnim organizatorjem planinskih pohodov v izvedbi Železarnice Jesenice podelil jubilejne plakete. Ob tej priložnosti je vodja pohodov ravninski železarjev Franc Telcver podelil lične plakete jeseniškim organizatorjem pohodov.

Delegacija pohodnikov je položila venec pri spomeniku Dragoljuba Milovanovića — prvega sekretarja SKOJ, Janeza Jenka in Janeza Ovna na pokopališču na Breznici.

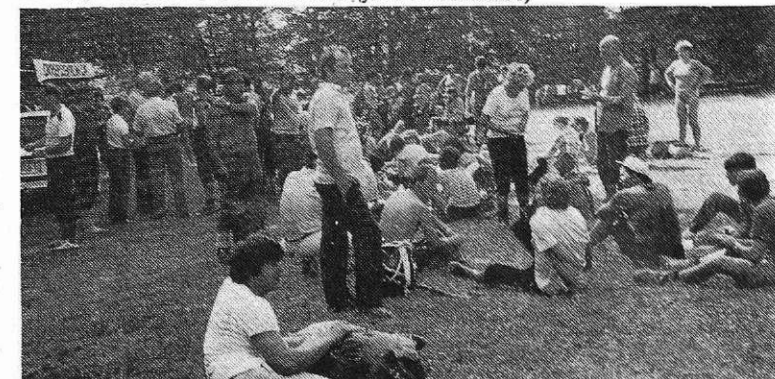
Veseli je trajalo vse do mraka, ko smo se morali posloviti. Posebno težko je bilo slovo od izumeteljev iz Železarnice Sisak, ki so bili v gosteh pri DIATI Jesenice in se v večini povzpeli na vrh Stola in s tem doživeli svoj višinski rekord na najvišjem vrhu Karavank. Ob slovesu so izvršnemu odboru sindikata Železarnice Jesenice in vodji pohoda Pavlu Dimitrovu podelili knjižna darila.

Za nami je zopet eno lepo doživetje. Občudovali smo naš prelepi gorski svet, zato naj obvelja naše staro pravilo — nasvidenje na naslednjem pohodu!

D. P.

Nekaj pohodnikov na vrhu Stola (foto P. Dimitrov)

Po pohodu prijeten počitek v Završnici (foto P. Dimitrov)

NAMIZNOTENIŠKI IGRALCI JESENIC PRED NOVO SEZONO

Tako pripravljeni kot letos mladi jeseniški igralci namiznega tenisa se niso pričakali začetka nove igralne sezone. Počitnice so izrabili nadvse koristno, da bi bili za tekmovaljanje, ki jih čakajo, čim bolj pripravljeni.

Skupina enajstih mladih igralcev in igralke je deset dni nabirala kondicijo v počitniškem taboru DPM v Novgradu pod vodstvom trenerja prof. Milane Štrumbli. Seveda je bilo v programu tudi igranje namiznega tenisa, pa dopolnilni športi in igre, tako da je bil nadvse zanimiv in koristen.

Najperspektivnejši igralci so se nato udeležili še osemdnevnih skupnih priprav v Murški Soboti. Poleg vsakodnevnih peturne vadbe namiznega tenisa so bila na programu tudi srečanja z igralci drugih klubov, predvsem pa s domačimi igralci — gostitelji. Vsi igralci so v Novgradu in Murški Soboti pokazali veliko volje in prizadevanosti, kar se bo že na bližnjih tekmovanjih bogato obrestovalo.

Prva preskušnja forme bo že v drugi polovici septembra. Pionirji bodo nastopili v Ljubljani, pionirke pa v Radljah, na kvalifi-

kacijskem turnirju, ki bo razporedil vse igralce Slovenije v štiri oziroma tri jakostne skupine po deset igralcev. Pričakovati je, da se bo tudi nekaj jeseniških igralcev in igralke uvrstilo v prvo jakostno deseterico. Kvalifikacijskega tekmovaljanja pa sta opreščena Jesenica Goran Djukić in Barbara Markez, ki sta na podlagi lanskega uspeha avtomatično uvrščena v prvo jakostno deseterico. Imenovanja bosta nastopila tudi v Celovcu v Avstriji na mladinskih igrah treh dežel v reprezentanci Slovenije.

Jeseniška igralka Zora Zalokar, ki nastopa v selekciji Olimpije na zveznih tekmovanjih, je prav tako imela skoraj mesec dni skupnih priprav, deloma v skupini ljubljanskih igralcev v Gornji Radgoni, delno pa v Radovljici, kjer so bile skupne priprave najboljših igralcev Slovenije.

Članska ekipa, ki je lani osvojila sedmo mesto v I-B. republiški ligi-zahod, mora nastopiti v kvalifikacijah za vstop v to ligo, ki bodo 15. septembra v Kobaridu. Glede na jahanje ekipe je pričakovano, da se bodo Jesenici zlahka ponovno uvrstili v to ligo.

(S)

S TURNIRJEM POČASTILI 20 LET ORGANIZIRANEGA ŠPORTNEGA BALINJA V RADOVLJICI

Čeprav nekoliko manj atraktiven sport od drugih, je balinanje v zadnjih letih v Radovljici postalo eno najbolj priljubljenih športnih in rekreativnih dejavnosti. Na lepo urejenem balinišču v športnem parku v Radovljici se v popoldanskem in večernem času dan za dnevom merijo v balinarskih sposobnostih skupine mladih in starejših ob številnih gledalcih, ki jih srčno spodbujajo ali grajo. Iz množice balinarjev zato ni težko sestaviti dobrega moštva, ki uspešno zastopa Radovljico na domačih in tujih baliniščih.

Preteklo nedeljo, 26. avgusta, je bil za vse prijatelje balinanja in aktivne športnike balinarskega kluba Radovljica, velik dan. Sočasno z mednarodnim turnirjem, imenovanim »Pokal Gorenjske '84«, so počastili tudi 20-letnico organiziranega športnega balinanja in ustanovitve Balinarskega kluba Radovljica.

Iz zapisnika ustanovne seje Balinarskega kluba Radovljica, ki je bila 1. marca 1964, je razvidno, da so bili pobudniki kluba Bruno Zbona, Franjo Praprotnik, Vito Lenac in Zvone Jelen, ki je bil tudi izvoljen za prvega predsednika kluba. Že takrat je štel klub 39 rednih članov, od katerih jih je še danes 11 aktivnih. Med njimi velja omeniti še posebej prizadevne organizatorje iz vodstva kluba, razen Franja Praprotnika še Marjana Bajžla in Jožeta Rebeca. Slednji je tehnični vodja, vsa leta uspešen tekmovalac in predsednik Balinarske zveze Slovenije in član predsedstva Balinarske zveze Jugoslavije.

Že ob ustanovitvi, pred dvajsetimi leti, so si radovljiški balinarji zastavili nalogo, da bodo svoje napore v klubu namenili tako balinanju za rekreacijo in razvedrilo kot športni tekmovalni dejavnosti. Ob ustanovitvi pa so si zastavili kot cilj tudi navezovanje prijateljskih stikov z drugimi balinarskimi klubi in športniki v domovini in v zamejstvu. Danes lahko z zadovoljstvom ugotavljajo, da so te naloge in cilje v celoti izpolnili.

JR